پاولۆ کۆیلۆ

مەکتوب

وەرگێڕانی: یاسین عومەر

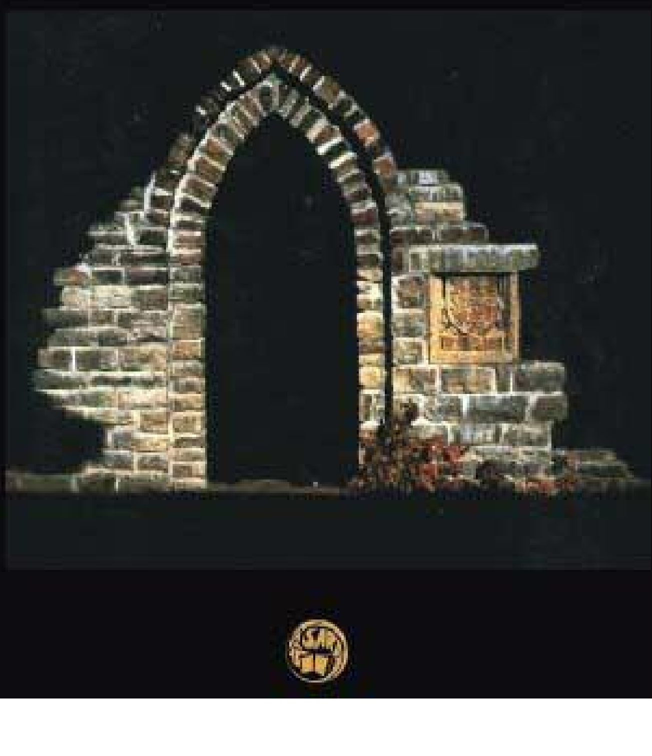

پاولۆ کۆیلۆ

مەکتوب

رۆمان

وەرگێڕانی لە فارسییەوە
یاسین عومەر

سلێمانی ٢٠٠٢

- ناوی کتێب: مەکتوب
- ناوی نووسەر: پاولۆ کۆیلۆ
- ناوی وەرگێڕ: یاسین عومەر
- بابەت: ڕۆمان
- تیراژ: ٤٠٠ دانە
- ژمارەی سپاردن : (١٧٧) ی ٢٠٠٢
- کۆمپیوتەرو ئۆفسێتی دەزگای سەردەم

زنجیرە کتێبی دەزگای چاپو پەخشی سەردەم (١٧٠)

مەکتوب

(مەکتوب) بە واتەی "ئەو شتەی نوسراوە". بەڵام عەرەبەکان وا هەست دەکەن کە ئەمە وەرگێڕانێکی گونجاو نەبێ بۆ ئەم وشەیە، لەبەر ئەوەی هەرچەندە هەموو شتێك لە پێشەوە نوسراوە، بەڵام خواوەند میهرەبانە و تەنیا بۆ یارمەتیدانی ئێمە ئەو شتانەی نوسیوە.

نوسەر لە نیویۆرکە، بەمەبەستی ئامادە بوون لە مەوعیدی چاو پێکەوتنێك هەندێك درەنگ کەوتووە. کاتێ لە ئوتێل دێتە دەرێ، سەیر دەکات پۆلیس ئوتومبێلەکەیان بۆ گەراژی وەستانی ئوتومبێلان گواستۆتەوە. خواردنی نانی نیوەڕۆ زیاد لە پێویست دەخایەنێ و سەر ئەنجام درەنگ دەگاتە سەروەختی مەوعیدەکە. بیر لەو زیانە دەکاتەوە کەدەبێت بەهۆی ئەم درەنگ کەوتنەیەوە بیدات. درەنگ کەوتنەکەی بەگران لەسەری تەواو دەبێت.

لەپڕ بیری دەکەوێتەوە کەڕۆژی پێشوو دراوێکی دۆزیوەتەوەو هەڵیگرتۆتەوە. هەست دەکات جۆرە پەیوەندییەکی هێمائامێز لەنێوان دراوەکەو ڕوداوەکەی ئەو ڕۆژەدا هەیە.

بیر دەکاتەوە: " کێ چوزانێت. ڕەنگە وابڕیار بووبێ کەسێکی تایـەت پارەکـە بدۆزێتەوە، بەڵام لەپێش ئەوەی ئەو کەسە تایبەتە ئـەو هەلـەی بـۆ هەڵبکـەوێت مـن پارەکەم دۆزیوەتەوە! ڕەنگە من ئەم پارەیەم لەسە ڕێی کەسێ دوور خستبێتەوە کـە بەڕاستی پێویستی بەو پارەیـە هـەبووە. کـێ چوزانێـت؟ ڕەنگـە ئـەو ڕوداوەی مـن بەشداریم تیادا کرد لەپێشەوە نوسرابێت."

نوسەر هەست دەکات کەدەبێت خۆی لەشەڕی ئەو دراوە قوتـار بکـات. هەرلـەو ساتەوەختەدا لەقەراخی شۆستەکەدا مرۆیـەکی شـڕۆڵە دەبینـێ. یەکسـەر دراوەکـە دەدات بەسواڵکەرە شڕۆڵەکەو هەست دەکات بەجۆرێ لەجۆرەکان هاوسـەنگی بـۆ شتەکان گێڕاوەتەوە.

شڕۆڵە دەڵێت: " ڕاوەستە. من دەرۆزەکەر نیم. من شـاعیرم و دەمـەوێ لـەبری ئەمە شیعرتان بۆ بخوێنمەوە."

نوسەر دەڵێت: " زۆر باشە، بەڵام باشتر وایە زۆر درێژ نەبێت، چوون پەلەمە."

شـڕۆڵە دەڵێـت: " ئەگـەر هێشـتا زیندویـت، ئـەوا لەبـەر ئەوەیـە کـە هێشـتا نەگەیشتوویتەتە ئەو شوێنەی کەدەبێت لێبیت."

١

بیر لەمارمێلکە بکەرەوە.

هەموو تەمەنی لەسەر زەوی بەسەر دەبات، ئاوات بەباڵندەکان دەخوازێو لەوەی چارەنوس بۆی دیاری کردوە ڕەنجاوو زیزە.

بیر دەکاتەوە: " من ناحەزترین مەخلوقی جیهانم، ناشرین، موچوڕکهێنەرو مەحکوم بەخزین لەسەر زەوی."

ڕۆژێك دایکە سروشت داوا لەمارمێلکە دەکات کەقۆزاخەیەك بچنێت. مارمێلکە دەتۆقێ. ئەو تائەو ڕۆژە هیچ قۆزاخەیەکی نەچنیوە. پێیوایە بەم کارە گۆڕی خۆی دروست دەکات و خۆی بۆ مردن ئامادە دەکات.

سەرباری هەموو ناڕەزایەتیەکانی لەژیان، گلەیی لەخواوەند دەکات:

"خودایە، ئێستا کە لەگەڵ ئەم ژیانەدا ڕاهاتووم، دەتەوێت هەموو ئەو شتە کەمانەی کەهەمن لێم بسەنیتەوە."

بە نائومێدییەوە خۆی لەقۆزاخەکەدا حەپس دەکات و چاوەڕوانی سەر ئەنجامی کارەکە دەکات.

پاشی چەند ڕۆژێ بۆی دەردەکەوێت کە بۆتە پەپولەیەکی جوان. دەتوانێت بەئاسمان دا بفڕێتو هەمووان ئافەرینی دەکەن.

مارمیلکە لەواتای ژیانو ئیشو کاری خواوەند سەری دەسورمی.

٣

کابرایەکی غەریبە چووە لای سەر گەورەی پەرستگەی سیتاو داوای ڕێنوێنی لێکرد: " دەمەوێت باشتر بژیم، بەلاّم ناتوانم مێشکم لەبیرگەلی ئالودە بە گوناه پاك بکەمەوە."

باوکی گیانی "قەشە" سەیرێکی دەرەوەی کرد. بایەکی خۆش دەهات، ڕوی کردە کابراو گوتی: "گەرمای ئێرە ئازاردەرە. دەتوانیت هەندێ لەو بایە بگریتو بیهێنیتە ژورەوە تائێرە فێنك تر بێت؟"

کابرای غەریبە گوتی: " ئەم کارە ئەستەمە."

باوکی گیانی گوتی: " ئەوەی تۆش دەتەوێ بەهەمان ئەندازە ئەستەمە. بەلاّم گەر بزانیت کەچۆن وەسوەسەکان لەخۆت دوور بخەیتەوە، ئەوا هەرگیز قۆرتێ نابینی."

٣

پیر دەڵێت:

" ئەگەر بڕیارە بڕیارێ بدەیت، باشتر وایە ئەم کارە ئەنجام بدەیت و لەگەڵ ئاکامەکانیدا دەستو پەنجە نەرم بکەیت. تۆ پێش وەخت نازانیت ئەو ئاکامانە چین. هونەری غەیببێژی هاتە ئاراوە تائەو پەندە فێری خەڵکی بکات کەهیچ کاتێ خەیاڵی پێشبینی کردن بەئایندەوەی بەمێشکدا نەیەت. هونەری غەیببێژی پەندێکی باشە بۆ خەڵکی، بەڵام لەپراکتیکدا دەستەوەسانە لەئەنجامدانی ئەو شتەی ئیدعای دەکات.

(عیسا لەیەکێ لەنزاکاندا بەئێمە دەڵێت: " باویستی خواوەند بەدی بێت." کاتێك کەدەیەوێت کێشەیەك حەل بکات، ڕێگا چارەیەکیش دەخاتە بەردەست. گەر بڕیار بوو هونەری غەیببێژی بتوانێت ئەوشتەی کەدەیلێ بەکردەوە جێبەجێی بکات، ئەوا دەبوو هەموو فاڵگرەوەو تاڵعبینەکان ساماندارو بەڕێزو بەدەسەڵات بوونایە.)

٤

موریدێ هاتەلای پیرەکەی و گوتی: "سالگارێکە بەدوای ڕونـاکیدا دەگـەڕێم، وای بۆ دەچم نزیکم پێی بگەم. دەمەوێت بزانم هەنگاوی دوای ئەوە چییە؟"

پیر گوتی:" چۆن چۆنی ژیانت دەگوزەرێنی؟"

مورید گوتی:"هێشتا فێری ئیشێك نەبووم. باوك و دایكم یارمەتیم دەدەن. پێم وایە ئەمە مەسەلەیەکی زۆر گرنـگ نەبێت."

پیر گوتی: هەنگاوی دوای ئەمە ئەوەیە کەنیو خولەك چاوبڕیتە خۆر."

مورید بەقسەی کرد. پاشی نیو خولەك، پیر داوای لەقوتابییەکـەی کـرد وەسـفی دیمەنی چوار دەوری بکات.

قوتابی گوتی:" هیچ شتێ نابینم. خۆر کاری لەبیناییم کردوە."

مـوراد (پـیر) گوتـی: ئـەو کەسـەی کـە بەتەنـها بـەدوای ڕوناکییەوەیـەو خـۆی لەئەرکەکانی دەدزێتەوە، هەرگیز ڕوناکی بەدەسـت ناهێنـێ. ئـەو کەسـەی بـەردەوام تەماشای خۆر دەکات کوێری چاوەڕوانی دەکات.

٥

پیاوێك لەیەكێ لەدۆڵەكانی كوێستانی " پیرنە "، لەحاڵێكدا كەبەرێدا دەڕۆیشت بەشوانێكی پیر گەیشت و خواردنەكەی لەگەڵدا بەش كرد. پاشان ماوەیەكی دوورو درێژ لەگەڵ یەك دانیشتنو لەبارەی ژیانەوە قسەیان كرد.

پیاوە گوتی: "ئەگەر كەسێك بەڕاستی باوەڕی بەخودا هەبێت، دەبێت قبوڵی بێت كەمرۆڤێكی ئازاد نییە، لەبەر ئەوەی خواوەند فەرمانڕەوایە بەسەر هەموو جوڵەیەكدا."

شوانە كابرای بۆ دۆڵێكی قوڵی ئەو دەوروبەرە برد، بۆ جێگەیەك كەمرۆڤ دەیتوانی بەڕوونی دەنگ دانەوەی دەنگی خۆی ببیستێ.

شوانە گوتی:"ژیان وەكو ئەم دیوارانەیەو چارەنوس وەكو هاوارێكە كەهەر یەك لەئێمە دەشێت بیكات. هاوارەكەی ئێمە بەر دیوارەكە دەكەوێتو بەهەمان شێوە سەرلەنوێ بەرەو لامان دەگەڕێتەوە. خواوەند وەكو دەنگدانەوەی دەنگی ئێمە وایە."

٦

پیر دەڵێت:

" سەردەمێ دیت هەست دەکەین کاتی ئەوە هاتووەکە گۆرانکارییەك ساز بکەین. لەم کاتەدا- لاشعورییانە- کاسیتەکە لەسەرەتاوە لیدەدەین تاسەر لەنوێ تەماشای تیکشاندنەکانمان بکەین.

" هەرچی زیاتر لەژیاندا بەرەو پیش دەرۆین، زیاتر ساتەوەختی دژوار لەژیانماندا دیتە پیشەوە. هاوکات ئەزمون، بۆ سەرکەوتن بەسەر گرفتەکان و بەدەست هینانی ریگەی پیشرەوی ئامرازگەلیکی بەهیزتر دەخاتە ئیختیارمانەوە. کاسیتی دووهەمیش هەیە کەدەبیت ئەویش لیبدەین.

" ئەگەر تەنیا تەماشای کاسیتی شکستەکانمان بکەین، نائومیدی لەپەلوپۆمان دەخات، خۆگەر تەنیا تەماشای کاسیتی سەرکەوتنەکانمان بکەین، دووچاری لەخۆبایی بوون دەبین و خۆمان لەوە بەزاناتر دەزانین کەهەین.

" ئیمە پیویستمان بەهەردوو کاسیتەکەیە."

٧

موريد بەپیرەکەی گوت: " من زۆرتر ڕۆژگارم بەبیرکردنەوە لەشتگەلێ کە نابێت بیریان لێ بکەمەوە و بەڕۆچوون بەئارەزوو گەلێکدا کەنابێت بە مێشکمدا بێن ، هەروەها بەدالغەی بێهودەوە، بەسەربردووە."

پیر قوتابیەکەی بۆ پیادە ڕێیەکی دارستانی پشتەوەی ماڵەکەی بانگهێشت کرد. لەڕێگە، پیر گیایەکی پیشانی موريد داو پرسی ئەمە چ گیایەکە؟"

موريد وەڵامی دایەوە: "بلادۆنا، گیایەکی ژەهراوییە کەهەر کەس تامی بکات دەتوانێت بیکوژێت."

پیر گوتی: "بەڵام ناتوانێت کەسێ بکوژێ کەتەنیا تەماشای دەکات. داواو تکا سەلبیەکانیش، ئەگەر لەڕێت لانەدەن، ئەوا ناتوانن ئازارێکت پێبگەیەنن."

٨

لە نێوان فەڕەنساو ئیسپانیادا زنجیرە شاخێ هەیە کە لەگۆشەیەکی پشتی گردۆڵکەیەکیدا ، گوندێك بەناوی ئارجلس[1] هەیە.

هەموو ڕۆژێ پاش نیوەڕۆ، پیرەمێردێ بەسەر ئەم گردۆڵکەیەدا سەر دەکەوێتە سەرێ. نوسەر کاتێ بۆیەکەمین جار پێی نایە ئەم گوندەوە، ئاگایەکی لەم مەسەلەیە نەبوو. لەگەشتی دووەمدا سەیری کرد دووبارە هەمان پیرەمێردی بینییەوە و هەرجارێ کەبۆ ئەو گوندە دەڕۆشت پیرەمێردی دەبینیو بەوردییەکی زیاترەوە لەوردە کارییەکانی ورد دەبووەوە: جلەکانی، کڵاوە چەرمییەکەی، گۆچانو چاویلکەکەی.

ئەم ڕۆژانە هەرکاتێ نوسەر بیر لەو گوندە دەکاتەوە، ناخود ئاگایانە پیرەمێردیشی بیردەکەوێتەوە. نوسەر تەنیا یەك جار لەگەڵ پیرەمێرد قسەی کرد. بەگاڵتەوە لێی پرسی: " پێت وایە خوا لەم کوێستانە جوانەدا دەژی؟"

پیرەمێرد وەڵامی دایەوە: " خوا لەهەر شوێنی ڕێگەی چوونە ژورەوەی پێ بدەن، دەژێت."

---

[1]. Argeles

٩

شەوێك ، پیرێك لەگەڵ موریدەكانیدا خەڵوەتی هەبوو. پیر داوای لەموریدەكان كرد ئاگرێك بكەنەوە تابتوانن لەدەوری دابنیشنو برێك قسە بكەن.

پیر گوتی: " رێگای مەعنەوی وەكو ئەم ئاگرە وایە كەلەبەر دەممانندا دەسوتێ. كەسێ كەدەیەوێت ئاگرێ بكاتەوە سەرەتا دەبێت بەرگەی دوكەڵێكی ناخۆش بگرێت كەهەناسەی دژوار دەكاتو چاوانی پڕ لەفرمێسك دەكات. ئابەم شێوەیەیە كەباوەڕی سەرلەنوێ دەبوژێتەوە. بەڵام كاتێ ئاگرەكە داگیرسا، دوكەڵ نامێنێ و گڕوگەرماو روناكییەكی خۆش دروست دەكات."

یەكێ لەموریدەكان پرسی: "چۆنە ئەگەر كەسێكی تر ئاگرەكەمان بۆ داگیرسێنێ؟ یان یارمەتیمان بدات خۆمان لە دوكەڵەكە بەدوور بگرین؟"

موراد گوتی: " ئەو كەسەی وادەكات، پیرێكی ڕاستەقینە نییە. رێبەری ڕاستەقینە دەبێت بتوانێت ئاگرەكە بۆ هەر كوێیەك كە دەیەوێت ببات یان هەر كاتێ كەویستی بیكوژێنێتەوە، چونكە ئەو لەبەر ئەوەی هیچ كەسێكی فێری ئاگر كردنەوە نەكردوە، دەشێت هەمووان لەتاریكیدا بەرەڵا بكات."

١٥

پیرێك بەقوتابییەكـەی گـوت: "لـەم ڕێگەیـەوە كـەدەڕۆی، بەدەرگایـەك دەگـەیت ڕستەیەكی لەسەر نوسراوە. بگەڕێرەوەو پێم بڵێ ئەو ڕستەیە چی دەڵێت."

موريد، لەش و ڕۆحی خستنە گەڕانو سەر ئەنجام ڕۆژێ گەیشتە ئـەو دەرگایـە. ئەوجا هاتەلای پیرەكەی و گوتی: ڕستەی سەر دەرگاكە ئەمە بوو: ناشێ.

پیر پرسی: " ئەو ڕستەیە لەسەر دەرگاكە بوو یان لەسەر دیوارەكە؟"

موريد وەڵامی دایەوە: " لەسەر دەرگاكە."

پیر گوتی: " زۆر باشە . كێلونەكەی بسووڕێنەو دەرگاكە بكەرەوە."

موريد بەقسـەی كـرد. كاتـێ دەرگاكـە بەتـەواوی كرایـەوە. ئیـتر نوسـینەكە نەدەبینرا.

موريد درێژەی بەڕێگاكەیدا.

١١

پیر دەڵێت:

" چاوانت لێك بنێ. یان تەنانەت بەچاوانی کراوەیشەوە، لەخەیاڵی خۆتدا پۆلـە باڵندەیەك لەحاڵی هەڵفڕیندا بێنە بەرچاوت، ئێستا پێم بڵێ چەند باڵندە دەبینی؟ پێنـج؟ یازدە؟ شازدە؟

" وەڵامەکە هەر چییەك بێت - هەڵبەتە ئەمـە پرسـیارێکی دژوارە - خاڵێ لـەم ئەزمونە بچکۆلەیەدا بەڕوونی دەردەکەوێت. دەتوانیت لەخەیاڵتدا پۆلـە باڵندەیـەك ببینی، بـەڵام ژمـارەی ئـەم باڵندانـە بـەدەرە لـە ئیختـاری تـۆ، لەگـەڵ ئەوەشـدا ئـەم دیمەنە هێشتاش ڕوون و دەقیقە. دەبێت وەڵامێك بۆ ئەم پرسیارە هـەبێت: ئـەوەی کەژمارەی باڵندەکانی ئەم دیمەنە دیاریدەکات کێیە؟ بێگومان خۆت نیت!"

١٣

پیاوێك بڕیاریدا بچێت بۆ بینینی ڕاهیبێك کەلەنزیك پەرستگەی سیتا دەژیا. لەپاش ماوەیەك سەرگەردانی لەبیاباندا، سەرئەنجام کابرا کابرای ڕەبەنی (ڕاهب) دۆزییەوە و لێی پرسی: " دەمەوێت بزانم یەکەمین هەنگاوێ کەلە ڕێگەی مەعنەویدا هەڵبنرێت چیە؟"

پارسا ئەوی بۆ قەراغی کانییەکی بچکۆلە بردو داوای لێ کرد تەماشای وێنەی خۆی لەئاوەکەدا بکات. هەتا کابرا ویستی وێنەی خۆی لەئاوەکە ببینێ، پارسا چەند دانە بەردێکی هەڵدایە ناو ئاوەکەوە.

کابرا گوتی: " ئەگەر لەسەر ئەم کارەت بەردەوام بیت، ناتوانم وێنەی خۆم لەئاوەکەدا ببینم."

پارسا گوتی: " هەر بەو جۆرەی کەناتوانی لەئاوی شڵەقاودا وێنەی خۆت ببینی، هەرگیز ناتوانیت بەدوای خوادا بڕۆیت و بگەڕێیت لەحاڵێکدا کە لەم گەڕانە دڵپەشێواو بیت. ئەمە یەکەمین هەنگاوە."

لەکاتێکدا کەنوسەر، مەشقی لەسەر چاودێری زەن[1] دەکرد، ڕۆژێ مامۆستاکەی چوو بۆ گۆشەی دوو جۆگە (شوێنی فێرکردنی قوتابیان) و بەشولکە خەیزەرانێکەوە گەڕایەوە، ئەو قوتابیانەی کەنەیاندەتوانی بەباشی تەرکیز بکەن، ترسان‌و دەستەکانیان بۆسەرەوە بەرزکردەوە. مامۆستا لەوانە نزیک بووەوەو بەشولکەکە سێ دانەی کێشا بەلاشانی هەر یەکێکیاندا.

نوسەر کە بۆ یەکەمین جار ئەم دیمەنەی دی، ئەم کارەی بێهودە و چاخناوەڕاستیانە هاتە بەرچاو. بەڵام دواتر تێگەیشت کەزۆربەی جار پێویستە ئازارە گیانییەکان بگۆڕێن بۆ ئازاری جەستەیی، تابتوانرێت پەی بەزیانەکانی ببردرێت.

لەڕێگەی سان ژاکدا ڕاهێنانێ فێربوو کە دەبوو نینۆکی پەنجەی دۆشاو مژەی لەگۆشتی قامکە گەورەیدا بچەقێنێ. ئەو دەبوو ئەم کارەی ئەو کاتە ئەنجام بدایە کە بیرگەلێکی ناڕەحەتکەری لەمێشکدا هەبوو.

ئاقیبەتی ترسناکی ئەندێشە سەلبی‌یەکان زۆر درەنگ ئاشکرا دەبن. بەڵام ئەگەر کارێك بکەین کەئەم بیرانە، خۆیان بەشێوەی ئازاری جەستەیی پیشان بدەن، دەتوانین پەی بەو شۆکە ببەین کەلەوانەوە سەرچاوە دەگرێ. ئەو کات دەتوانین ئەو بیرانە لەخۆمان دوور بخەینەوە.

[1]. Meditation

١٤

پیاوێکی ٣٢ ساڵە چـوو بـۆلای پزیشـکێ بـەناوی ریچـارد کـراولی[١] و سـکاڵای کـرد: "ناتوانم واز لە مژینی کەڵەموسەم بهێنم."

کـراولی گوتـی: " زۆر لەبارەیـەوە نیگـەران مەبـە. تـەنیا هــەوڵ بـدە هــەر ڕۆژە پەنجەیەك بمژی کەڕۆژی پێشتر نەتمژیووە."

کابرا هەوڵیدا بەوجۆرەی پێی گوترابوو وابکات. بـەڵام هـەر جـارێ کەپەنجـەی بۆدەمی دەبرد، دەبووایە هوشـیارانە بڕیـاری بدایـە کەئـەمڕۆ چ پەنجەیـەك دەبێـت ببێتـــە ئامـــانجی خووەکـــەی. لـــەپێش ئـــەوەی هەفتـــە بـــەکۆتایی بگـــات، خووەکەی نەمابوو.

ریچارد کراولی دەڵێت: " کاتێك کارێکی ناپەسـەند دەبێتـە خـوو، سـازان لەگـەڵیا دژوار دەبێت، بەڵام کاتێ بمانەوێت بەم خووە ڕەفتارگـەلێکی تـازە زیـاد بکـەین، تـێ دەگەین کەنرخی ئەو ئەزیەتەی نییە."

[١]. Richard crowley

١٥

لەرۆمی كۆنـدا، ژمارەیـەك غـەیببێژ بـەناوی (سـیبیل)[1]ەكانــەوە كۆبوونــەوە و ئـایندەی ئیمپراتۆریـەتی ڕۆمیـان لـەنۆ كتێبـدا نوسـی. پاشـان كتێبــەكانیان خسـتە بەردەم تیبریوس. ئیمپراتۆر پرسی: "نـرخیان چەندەیە؟"

سیبیلەكان گوتیان: "سەد پارچە دراوی زێڕ."

تیبریوس بەتوڕەییەوە ئەوانی لەخۆی دوورخستەوە و دەریكردن.

سیبیلەكان سێ‌جڵد لەكتێبەكانیان سوتاندو گەڕانەوەو گوتیـان: "نـرخەكە هـەر هەمان سەد دراوە زێڕەكەیە."

تیبریوس پێكەنی‌و گوتی: " بۆ دەبێ قیمەت بدەینە شتێك كە چ نۆ دانەبێ و چ شەش دانەبێ یەك نرخی هەبێت؟"

سیبیلەكان سێ جڵدی تریشیان سوتاندو بەوسێ كتێبـەی مـابووەوە گەڕانـەوە و گوتیان: " ئێستاش نرخەكەی هەر سەد دراوە زێڕەكەیە."

تیـبریوس بەلێوردبوونـەوەوە تەسـلیم بـوو و بڕیـاریدا كەسـەد دراوەكــە بــدات. بەڵام ئەو ئێستا دەتوانێت تەنیا بەشێكی ئایندەی ئیمپراتۆریەتەكەی بخوێنێتەوە.

پـیر دەڵێـت: " بەشـی گرنگـی وانــەی ژیـان ئەمەیــە كەلەگــەڵ بارودۆخــەكاندا چەنەبازی نەكەین."

---

[1]. Sybil

١٦

لەئەڵەمانیای نــازیدا، دوو حاخــام بــۆ دابــین کردنــی خۆشــگوزەرانی ئــاینیی جولەکەکان تـا ئەوپـەری توانـا هـەولیان دەدا. توانیـان دوو سـالی تـەواو لەترسـیکی لـەوزە بـەدەردا خۆیـان لـەئازاردەرەکانیان بپـاریزن و ریورەسمـی ئـاینیی خۆیـان لـەکۆرو ئەنجومەنـە جـۆراو جۆرەکـاندا جێبـەجێ بکـەن، بـەلام سـەرئەنجام گـیران. یـەکیکیان، هەراسـانو ترسـاو لــە روداوەکـانی داهـاتوو، بـەردەوام سـەرقالی نـزاو پارانەوە بوو، ئەویتریشیان بەدریژایی رۆژ دەخەوت.

حاخامە نیگەرانەکە لەوی تریانی پرسی: "ئەمە چ کاریکە دەیکەیت؟"

ئەوی تریان گوتی : " دەمەویت هیزی خـۆم پاشـەکەوت بکـەم. دەزانم کـەدوایی پیویستم پیی دەبیت."

حاخامـە ترسـاوەکە گوتـی: " چمـا ناترسـی؟ نـازانین چ بەلایـەکمان بەسـەردا دیت!"

ئەوی تریان گوتی : " تا ئەو کاتەی دەستگیر نەکرابووم، دەترسـام. بـەلام ئیسـتا کەکەوتومەتە زیندان، ترس لەوشتەی کە دەشیت روبدات چ سوودیکی هەیـە؟ کـاتی ترس رابردووە. ئیستا نۆبەی ئومیدە."

١٧

پیر دەلیت :

" ویست (ئیرادە)، ئەمە هەمان ئـەو شـتەیە کەسـالانیك خـەلکی لیـی بـەدگومان بوون.

" ئەو کارانەی بەهۆی لاوازی ئیرادەوە تیایاندا شکست دەخۆین چـەندەن و ئـەو کارانەیش کەبەهۆی مەترسیداربوونیانەوە تیایاندا شکست دەخۆین چەندەن؟"

" یـەکێ لـەو کارانـەی کەبـەهۆی لاوازی ویسـتەوە تیـایدا دووچـاری خـراپ لیکدانـەوە دەبـین، قسـەکردنە لەگـەڵ غـەریب و بیگانـەکان. پەیوەندییـەکی سـادە، گفتوگۆیـەك و پاشـان جیابوونـەوە. ئیمـە بەدەگمـەن لەگـەڵ بیگانـەکاندا قسـە دەکەین.

" هەمیشە دەلیین واباشترە.

" سەرئەنجامیش نەبۆ ژیان سـوودبەخش دەبـینو نـەدەتوانین لەیارمەتیـەکانی ژیان بەهرەمەند بین.

" هیشتنەوەی مـەودا دەبیتـە هـۆی ئـەوەی کـەگرنگو بەمتمانـە بەخۆبوونـەوە جیلوە بکەین. بەلاّم لەراستیدا بەم کارە ریگە بەقسەی فریشتەکەمان نـادەین خـۆی لەنیو قسەی کەسانی دیدا ئاشکرا بکات."

١٨

پارسایەکی پیر ریی کەوتە بارەگای بەدەسەڵاتترین سولتان.

سولتان گوتی: " من ئیرەیی بە لەخواترسیك دەبەم کەئاوا بەکەم قانع و رازی بیت."

پارسا گوتی: " منیش ئیرەیی بەپایەبەرزو شکۆمەندێ دەبەم کە بەکەمتر لەوەی من هەمە رازیە."

سولتان بەتورەیەوە گوتی: " مەبەستت چییە؟ سەتاسەری ئەم مەملەکەتە هی منە."

پیر گوتی: " وایە، بەڵام من مۆزیکی فەلەکەکان دەزانم، من خاوەنی هەموو روبارو کیوەکانی دنیام. مانگو خۆر هی منن، چونکە من خودا لەرۆحمدایە. بەڵام جەنابی پایە بەرز تەنیا ئەم قەلەمرەو و سەلتەنەتەی هەیە.

١٩

شاسواریك بەهاوریكەی گـوت: "وەرە بچـین بـۆ ئـەو كیـوەی خـوای لی دەژی. دەمەویت بیسەلمینم كەئەو تەنـها ئـەوە دەزانیـت فـەرمانمان پـێ بكـات، و بۆدەربـاز بوونمان لەژیر باری چەرمەسەری هیـچ كارێ ناكات.

ئەوی تر گوتی: "رازیم. بەلام من بەمەبەستی سەلماندنی باوەرم دیم."

كاتێ گەیشتنە لوتكە، شەو داهاتبوو. لەتاریكیدا گوییان لەدەنگێ بوو:

"بەردەكانی چوار دەورتان لەئەسپەكانتان باربكەنو بیانبەنە خوارەوە."

شاسواری یەكەم گوتی: "دەبینـی؟ لـەپاش هەلگـەرانیكی ئـاوا، داوامـان لی دەكـات كەباریكی قورس تر هەلبگرین. مەحالە بەقسەی بكەم."

ئـەوی تـر فەرمانەكـەی جێبـەجێ كـرد. كاتـێ گەیشـتە دامینـی كیوەكـە، كـاتی هـەلاتنی خـۆر بـووو تیشـكی خـۆر ئـەو بەردانـەی رۆشـن كـردەوە كەشاسـوارە باوەردارەكـە لەگـەلّ خۆیـدا هینـا بوونـی. ئـەو بەردانـە پـاكو پوخـت تریـن جـۆری ئەلماس بوون.

پیر دەلێ: "بریارەكانی خودا هیمائامیزن، بەلام هەمیشە بەقازانجمانن."

٣٥

پیر دەلیت:

" رۆلەی ئازیزم، دەبیت شتیکت پێ بلیم کـە دەشـیت نـەیزانی. بـیرم کردۆتـەوە کەچۆن چۆنی ئەم هەواڵە والی بکەم کەزیاتر قـابیلی تەحـەمول بیـت، چـۆن چۆنـی لەشـریتیکی رەنگـاو رەنگـەوە بیپیچـم و بـەلینی بەهەشـت و چاوپیکـەوتنی ئەبستراکتەکان و شی کردنەوەی شتە تەماویەکانی پـی زیادبکـەین، بـەلام کـەلکیکی نییە.

" هەناسەیەکی قوڵ هەلکیشەو خۆت ئامادە بکە. ناچارم بێ پەردە و بەئاشکرا قسە بکەم. دلنیات دەکەم کەمتمانەی تەواوم بەراستی ئەو شتانە هەیـە کـەدەیلیم. هەلەو گومان و دوو دلی لەم پیشویژییانەدا نییە.

"ئەویش ئەمەیە: تۆ دەمریت.

" سـبەینێ یـان پـەنجا سـالی دواتـر، بـەلام درەنـگ یـان زوو دەمریـت، تەنانــەت ئەگـەر خواسـتی تـۆ شــتیکی تریــش بیــت یــان تەنانــەت ئەگــەر ئــەو کاتــە ئارەزووگەلیکیشت لەدلدا بیت.

"بـەقولی بـیر لـەو شـتە بکـەرەوە کەئـەمرۆ یـان سـبەی یـان لـەوباقی تەمـەنتدا ئەنجامی دەدەیت."

٢١

دۆزەرەوەیەکی سپی پیست کەبۆ گەیشتن بەئامانجەکەی لەجەرگەی ئەفریقادا پەلەی بوو، بەلینی بەبار هەلگرەکانیدا کەئەگەر خیراتر برۆن، کرییەکی زیاتریان بداتێ. بار هەلگرەکان چەند رۆژیك بەهەنگاوی خیرا تر رۆشتن، بەلأم رۆژیك پاش نیوەرۆ بارەکانیان خستو دانیشتن. دۆزەر هەرچی نرخی کرییەکەی بردە سەرەوە، بەلام بار هەلگرەکان لە دریژەدان بەرۆیشتن سەرپیچییان کرد. سەرئەنجام دۆزەر هۆی ئەم رەفتارەیانی لیپرسین. یەکێ لەبار هەلگرەکان وەلأمی دایەوە: "ئیمە ئەوەندە خیرا بەریدا هاتووین کەئیدی نازانین چی دەکەین. ئیستا دەبیت بریك رابوەستین تا رۆحمان پیمان بگاتەوە.

٢٣

خاتوونی ئیمە لەحالیکدا کەعیسای چکۆلەی لەباوەشدا بوو، بۆسەردانی پەرستەگەیەك هاتە سەر زەوی. رۆحانییەکان بۆ دلخۆشکردنی ئەوان لەریزیکدا بەریکی وەستان تادیارییان پیشکەش بکەن. یەکێ لەرۆحانیەکان شیعریکی بەدەنگیکی سەروادارەوە خویندەوە، یەکیکی تریان وینەگەلیکی زیرپۆشکراوی ئینجیلی پیشاندان، یەکیکی تریشیان ناوی سەرجەمی قەدیسەکانی گوت.

لەکۆتایی ریزەکەدا، رۆحانییەکی بێفیزو سەنگین بوو، کەهەرگیز هەلی بۆ هەلنەکەوتبوو سوود لە هۆشمەندانی سەردەمەکەی خۆی وەربگریت. دایكو باوکی خەلکانیکی ئاسایی بوون کەلە سیرکیکی گەرۆکدا کاریان دەکرد. کاتێ نۆرە گەیشتە سەر ئەو، رۆحانییەکان لەترسی ئەوەی نەکا عەیباریان بکات، بریاریاندا کۆتایی مەراسیمەکە رابگەیەنن .

بەلام ئەویش دەیویست خۆشەویستی خۆی بۆ پاکیزە دەربڕێ. پەشۆکاوو سەراسیمە لەنارەزایەتی براکانی، چەند پرتەقالیکی لەگیرفانی دەرهیناو دەستی کرد بە ئەنجامدانی ئەو کارە دەستسوکیانەی دایكو باوکی فیریان کرد بوو.

تەنیا لەو کاتەدا بوو کەعیسای چکۆلە زەردەخەنەیەکی هینایە سەر لیویو بەخۆشحالییەوە چەپلەی لیدا. کەنیشکەش تەنها ریگەی بەقەشە بێ فیزەکەدا بۆ چەند ساتێ رۆلەکەی لەباوەش بگریت.

٣٣

هەوڵ مەدە هەمیشە مەنتقی بیت. سانت پاول[1] گوتویە: "ئـەقلی جیـهان لـەچاو خواوەنددا لەبێ ئەقلی‌یـەك بـەولاوە زیـاتر نییـە. "مـەنتقی بـوون بـەواتای ئـەوەی کەهەر رۆژەی بۆینباخێ ببەستی کەلەگەڵ گۆرەوییەکانتدا بگونجیت. واتەی ئەوەی کەسبەی هەمان ئەو بیرو بۆچوونانەت هەبیت کەئەمرۆ هەتە. کەواتـە سـورانەوەی زەوی ناو دەنیی چی؟ تائـەو کاتـەی کەنابیتـە مایـەی زیـانی ئـەوی تـر، هـەزار جـار بیروباوەرەکـانت بگـۆرە. بـــەبێ ئـــالۆزکردنی بارودۆخـــەکان، خـــۆت رووبـــەرووی لیکدژیگەلیك بکەرەوە.

ئەمە مافی تۆیە. گرنگ نـییە خەلکانی دی چۆنی بیر دەکەنـەوە. هـەرکاریکیش بکەیت، ئـەوان هـەر خەیالـگەلیکیان بەسـەردا دیـت. چیـژی سەرسـورماندنی خـۆت بدۆزەرەوە.

سـانت پـاول گوتویـە: "خواوەنـد بابەتگـەلیکی گەمژانـەی بـۆ سەرسـام کردنـی خەلکانی هۆشمەند هەلبژاردوە."

[1]. Saint paul

٢٤

پير دەليت:

"ئەمرۆ بۆ دەست بردن بۆ كـاريكى نائاسـايى رۆژيكـى باشـە. بـۆ نمونـە دەتوانـين لەكاتى رۆشتندا بۆ سەر ئيش لەسەر شەقامەكەدا سەما بكەين. دەتوانين چـاو ببرينـە چـاوى غەريبەيـەك و لـەبارەى عەشـقەوە لەگـەليا بدويـين. دەتوانـين پلانيكـى نـوێ بدەينـە سـەرۆك كەگالتـەجار بيتـە بـەرچاو. ئەوانـەى بـەدواى رونـاكىدا دەگـەرينو شەرى لەسەر دەكەن، ريگە بەخۆيان دەدەن رۆژگەليكى ئاواهييان هەبيت.

"ئـەمرۆ دەتوانـين بـۆ يادەوەرييـەكى تـاڵ كەهيشـتا دلمـان ئـازار دەدات ئەسـرين بريژين. ئەمرۆ دەتوانين مايكى تەلەفۆن هەلبگرين و پەيوەندى بەكەسيكەوە بكـەين كـە پـەيمانمان بـەخۆمان دابـوو هـەرگيز قسـەى لەگـەلدا نەكـەين، ئـەو كەسـەى كەحەزدەكەين رۆژيك لەپەيامگيرى تەلەفۆنەكەمانەوە پەياميكى ئەومان بەدەست بگات.

"ئەمرۆ دەتوانيت رۆژێ بيت جياواز لەرۆژە ئاساييەكان. ئـەمرۆ هـەموو گونـاه و هەلەكان قبوڵ دەكرى و ليدەبوردرى. ئەمرۆ رۆژيكە بۆ چيژ وەرگرتن لەژيان."

٢٥

(رۆجەر پیمرۆز)[١]ی زانا لەگەڵ ژمارەیەك لەدۆستانیدا، لە شەقامیكدا پیاسەی دەكرد و بەگەرمییەوە قسەی دەكرد. تەنیا ئەو كاتەی كە دەیانویست لەشەقامەكە بپەرنەوە بیدەنگ دەبوو.

پیمرۆز گوتی: "بیرمە جاریك خەریك بووم لەشەقامێ رەت دەبووم، ئەندیشەیەكی سەیر كەباوەر نەدەكرا، بەمیشكمدا ختورەی كرد. بەڵام هەر ئەوەندەی گەیشتمە ئەوبەری شەقامەكە، دووبارە گەرامەوە بۆ ئەو شوینەی كەدەستم پێكرد بووو نەمتوانی ئەو شتە بەبیری خۆم بهینمەوە كەچەند ساتێ لەوە وپیش بەمیشكمدا ختورەی كرد بوو."

دەمەو شیوانی ئەو رۆژە بیهۆ هەستیكی خۆش پیمرۆزی داگرت. ئەو گوتی: "هەست دەكەم مەسەلەیەكم بۆ روون بۆتەوە."

بریاریدا چاوبخشینیتەوە بەسەر تاك تاكی دەقیقەكانی ئەو رۆژەدا، كاتێ بەو ساتە گەیشت كەخەریك بوو لەشەقامەكە دەپەرییەوە، ئەندیشەكە دووبارە گەرایەوە. ئەم جارەیان نوسی، ئەویش تیۆری تونە رەشەكان بوو، تیۆریكی شۆرشگیرانە لەجیهانی فیزیكی نویدا.

ئەو ئەندیشەیە گەرایەوە بۆلای ئەو، لەبەرئەوەی كەئەو دەیتوانی پەی بەو بیدەنگیە بەرێ كەئیمە بەردەوام لەكاتی پەرینەوە لەشەقامدا هەلیدەبژیرین.

---

[١]. Roger Pemrose

﴿٣٦﴾

سانت ئانتۆن[١] لەبیابانیکدا دەژیا، رۆژێ لاوێ هاتە لای.

لاوە گوتی: " باوکە من هەرچیم هەبوو فرۆشتم و پارەکەیم بەسەر هەژاراندا بەخشیەوە. تەنیا ئەو شتگەلە کەمەم هیشتەوە کەیارمەتیم دەدەن لێرە ژیان بگوزەرینم. دەمەویت ریگەی رزگاریم پیشان بدەیت."

سانت ئانتۆن داوای لەلاویژگەکە کرد کە شتە کەمەکانیش بفرۆشیت و لەشار هەندێ گۆشت بکریت و لەگەرانەوەدا گۆشتەکە بەلەشیەوە ببەستێ.

لاوە بەپیی فرمانەکە کاری کرد. لەریگەی گەرانەوەدا، سەگ و دالەکەرخۆرەکان کە گۆشتیان دەویست شالاویان بۆ هینا.

کاتێ لاوە گەرایەوە، لەشی بریندار و جلوبەرگی پارچە پارچە بووی خۆی بەباوکە نیشان داو گوتی: "من گەرامەوە"

قەدیس گوتی: "ئەو کەسانەی ریگەیەکی نوێ دەگرنەبەر، بەلام دەیانەویت تۆزقالێ لەژیانی پیشوویان لەگەلدا بمینیتەوە، ئەوا رابردوویان ئازاریان دەدات."

---

١. Saint Anton

٣٧

پیر دەڵیت:

"لەتەواوی ئەو بەهرانەی کەخواوەند ئـەمڕۆ بـەتۆی بەخشیوە بەهرەمەندبـە. ناتوانرێ بەهرە پاشەکەوت بکریت. ئەمباریك بوونـی نـیـە، کـەبتوانریت بـۆ ڕۆژی پیویست بەهرەکانی تیادا ئەمبار بکرێ. ئەگـەر سـوود لەوانـە وەرنـەگری، ئـەوا بـۆ هەمیشە لەدەست دەردەچن.

"خواوەنـد دەزانـێ کەئەگـەر پـێ بخاتـە ژیانمانـەوە، دەبینـە هونەرمەندگـەلیکی داهینــەر. ڕۆژیـك گلمـان دەداتـێ پەیکـەر دروسـت بکـەین. ڕۆژیکـی تـر فلچــەو لەوحەمان دەداتێ. ئیمـە هـەرگیز فلچە لەسـەر گلەکـەو گلەکە لەسـەر لەوحەکەدا بەکار ناهینین.

"هەر ڕۆژەو موعجیزەی تایبەتی خۆی هەیە. بابەهرەکانی ئەمڕۆ قبوڵ بکـەین و بەکاری بینین.

"سبەی بەهرەگەلیکیتر چاوەڕوانمان دەکات."

٣٨

پەرستگەی کەناری روباری پیدرا[1] بەگژوگیایەکی جوان دەورە دراوە، میرگیکی راستەقینەی دەشتە بی بەرەکەتەکانی ئەو بەشەی ئیسپانیایە. لەویدا روباریکی بچوك دەبی بەرەوتیکی بەتەوژم و دەرژیتە دەیان تاڤگەوە.

نوسەر لەو ناوەدا پیاسەی دەکردو گویی لەمۆسیقای ئاو دەگرت، لەپر ئەشکەوتی پشتەوەی یەکی لەو تاڤگانە سەرنجی وی بۆلای خۆی راکیشا. لەو بەردانە وردبووەوە کە بەتیپەرینی کات رزیبوون هەروەها لەوشکلە جوانانەی کەسروشت بەئارامی خەلقی کردبوون. بەچاوی بەدڵ بوونەوە تەماشای دەکردن، نوسەر کەوتە یادی بەیتە شیعریکی ر. تاگور[2] کەلەسەر لەوحیك هەلکۆلرا بوو: "ئەم گابەردانە چەکوش وا بەباشی نەیتاشیون، بەلکو ئەوە ئاوە ئەم کارەی کردوە - بەنەرمیو سەماو ئاوازییەوە."

لەو شوینەی کەهیز دەتوانیت تەنیا بکوژێ و ببرێ، نەرمو نیانی دەتوانێ رۆلی ئافەرۆز کردن بگیرێ.

---

[1]. Piedra
2. R. Tagore

٣٩

پیر دەلیت:

"زۆریك لەخەلكی ترسیان لەشادبوون هەیە. وەها خەلكیك، رازی بوون لەژیان لەگۆرینی چەند خوونەریت و فەرامۆشكردنی مانای ناسنامەدا دەبینن.

"زۆرتر، ئەو روداوە باشانە ئیمە ئازار دەدەن و ئیمە سوودیان لی نابینین، لەبەر ئەوەی پیمان وایە بەقبوڵ كردنی ئەوانە قەرزاری خودا دەبین.

"بیر دەكەینەوە: واباشترە كەجامی شادی هەڵنەدەین، لەبەر ئەوەی كاتیك جامەكە خالی بووەوە، رەنجیكی زۆر دەبینین.

"بەبێ ترس لەورد بوون ، گەورە بوون مانای نییە. بەبێ ترس لەگریان، ناتوانین پیبكەنین."

٣٥

دەمەو ئیوارەیەك، لەپەرستگەی سیتا، یەکێ لەراهیبەکان راهیبیکی تری رەنجاند. گەورەی پەرستگەکە، برا سیزویس، داوای لەراهیبە رەنجاوەکە کرد لەبراکەی ببورێ.

راهیب گوتی: "ئەم کارە لەمن ناوەشیتەوە. ئەو بوو سوکایەتی کردو ئیستاش دەبیت ئەو باجەکەی بدات.

لەوساتەدا، برا سیزیوس دەستی بۆ ئاسمان بەرزکردەوە و گوتی: " ئەی عیسای من، ئیمە چیدی پیویستمان بەتۆ نییە. دەتوانین سزای دەستدریژیی دەستدریژکەر بدەین. دەتوانین بەدەستی خۆمان تۆلە بستینینەوە. دەتوانین دادوەری لەنیوان خیرو شەردا بکەین. ئیستا ئیدی دەتوانی بەخەیالیکی ئاسوودەوە ئیمە بەجێ بهیلی، لەبەر ئەوەی ئیستاو دوا هیچ کیشەو گرفتێ نایەتە پیش."

راهب، شەرمگین ، بێ سێو دوو لەبراکەی خۆش بوو.

٣١

دەرویش (سالك، پارسا، سۆفی) یەك گوتی: "پیران هەموویان دەلێن گەنجی مەعنەوی لەگەرانی بەتەنهادا بەدەست دیت. ئەگەر وەهایە ئیمە بۆلە دەوری یەك کۆبووینەتەوە؟"

پیر وەڵامی دایەوە: " هەمیشە دارستان لەدرەختی تاك بەهیزترە. دارستان لەنیو خۆیدا شێ رادەگرێ، لەبەرامبەر تۆفاندا خۆی رادەگری و خاك بە بەپیتی دەهیلیتەوە. ئەمەیە هۆکاری کۆمەڵایەتی بوونی ئیوە. بەڵام ئەوەی کەدرەخت پتەوو بەتوانا دەکات رەگەکانیەتی، رەگو ریشەکانی گیا ناتوانێ یارمەتی پیگەیشتنی ئەوی تر بدات.

"یەکگرتن بۆ ئامانجیکی تایبەت، بەو مانایەیە کەریگە بەهەموو کەسێ بدەین بەشیوازی خۆی لەئامانج نزیك بیتەوە و ئەمە ریگەی کەسانیکە کەدەیانەویت لەگەڵ خوادا لەپەیوەندیدا بن.

٣٣

ئەو كاتەی كەنوسەر تەمەنی دەساڵ بوو، لەسەرداواو پیداگری دایكی بەشداری وانەی وەرزشی كرد، یەكێ لەبەرنامەكانی ئەم وانەیە، خۆ هەلدان بوو لەسەر پردیكەوە بۆناو روبارەكەی ژیر پردەكە.

رۆژانی یەكەم، ترس ئەوی وشك دەكرد. ئەو هەموو رۆژێ لەدوا دوای ریزەكەوە دەوەستاو لەگەڵ خۆهەلدانی هەر هاوپۆلیكیدا دلە تەپەكەی زیاتر دەبوو، لەبەر ئەوەی بەزویی نۆرەی ئەویش دەگەیشت.

رۆژیك راهینەرەكە بەترسەكەی ئەوی زانیو ناچاری كرد لەپیش هەموویانەوە خۆی هەلبدات، سەرباری ئەوەی كەهیشتا دەترسا، ترسەكەی وەها بەخیرایی رەوییەوە شوینی خۆی بۆ جورئەتو ئازایەتی چۆڵ كرد.

پیر دەلیت: "ئاسایی، بۆ دەستی دەستی كردن بوارمان هەیە ، بەڵام كاتو ساتێ دینە پیشێ كەدەبیت قۆلی لی هەلمالینو كیشەیەك چارەسەر بكەین. لەم ساتانەدا ، هیچ شتێ لەدرەنگ كردن خراپتر نییە."

٣٣

دەمەوبەیانییەك بودا لەنیو قوتابیەکانیدا بوو پیاویك لەکۆرەکەیان نزیك بووەوەو پرسی: "ئایا خودا هەیە؟"

بودا وەلامی دایەوە: "بەلێ، خودا هەیە؟"

پاش نیوەرۆ پیاویکی دی هاتو هەمان پرسیاری دووبارە کردەوە.

بودا وەلامی دایەوە: "نەخیر، خودا نییە."

شیوان پیاویکی تر هاتو دیسان هەمان پرسیاری دووبارە کردەوە.

بودا ئەمجارە وەلامی دایەوە: "تۆ خۆت دەبیت وەلامی ئەم پرسیارە بدۆزیتەوە."

یەکێ لەقوتابییەکان گوتی: "مامۆستا، ئەمە بێ مانایە. چۆن دەشیت پرسیاریك سێ وەلامی هەبیت؟"

پیاوی دەرون روناك وەلامی دایەوە: "لەبەر ئەوەی ئەوان سێ کەسی جیاواز بوون و هەر کەسە بەشیوازی خۆی لەخوا نزیك دەبیتەوە، یەکیك بەدلنیاییەوە، ئەوی دی بەنکولی کردن، سیهەمیش بەگومانەوە."

٣٤

هەمووومان دەرگیری مەسەلەگەلیکین لەبابەتی بریاردان، دەست بەکاربوون، چارەکردنی گرفتەکانو یارمەتی دانی خەلکانی تر. بەردەوام دەکۆشین نەخشەیەك بکیشین، شتیك وەبەربینینو شتیك ئاشکرا بکەین.

هیچ شتیکی نادروست لەم کارانەدا نییە. بەلاّم پاشی هەموو ئەم قسانە، ئەمە شیوەیەکە کە ئیمە بەهۆیەوە جیهان خەلقو چاکسازی دەکەین. هەموو شتێ بەجیی خۆی، بەلاّم کاری ستایش کردنیش بەشیکە لەژیان، جاروبار راوەستان، لە دەروون هەلاّتن، بێ دەنگی کردن لەبەرامبەر مەزنی بووونداو چۆك دادان بەگیانو جەستە بەبێ داواکردنی هیچ شتێ، بێ بیرکردنەوەو تەنانەت بێ دەربرینی سوپاسگوزاری بۆ هیچ شتێ - تەنیا ئەزموونی گەرمیی عەشقیکە کەئیمەی لەخۆ گرتووە. لەساتو وەختیکی ئاوادا رەنگە فرمیسکگەلیکی نەویستراو بەگۆنامانددا بخزیتە خوارێ، فرمیسکگەلیك کەنەباس لەغەم دەکەنو نە لەشادی. سەرسام مەبە. فرمیسك بەهرەیەکە کەگیانی ئیمە پاك دەکاتەوە.

٣٥

پیر دەلیت:

"ئەگەر ناچاریت بگریت، وەکو منداڵ بگری.

"تۆ سەردەمیك منداڵ بوویت، یەکێ لەو شتە بەراییانەی فیری بوویت گریان بووە، لەبەر ئەوەی گریان بەشیکە لەژیان. هەرگیز بیرت نەچێ لەئاشکراکردنی هەستو نەستتدا ئازادی و گریان هیچیان شەرم هینەر نین.

"هاوار بکە. بەدەنگی بەرز هەنسك هەلریژە و هەرچۆنیك دەتەویت هەراو هوریا بەریبخە، لەبەر ئەوەی منالاّن بەم شیوەیە دەگرین و خیراترین ریگەی هیورکردنەوەی دڵ دەزانن.

"قەت سەرنجت داوە منداڵان چۆن چۆنی لەگریان ژیر دەبنەوە؟ بیگومان شتیك هەستی ئەوانی لەگریان پەرت کردوەو ئەوانی بۆ گۆبەنو گیچەلی دواتر بانگهیشت کردوە.

" گریانی منداڵان زۆر زوو تەواو دەبیت.

"بۆ تۆش هەروا دەبیت، بەلاّم ئەگەر دەتوانی وەکو منداڵان بگریت، ئەوا وابکە."

٣٦

رۆژێك نوسەر لەگەڵ هاورییەکیدا کەخاتونیکی پاریزەر بوو لەفۆرت لادردیل[١] نانی نیوەرۆی دەخوارد. مەستیك کەلەسەر میزەکەی تەنیشتیان دانیشتبوو، بەدریژایی نان خواردنەکە پیی دادەگرت لەگەڵ ژنەدا قسە بکات. ناچار ژنە پاریزەرەکە داوای لەمەستەکە کرد بیدەنگ بیت، بەلام ئەو گوتی: " بۆچی؟ من جۆریك لەبارەی عەشقەوە قسە دەکەم کەهیچ مرۆڤیکی هوشیار وانایکات. من خۆشحالم. دەمەویت لەگەڵ نەناسیاوەکاندا پەیوەندی دامەزرینم. کویی ئەم کارە هەلەیە؟"

ژنە گوتی: "ئیستا کاتیکی گونجاو نییە."

کابرای سەرخۆش گوتی: " مەبەستتان ئەوەیە کاتگەلیکی تایبەت بۆ دەربرینی شادی هەیە؟"

بەگوتنی ئەم رستەیە، کابرای مەست بۆسەر میزەکە بانگهیشت کرا.

---

١. Fort Lauderdale

پیر دەلیت:

"ئیمە دەبیت ئاگامان لەلەشی خۆمان بیت. جەستە قەلای گیانی پیرۆزەو شایستەی ئەوەیە لوتفی پیبکەینو ئاگامان لیبیت.

"ئیمە دەبیت باشترین سوود لەکاتی خۆمان وەربگرین. دەبیت لەپیناوی خەونەکانماندا بجەنگین. پیویستە بۆ گەیشتن بەم ئامانجە هیزمان کۆبکەینەوە.

" بەلام نابیت بیرمان بچیت کەژیان لەخۆشییە بچوکەکان پیکهاتووە ، ئەم خۆشیانە لەژیانی ئیمەدا ئامادە کراون تاجورئەتو ئازایەتیمان بدەنی، لەگەراندا یاوەرمان بن و ئەوکاتەی لەتیکۆشانی رۆژانە ماندووین، هەلیك بۆ نویکردنەوەی هیزمان فەراهەم بکەن.

"شاد بوون گوناه نییە. کیشە نییە گەر جاروبار بەرنامەکانی خواردنو خەوو سەیران بخەینە ژیر پیوە.

"خۆت سەرزەنشت مەکە گەر هەندی جار کاتی خۆت لەگەل لیبۆکەکاندا بەفیرۆ دەدەیت. ئەم کارانە خۆشیگەلیکی چکۆلەن کەتۆ بۆ کارگەلیکی گەورە هاندەدەن."

٣٨

(ئـارتۆر رۆبینشـتاین)[١]ی پیـانۆ ژەن، لەگەیشـتن بەمـــەوعیدی نـــانی نیـــوەرۆ لەچیشتخانەیەکی پلەیەکی نیویۆرك درەنــگ کـەوتبوو. هاوریکـانی هیـواش هیـواش نیگەران دەبوون. بـەلام سـەرئەنجام سـەروکەلەی رۆبینشـتاین دەرکـەوت، لـەباریکدا کچیکـی سەرنجراکیشـی لەگـەل بـوو کـە سـیـیەکی تەمـەنی خـۆی بـوو. رۆبینشـتاین هاوریکـانی بـەداواکردنی گرانـترین خواردنـی چیشـتخانەکەو چاکـترینو نایابــترین شەراب سەرسام کرد. کاتی فراوین تەواو بوو، بەزەردەخەنەوە پارەکەی دا.

رۆبینشتاین گوتی: "دەبینم هەموو سەرتان سوورماوە. بەلام ئەمرۆ من چوومە لای پاریزەرەکـەم تـا وەسـیەتنامەکەم ریکبخـەم. بریکـی باشـم بـۆ کـچو خزمـــەکانم لەبـەرچاوگرتو ژمارەیـەکی سەخاوەتمەندانەیشـم بـۆ خـیرو بـیریش خسـتەلاوە. بەلام لەپر هەستم کرد لەوەسیتنامەکەدا خۆمم لـەبیرکردوە و هـەموو شـتەکان درا بەکەسانی تر. هەربۆیە بریارمدا لەپەیوەند بەخۆمەوە سەخاوەتمەندتر بم."

١. Arthur Rubinstein

ئەو کاتەی پیر بەمەبەستی بلاوکردنەوەی خواپەرستی لەگەشت دا بوو، ئەو ماڵەی کەئەوو قوتابیەکانی تیایدا دەژیان ئاگری تیبەربوو.

یەکی لەقوتابییەکان گوتی: "ئەو ماڵەکەی بەئیمە سپاردو ئیمەش لەئەرکەکەماندا کەمتەرخەمیمان کرد."

قوتابیەکان یەکسەرو بی وەستان دەستیان کرد بەدروست کردنەوەی ماڵەکە. بەلام پیر لەپیش کاتی دیاریکراوی خۆی لەسەفەر گەرایەوەو قوتابیەکانی لەو حاڵەدا بینی.

پیر بەکەیفخۆشییەوە گوتی: " ئاوا! ماڵیکی تازە!"

یەکی لەقوتابییەکان بەپەشۆکاوییەوە هەولیدا کارەساتی راستەقینەی سوتانی ماڵەکە باس بکات کەهەمووان پیکەوە تیایدا دەژیانو خویان پیوە گرتبوو.

پیر گوتی: "من تیناگەم. ئەوەی کەمن دەیبینم، پیاوانیکن باوەریان بەژیان هەیە و قۆناغیکی نوییان دەست پی کردوە. ئەوانەی کەهەموو شتیکیان لەدەست داوە، لەچاو ئەوانی تردا پیگەیەکی باشتریان هەیە، لەبەرئەوەی بۆئەوان، لەوساتە بەدواوە، بارودۆخ تەنها دەتوانیت باشتر ببیت."

٤٥

پیر دەلیت:

"کە بەشەقامی خەونەکانتدا هەنگاو دەنییت، دلی پی بدە و دەرگایەك بۆ بەهانەگەلیکی وەکو " ئەمە ئەوە نی‌یە کەمن دەمویست " بەکراوەیی مەهیلەرەوە، چوون لەم کارەدا تۆوی شکستو ناکامی حەشاردراوە.

"بەریی خۆتدا هەنگاو بنی، تەنانەت ئەگەر ناچاریش بیت هەنگاوگەلیکی نادلنیاش هەلبینی، هەتا ئەگەر بزانی لەمەش باشتر دەتوانی ئەم کارە ئەنجام بدەیت. ئەگەر تواناییەکانت لەئیستادا قبول بکەیت، گومانی تیدا نی‌یە لە ئایندەدا دەتوانی چاکیان بکەیت، بەلام ئەگەر لەقبول کردنی کەموکوریەکانت سەرپیچی بکەیت، ئەوا هەرگیز ناتوانی لەشەرو بەلایان رزگاربی.

"بەئازایەتی‌یەوە روبەروی ریگەکەت بەرەوەو لەسەرزەنشتی کەسانی دی دلت نەترسی. لەوەش گرنگتر ئەوەیە کەخۆیشت سەرزەنشت مەکە و بەم جۆرە توانای خۆت بەفیرۆ مەدە.

"خواوەند لەشەونوخونیەکانتدا لەگەل تۆدایەو فرمیسکەکانت بەعەشقی خۆی پاك دەکاتەوە. خواوەند لەگەل خەلکی دلیردایە."

٤١

پیرو موریدەکانی لە گەشتدا بوون و لەریگە نەیاندەتوانی خواردنیکی بەدلی خۆیان بخۆن. پیر چەند کەس لە موریدەکانی بەدوای خواردندا نارد.

کاتی خۆرئاوا بوون موریدەکان گەرانەوەو هەریەکەیان چەند شتیکی کەمیان هینایە پیش کە لەخیرو سەدەقەی خەلك کۆیان کردبووەوە: میوەگەلیك کەخەریك بوون دەگەنین، نانی پەزیرو شەرابی تال.

بەلام یەکی لەموریدەکان کیسەیەك سیوی گەیوی پی بوو.

لەحالیکدا کیسە سیوەکەی بەسەر موریدەکاندا دابەش دەکرد گوتی: "من لەپیناوی یارمەتی دانی پیرو براکانمدا دەست بۆ هەموو کاریك دەبەم."

پیر پرسی: " ئەمانەت لەکوی هیناوە؟"

مورید وەلامی دایەوە: "ناچار بووم دزی بکەم. خەلکی لەگەل ئەوەشدا کەدەیانزانی خواپەرستی بلاو دەکەینەوە، خواردنی خراپ بوویان دەداینی."

پیر گوتی: "برۆو سیوەکانت لەگەڵ خۆتدا ببەوەو هەرگیز نەگەرییتەوە. کەسی لەپیناوی مندا دزی بکات، دزی لەمنیش دەکات."

٤٣

ئیمە لەدنیادا بەدوای پەسنی جیخواست و خەونەکانمان دەکەوین، زۆربەی جار ئەوەی بەسانایی لەبەردەستماندایە ، وەك شتیکی نایابو دانسقە سەیری دەکەین‌و لیکیدەدەینەوە. کاتی بەهەلەکە دەزانین، هەست دەکەین کەکاتی خۆمان بە فیرۆداوە. ئاولەگۆزەماندا بووە و بەتینویتی گەراوین. لەبەر هەلەکانمان و گەرانی بی هودەو مەسەلەگەلیك کەدروستمان کردوە خۆمان تۆمەت باردەکەین.

پیر دەلیت:

"رەنگە گەنج (خەزنە) لەمالەکەی خۆتدا شارابیتەوە، بەلام تەنیا ئەو کاتە بەدەستی دەهینی بەدوایدا گەرابیت. گەر پەترۆس ئازاری تەکفیری نەچیشتبوایە بۆسەرۆکایەتی کلیسا هەلنەدەبژیردرا. ئەگەر کوری دەست بلاو دەستی لەکاروکردەوەکانی هەلنەگرتبایە، باوکی دەستخۆشی پینەدەگوت.

"شتگەلیك لەژیاندا هەن ناوو ناوەتۆرەیان لەسەرە بەم مانایە:

(تۆ قەدری من نازانیت، مەگەر لەدەستم بدەیت‌و دووبارە بەدەستم بهینیتەوە.) کۆشش کردن بۆ کورتکردنەوەی ریگا سوودیکی نییە."

پـیریك چـاوی بەقوتابییـەکی ئـازیزی کـەوت و لەپێشـکەوتنی موریدەکـەی لـەرێبازی مەعنـەویدا، پرسـیاری کـرد. قوتـابی وەڵامـی دایـەوە کەئێسـتا دەتوانـی هەموو ساتەکانی ژیانی بۆ خوا تەرخان بکات.

پیر گوتی: "کەواتە تەنیا ئەوە ماوە کـە لەوانـە خـۆش ببیت کەخراپـەی تۆیـان دەوی.

قوتابی سەرسامانە سەیریکی مامۆستاکەی کـردو گوتـی: "ئـەم کـارە بەپێویسـت نازانم. ئاخر من هیچ نیەتیکی خراپم لەبەرامبەر ئەواندا نـیـە."

پیر گوتی: "ئایا پێتوایە کەخواوەند هیچ بەدنیازییەکی بەرامبەر تۆ هەبێت؟"

قوتابی گوتی: "هەلبەتە کە نا."

پـیر گوتـی: "بـەلام سـەرباریش تـۆ داوای لێبوردنـی لی دەکـەیت. ئایـا وا نییـە؟ کەواتـە لەگـەل ئەوانەیشـدا کەخراپـەی تۆیـان دەوی ئاوهـا بکـە، تەنانـەت ئەگـەر لەبەرامبەریشیاندا بەدنیاز نیت. ئەوەی کە دەبـوری، دڵـی خـۆی دەشـواتەوەو پـاکی دەکاتەوە."

٤٤

لەکاتی بۆمببارانی دلرەقانەی (تۆلۆن)[١]دا ناپلیۆنی لاو وەك شۆرەبی یەکبەخۆی دەلەرزی.

سەربازیك کە ئەوی لەم بارەدا بینینی بەهاوریکەی گوت: (سەیری بکە! تائاستی مردن ترساوە!).

ناپلیۆن وەلامی دایەوە: (بەلێ. من ترساوم، بەلام بەم حالەشەوە دریژە بەشەر دەدەم. ئەگەر ئیوە نیوەی من ترستان هەبووایە، دەمیك بوو هەلاتبوون).

پیر دەلیت:

(ترس نیشانەی ترسنۆکی نییە. ترسە توانامان دەداتێ لەبەرامبەر پیگەکانی ژیاندا ئازاو بەویقار بین. کەسێ کەترس تاقی دەکاتەوە، بەلام سەرباری ترسەکەی بۆ پیشەوە دەرواتو ریگە بەترس نادات رایوەستینێ، ئازایەتی خۆی دەسەلمینێ. بەلام کەسێ کەبەبێ لەبەرچاو گرتنی مەترسی، لەگەلْ هەلومەرجە دژوارەکاندا دەستەو یەخە دەبێ، تەنیا نابەرپرسیاری خۆی پیشان دەدات.).

[١]. Toulon

٤٥

نووسەر لەجەژنی (سانت جۆن)[١] دا بەشداری کردبوو و لەنیو چادرەکاندا سەرقالی تەماشا کردنی پیشبرکیی نیشانە گرتنەوەو خواردنی خۆراکە خۆمالی‌یەکان بوو. لەپڕ لیبۆك(مەرج)یَ دەستی کرد بەلاسایی کردنەوەی رەفتارەکانی ئەو. خەلکی پیکەنین. نووسەریش پیکەنی‌و کابرای لیبۆکی بۆ قاوە خواردنەوە بانگهیشت کرد.

لیبۆك گوتی: (دلّ بدەرە ژیان. ئەگەر زیندویت، دەبیت دەستەکانت بجولینی، هەلبەزیت‌و دابەزی، دەنگە دەنگ بکەیت‌و لەگەلّ خەلکدا قسە بکەیت. لەبەرئەوەی ژیان ریك خالی بەرامبەر مردنە. مردن واتە مانەوەی هەتاهەتایی لەیەك دۆخدا، ئەگەر زۆر کزو بیّ دەنگ بیت زیندوو نیت).

١. Saint john

٤٦

بەیانییەکیان پیریك و موریدی لەدەشتیکدا پیاسەیان دەکرد. مورید لەبارەی رژیمیکی خۆراکیەوە پرسیاری لەپیر کرد کەیارمەتی پاکیزەیی دەرونی بدات. هەرچەندە پیر چەندەهاجار جەغتی لەوە کردبووەوە کەخواردنیکی پیرۆزی تایبەت بوونی نییەو هەموو خواردنەکان لەم رووەوە وەکو یەك وان، بەلاّم مورید باوەری بەم قسانە نەبوو.

مورید گوتی: (دەبیت خواردنێ هەبیت کەمرۆڤ لەخودا نزیك تر بکاتەوە)

پیر گوتی: (رەنگە راست بکەیت ، بۆنموونە ئەم قارچکانە)

بیرۆکەی ئەمەی کەخواردنی قارچك یارمەتی ئەو دەدات بۆ پاك بوونەوەو زەوقی پی دەبەخشیت، موریدی هەژاند. بەلاّم هەرئەوەندەی ویستی یەکیکیان هەلبگریت ، بەترسەوە هاواری کرد: (ئەم قارچکانە ژەهراوین، ئەگەر تەنانەت یەك دانەیشم لی بخواردنایە ، یەکسەر دەمردم)

پیر گوتی: (باشە، بەلام من خواردنیکی دیکە پیێ نازانم کە بەم خیراییە تۆ بباتە لای خودا).

لەزستانی ١٩٨١ دا، نووسەرو هاوسەرەکەی لەشەقامەکانی شاری (پراگ)[١]دا پیاسەیان دەکرد، کوریکیان بینی وینەی بالآخانەکانی ئەو ناوەی دەکیشا. نووسەر زۆر دلخۆش بوو بەوەی کەبینی، بریاریدا یەکێ لەوینەکان بکریت. کاتێ پارەی بەکورەکە دەدا، بینی کورە سەرباری سەرمای ٧ پلەی ژیر سفر دەستکیشی لەدەستدا نییە. لەکورەی پرسی: (بۆچی دەستکیش لەدەست ناکەیت؟)

کورە وەلآمی دایەوە : (بۆئەوەی بتوانم قەلەمەکەم بەدەستەوە بگرم)

قەدەریك پیکەوە لەبارەی پراگەوە قسەیان کرد. کورە پیشنیاری کرد کە بەخۆرایی وینەیەکی روخساری هاوسەری نووسەر بکیشیت. نووسەر کاتێ چاوەروان بوو وینەکیشانی کورە تەواو بیت، هەستی کرد رووداویکی سەیر رویداوە، ئەو و وینەکیش نزیکی پینج دەقیقەیەك پیکەوە قسەیان کردبوو، بەبێ ئەوەی هیچ کامیکیان زمانی ئەویتریان بزانن. ئەوان تەنیا سوودیان لەجولەی سەرو دەستو زەردەخەنەو حالآتی دەمو چاو وەرگرتبوو. بەلآم حەزی بەشداری کردن لەقسەکردن ریگەیدابوون پێ بنینە نیو دنیای زمانیکی بێ وشەوە.

---

١. Prague

٤٨

دۆستێك حەسەنی بردە بەر دەرگای مزگەوتێ. لەوێ پیاوێکی کوێر سەرقاڵی سواڵ کردن بوو.

دۆستە گوتی: (ئەم پیاوە کوێرە ئاقڵترین کەسی وڵاتی ئێمەیە)

حەسەن لەکابرای پرسی: (چەندێکە نابینایت؟)

پیاوە گوتی: (لەو کاتەوەی هاتمە دنیا).

حەسەن پرسی: (چۆن چۆنی ئاوا هۆشمەند بووی؟)

کابرا وەڵامی دایەوە: (لەبەر ئەوەی کوێرییەکەمم قبوڵ نەکرد. هەولم دا ببمە ئەستێرەناس. بەڵام لەبەر ئەوەی نەمدەتوانی ئاسمان ببینم ناچار بووم خۆرو هەسارەو کەهکەشانەکان لەمێشکمدا وێنا بکەمو هەرچی لەدروستکراوەکانی خودا نزیکتر بوومەوە، لەئەقڵی ئەو نزیکتر بوومەوە)

٤٩

خاوەنی مەیخانەیەك لەدییەكی دوورەدەستی نزیك شاری (ئۆلایـت)[١]ی ئیسـپانیا، تابلۆیەكی بەم ناوەرۆكەوە لـەویّ هەلواسـیوە: (ریـك لـەو كاتـەدا كـەتوانیم هـەموو وەلآمەكان بدۆزمەوە، هەموو پرسیارەكان گۆران)

پیر دەلیت:

(ئیمه بەردەوام لەبیری دۆزینەوەی وەلآمداین. هەست دەكەین بەدەست هینانی وەلآمەكان بۆپەی بـردن بـەمانای ژیـان زەروریـە، بـەلآم لـەوە گرنگـتر ئەمەیـە كـە بەتەواوی دلّ بدەینە ژیانو ریگە بدەین هیواش هیواش رازەكانی بوونـی خۆمانمـان بۆ ئاشكرا بكات. ئەگەر زۆر بەدوای دۆزینەوەی ماناوە بین بـۆ بـوون، دەبینـە ریگـر لەبەردەم ئەوەی كەسروشت رۆلی خۆی بگیریّو ناتوانین پەی بەنیشـانەكانی خـودا بەرین.)

[١]. Olite

٥٥

ئوسترالییەکان لەبارەی کاهینیکەوە چیرۆکیکیان هەیە، کەرۆژێ، کاتێ لەگەڵ سێ دانە لەخوشکەکانی پیاسەی دەکرد، رووی بەرووی بەناوبانگترین شەرکەری سەردەمدا تەقییەوە.

شەرکەر گوتی: (دەمەویت لەگەڵ یەکێ لەم کچە جوانانە زەماوەند بکەم)

کاهین گوتی: (ئەگەر یەکیکیان زەماوەند بکات، ئەوا دوانەکەی تریان دەرەنجین. بەدوای خیلیکدا دەگەریم کەریگە بەپیاوەکانی بدا سێ ژنیان هەبیت)

سالانیك بەکیشوەری ئوسترالیادا گەران، بێ ئەوەی خیلیکی وابدۆزنەوە.

رۆژێ یەکێ لەکچەکان کەئیدی پیرو خەرەت ببوون، گوتی: (هیچ نەبیت یەکیکمان دەیتوانی شادمانی بەدەست بهینیت)

کاهین گوتی: (من هەلە بووم، بەلام ئیستا ئیدی زۆر درەنگ بووە)

کاهین سێ خوشکەکەی کردە کۆمەلە بەردێ تاهەر کەسێ بەلایاندا تیدەپەرێ بزانیت کەخۆشیو شادی نەفەریك بەو مانایە نییە کەدەبیت ئەوانیتر خەفەت بخۆن.

٥١

(والتــەر كــارل)[1]ی رۆژنامــەنووس، چــوو بــۆ چاوپیكــەوتن لەگــەڵ نووســـەری ئەرژەنتینی، خۆرخێ لویس بورخیس[2]، كاتێ چاوپیكەوتنەكە تــەواو بـوو، دەسـتیان كرد بەقسەكردن لەبارەی زمانیكەوە كە لەودیوی وشەكانەوە بوونی هەیە، هەروەها لەمەر توانای مەزنی مرۆڤەكان بۆپەی بردن بەكەسانی دی.

بۆرخیس گوتی: (نموونەیەكتان بۆ دەهینمەوە)و بەزمانیكی سەیرو عـەجایب دەستی بەقسە كردن كردو پاشان لەرۆژنامەنووسەكەی پرسی كەچی گووتووە:

بەرلەوەی كارلی وەلامیك بداتەوە، ئەو وینەگرەی كەلەگەلیا بوو، گوتی: (نزای " باوكی ئیمە " بوو)

بۆرخیــس گوتــی: (ریــكو رەوان خۆیــەتی. مــن ئــەوەم بـــەزمانی فنلــەندی خویندەوە.)

---

[1]. Walter Carelli
[2]. Jore Lois Borges

٥٦

دەســتەمۆکەرانی ئــاژەڵانی ســیرك بەمەبەســتی پیملکردنــی فیلــەکان ســوود لــەفیلیکی ســادە وەردەگــرن. ئەوکاتــەی کەئاژەڵەکــە هیشــتا بەچکەیــە، یــەکێ لەپییـەکانی بەقـەدی درەختیکـەوە دەبەستنەوە. جوانــە ئــاژەڵ هەرچـەند هـەول دەدات نـاتوانیت خـۆی رزگـار بکـات. بەرەبـەرە ئــەو بروایــە لەمیشـکیا دەچەسـپێ کەقـەدی درەختەکـە زۆر لـەو بـەهیزترە. کاتـێ ئاژەڵەکە پیگەیشت و بـەهیز بـوو، هینده بەسە کەسیك سـەرە پـەتیك بـەپێی فیلەکـەوە ببەسـتێو سـەرەکەی تریشـی بەلقیکەوە گرێ بدات. فیلە هیچ هەولێ بۆ رزگار کردنی خۆی نادات.

پیــی ئیمــەش، هــەروەکو فیلــەکان، زۆرتــر بەدەزوگــەلیکی لاوازو باریکــەوە بەستراوە، بەڵام لەبەر ئەوەی لەمنداڵیەوە باوەرمان بەبەهیزی درەختەکـە کـردووە، جورئـەتی هـەولدان نادەینـە بـەر خۆمـان، بـێ ئاگـا لـەوەی کـەبۆ بەدەسـت هینــانی ئازادی، کردەوەیەکی ئازایانە بەسە.

٥٣

پیر دەلیت:

(گەران بەدوای روون کردنەوەو شیکردنەوەیەك بۆخواوەند، شتیکت پێ ناگەیەنیت، دەتوانی گوێ لەوشەی جوان جوان بگری، بەلأم لەراستیدا ئەوانە بۆشن. وەکو ئەوە وایە کەدانیشیتو سەرتاسەری ئینسایکلۆپیدیایەك لەبارەی عەشقەوە بخوینیتەوەو، لەکۆتایشدا نەزانیت کەدەبیت چۆن چۆنی خۆشەویستی بکەیت.

"هەرگیز هیچ کەسێ بوونی خوا ناسەلمینێ. هەندێ شت لەژیاندا تەنیا دەبێ ئەزموون بکرین و بیستنی ئەزموونی خەلکانی تر لەبارەیانەوە بێ سوودە.

"ئەوین بابەتیکی واهیە، خواوەند - کەخودی ئەوینە - ئەویش وایە. باوەری ئەزموونیکی سەردەمانی منداڵییە، بەو جۆرە ئەفسونیکە کەعیسا دەفەرمویت: (عەرشی خواوەند هی منداڵانە).

(خواوەند هەرگیز ناچیتە میشکی مرۆڤەوە، دەلاقەیەك کەئەو سوودی لێ وەربگریت، دلی مرۆڤە).

۵٤

لەنیو راهیبەکاندا وا بڵاوبوبووەوە کەجوزیفی راهیب هێندە خواپەرستی کردوە بەسەر تەواوی ئارەزوە دەروونیەکانیدا زاڵ بووەو چیدی پیویست ناکات نیگەرانی هیچ شتێ بیت.

ئەم قسانە گەیشتەوە گویی یەکێ لەداناکانی پەرستگەی سیتا. دانا پاش خواردنی عەسرانە قوتابیەکانی بانگهیشت کردو پیی گوتن: (بیستوتانە جوزیف چیدی وەسوەسەی دەرونیی نییە کە پیویستبێ زاڵ ببیت بەسەریا، کەمی خەبات گیان (رۆح) لاواز دەکات. وەرن داوا لەخواوەند بکەین فیتنەیەکی گەورە بۆ جوزیف بنیریت، ئەگەر توانی لەبەرامبەر ئەو فیتنەیەدا راوەستێ، داوا لەخواوەند بکەین فیتنەو ئاشووبی تری بۆ بنیریت. وەرن بانزا بکەین کەکاتێ ئەو دووچاری ئاشووبیك بوو هەرگیز نەلیت: (خودایە، شەیتانم لی دوورخەرەوە) نزا بکەین لەجیاتی ئەوە بلیت: (پەروەردگارا ، هیزیکم پێ ببەخشە تابتوانم بەسەر ئەم شەرو ئاشووبەدا سەرکەوم).

٥٥

لەهەر رۆژیکدا، ساتیك هەیە کە شتەکان بەروونی نابینرینو رۆشنبینی دژوارە: کاتی خۆرئاوا بوون. لەم ساتەدا رووناکیو تاریکی تیکەڵ دەبنو هەمووشتێ نەتەواو رۆشنەو نەتەواو تاریکە. لەزۆریك لەنەریتە مەعنەوییەکاندا، ئەم ساتە بەپیرۆز دەژمیردریت.

لەمەزهەبی کاسۆلیکدا پیمان دەگوتریت هەموو رۆژێ سەعات شەشی پاش نیوەرۆ نزای سلاو لەمەریەم[١] بخوینین.

لەقوتابخانەی (کوچوان)[٢] دا، ئەگەر پاشی نیوەرۆ بچینە لای برادەریك و تاکاتی خۆرئاوابوون لەلای بمینینەوە، ئەوا دەبیت لەوە بەدواو بۆ هەمیشە سەلاموعەلەیك لەگەل ئەو کەسەدا بە(عەسرت بەخیر) دەست پێ بکەین.

لەتاریك و لیلدا، هاوسەنگی نیوان مرۆڤو ئەستیرە تاقی دەکریتەوە. خواوەند سیبەرو رووناکی تیکەڵ دەکات تابزانیت ئایا زەوی جورئەتی دریژەدان بەسورانی هەیە یان نا.

ئەگەر زەوی لەتاریکی نەترسێ، شەو تیدەپەریتو سبەی خۆریکی نوێ دەست بە درەوشانەوە دەکات.

---

١. Ave Maria
٢. Quechuan

(شۆپنهاوەر)[1]ی فەیلەسوفی ئەلمانی، لەحالیکدا بەدوای وەڵامێ بۆ پرسیارە ئازاردەرەکانیدا ویل بوو، لەشەقامێ لە(دریسدن)[2]دا دەگەرا. کاتێ بەتەنیشتی باغیکدا تیپەری، بریاریدا دابنیشێو تەماشای گوڵان بکات.

یەکێ لەخەلکەکەی ئەوێ رەفتاری سەیری فەیلەسوفی بینیو پۆلیسی ئاگادار کردەوە. چەند دەقیقەیەك دواتر، ئەفسەرێ لەشۆپنهاوەر نزیك بووەوە بێ ئەدەبانە پرسی:

(کییت ؟)

شۆپنهاوەر لەسەرتاپای پۆلیسەکە ورد بووەو گوتی: (ئەگەر بتوانیت یارمەتیم بدەیت وەڵامی ئەم پرسیارە بدۆزمەوە، بۆ هەمیشە سوپاسگوزارت دەبم).

---

[1]. Schopenhauer
[2]. Dresden

٥٧

پیاویك بۆ گەران بەدوای خوادا، بریاریدا بروات بۆ کویستان، چونکە پییان گوتبوو خودا هەر دوو ساڵ جاریك لەوێ دەردەکەویت. بەدریژایی سالی یەکەم، لەهەموو ئەو شتانەی کەزەوی خستبوویە بەردەستی خواردی.سەرئەنجام ئازوقەکە تەواو بووو ناچار بوو بگەریتەوە بۆ شار.

کابرا هاواری کرد: "خوا بێ ویژدانە! ئەو تینەگەیشت من یەك ساڵ لەپیناوی بیستنی دەنگی ئەودا ئارامم گرت. من برسیم بووو ناچار بووم بگەریمەوە بۆ شار."

لەو ساتەدا فریشتەیەك دەرکەوت. فریشتەکە گوتی: "خوا زۆر حەز دەکات لەگەڵ تۆدا قسە بکات. ئەو سالیکی تەواو خۆراکی بەتۆدا و ئومیدەوار بوو کەلەوە بەدوا خۆت خواردنی خۆت ئامادە بکەیت. بەڵام تۆ چیت چاند؟ مرۆڤیك نەتوانیت لەو شوینەی کەدەژی بەرهەمێ پەروەردە بکات. هیشتا ماویەتی لەگەڵ خوادا قسە بکات."

خەلکی دەلین: "وادیتە بەرچاو کەئازادی بۆ مرۆڤ بەواتە سەرپشك بوون لەهەلبژاردنی جۆریٚ کۆیلەیەتی. من رۆژی هەشت سەعات کار دەکەم، ئەگەر تەرفیع وەربگرم دەبیت رۆژی دوازدە سەعات کار بکەم. من ژنم هیناوەو ئیستا هیچ کاتیکم بۆخۆم نییە. من بەدوای خوادا گەرامو ئیستا دەبیت لەکۆرە ئایینی‌یەکاندا، لەمەراسیمو سەرجەمی تەشریفاتەکاندا ئامادە بم. هەر شتیٚ کە لەژیاندا گرنگە - ئەویندارى کاروباوەر- سەرئەنجام دەبیتە باریکی قورس بەسەر شانی ئیمەوە."

پیر دەلیت: ((تەنیا ئەوین توانای هەلهاتنمان پیدەدات. تەنیا ئەوین، کۆیلەیەتی دەگۆریت بۆ ئازادی. گەر نەتوانین خۆشەویستی بکەین، واباشترە دەستبەجیٚ رابوەستین. عیسا گوتویە: "باشتر وایە چاویکت کویر بیت، تائەوەی هەموو ئازای ئەندامت لەتاریکیدا بفەوتیت". ئەمانە وشەگەلیکی قورسن، بەلام مانادارن.))

٥٩

پارسایەك سالیکی بە رۆژوگرتن بـردە سـەر، بـەجۆری کـە هەفتـەی تـەنیا یـەك جار نانی دەخوارد.

کـاتی وادەکـەی کۆتـایی هـات، پارسـا داوای لـەخواوەند کـرد مانـای راسـتەقینەی ئایەتێ لەئایەتەکانی ئینجیلی بۆ ئاشکرا بکات. بەڵام گویی لەهیچ وەڵامیك نەبوو.

پارسا بەخۆی گوت: "چ بیهودە تەمەنی بەنرخم بەفیرۆدا. مـن چـاوم لەهـەموو شتێ پۆشی، بەڵام خودا وەڵامیکی نەدامـەوە. باشـتر وایـە بـرۆمو پـیریك بدۆزمـەوە واتای ئەم ئایەتە بزانیت."

ئالەوسـاتەدا فریشـتـەیەك دەرکـەوتو گوتـی: "دوازدە مـانگ رۆژوگرتـن تـۆی هەلخـەلتاند، پیتوابـوو لەخـەلکی دی باشـتری. خواوەنـد هـەرگیز نـزای مرۆڤـی لەخۆبایی وەرناگری. بەڵام کەبی فیزیت نواندو داوای کۆمەکت لەخـەلکی تـر کـرد، خواوەند منی نارد."

فریشتەکە، ئەوەی پارسـاکە دەیوست فیری کرد.

مامۆستا دەلیت:

"سەیرکە چۆن وشـگەلیکی دیاریکراو بەجۆریك پیکهاتوون کەمانای خۆیان بەشیوەیەکی ئاشکرا نیشان دەدەن .

" بۆ نمونە وشەی لیکدراوی " پیش سەرقالی " لەبەرچاو بگرن کە لەپیشگری "پیش" و ناوی " سەرقالی " پیکهاتووەو بەمانای سەرقالی میشك بەشتیکەوە کە هیشتا روینەداوە، دەگەیەنیت.

"چ کەسیك لەم جیهانەدا دەتوانیت بەهەرەی سەرقال بوون بەشتیکەوەی هەبی کەهیشتا روینەداوە؟

"هیچ کاتی لەپیش رودانی رواویکدا میشکی خۆتان مەشغول مەکەن. ئاگاتان لە ریگەو چارەنوسی خۆتان بیت. هەرشتی کەپیویستە، فیری بن، تابتوانن ئەو خەنجەرە بریسکەدارە هەلبگرن کەبەئەمانەت لای ئیوە دانراوە. سەرنج بدەنە ناکۆکی نیوان دۆستان، مامۆستایانو دوژمنانتان.

"بەئەندازەی پیویست خۆتان پەروەردە بکەن، بەلام ئەو باوەرەی کە (دەزانم چۆن چۆنی زەربەیەك لەدوژمنەکەمەوە دەخۆم) خراپترین هەلەیە. دوچاری نەبن."

٦١

هەینی دیت، دەرۆیت بۆماڵـەوەو ڕۆژنامەیـەك هـەڵدەگری کەبـەدریژایی هەفتـە نـەتتوانیوە بیخوینیتـەوە. تەلەفزیۆنەکە دادەگیرسینی و دەنگەکەی کز دەکـەیت. کاسـیتی دەخەیتـە سـەر ریکۆردەرەکـە. لـەحالیکدا کەهـەول دەدەیـت لاپـەرەی ڕۆژنامەکە هەلبدەیتـەوەو گوی لەمۆسـیقا بگریـت، بەکۆنترۆلەکـە لـەم کەنالـەوە دەپـەری بـۆ ئـەو کـەنال. ڕۆژنامـە هیـچ شـتیکی تـازەی تیـا نـیـە، بەرنامـەکانی تەلەفزیۆن دوبارەن، کاسیتەکەیش دەیان جـار گویت لیبـووە. ژنەکـەت منداڵـەکانت دەشواتو وشکیان دەکاتەوە، بەبی ئەوەی بزانیت بۆچی سالانی لاویتـی خـۆی ئـاوا بەخت کردوە. بیانوو بۆ خۆت دەهینیتەوە: "ئیتر ئاوایە ژیان."

"نا! ژیان ئەمە نییە. ژیان لیوانریژە لەحەزو خرۆش. بیربکەرەوە بزانە حـەزو تاسـەت لـەکوی گـوم کـردوە. پیـش ئـەوەی زۆر درەنـگ ببیـت، ژنو منداڵـەکانت هەلبگرەو هەول بدە دوبارە حەز وتاسەت بدۆزیتەوە.

هیچ کاتی ئەوین کەسی لەگەران بەدوای خەونەکانیا نەگیراوەتەوە.

٦٣

لەشـــەوی جـــەژنی کریسمســـدا، نوســـەرو هاوســـەرەکەی ســـالی روو لـــەکۆتاییان هەڵدەسەنگاند. بەدریژایی شیوان، لەتاکە چیشتخانەکەی گوندیکی پیرنـە، نوسـەر لەپەیوەند بـەو روداوەی کـە بـەو شـیوەیە چاوەروانی دەکـرد نـەچووبووە پیشـەوە، دەسـتی کـردە گلـەییو گـازاندە. هاوســـەرەکەی لـــەو درەختـــی کریسمســـە رامـــا کەچیشتخانەکەی رازاندبووەوە. نوسـەر وەیزانـی ژنەکـەی حـەزی لـەم باسـە نـیـە، بۆیـە بابـەتیکی تـری هینایـە پیشـەوە. گوتـی: "ئـەو لامپانـەی بەدرەختەکـەوەن جوان نین؟"

هاوسەرەکەی وەلامی دایەوە: "با، چـۆن! بـەلام ئەگـەر بـەوردی تەماشـا بکـەیت، دەبینـی لـەنیوان دەیـان لامپـدا، یـەکیکیان سـوتاوە. بـەرای مـن لەپـەیوەند بەسـالی رابردوشەوە تۆ لەبری ئەوەی بیر لەدەیان بـەهرەی درەوشـاوە بکەیتـەوە، تـەنیا بـیر لەو لامپە سوتاوە دەکەیتەوە کە روناکی نییە."

٦٣

شەیتانیك بەهاوریکەی گوت: "سەیری ئەو پارسا بیفیزە بکە بەسەر جادەکەدا دەروات. دەچم دەست بەسەر رۆحیدا دەگرم.

ئەوی تریان گوتی: "ئەو گوی لەقسەت ناگریت. ئاخر ئەو تەنیا بیر لەشتە پیرۆزەکان دەکاتەوە."

بەلام شەیتان بەبی ئۆقرەییە هەمیشەییەکەی، خۆی خستە شیوەی جوبرەئیلی ئەمینو لەبەرامبەر کابرای پارسادا دەرکەوتو گوتی: "من بە مەبەستی کۆمەك کردنی تۆ هاتووم."

کابرای پارسا گوتی: "تۆ دەبیت منت لەگەل یەکیکی تر لی تیکچووبیت. من لە هەموو ژیانمدا کاریکم نەکردووە سەرنجی فریشتەیەك بەلای خۆمدا راکیشم." و دریژەی بەریگەکەیدا، بەبی ئەوەی کەبزانیت لەگومرایی دوورکەوتۆتەوە.

٦٤

ژنی لەهاوریکانی نوسەر بۆسەیرکردنی نمایشی چوو بۆ برۆدوەی[١]. لە ماوەی نیوان دووپەردەدا، بۆ خواردنەوەی شتیك چووە دەرەوە. هۆڵەکە قەرەباڵغ بوو و خەڵکی بەجگەرەکیشانو قسەکردن و خواردنەوەوە سەرقاڵ بوون. پیانۆژەنیك پیانۆی دەژەنی، بەڵام کەس گوێی بۆ مۆسیقاکەی شل نەدەکرد. هاوریکەی نوسەر خواردنەوەکەی تەواو کردو پیانۆژەنەکەی خستەژیر چاوەدیرییەوە. ماندوو دەهاتە بەرچاوو کارەکەی تەنیا وەکو ئەرکیك ئەنجام دەداو چاوەروانی کۆتایی هاتنی کاتی پشووەکە بوو. ژنە لەدوای هەڵدانی خواردنەوەیەکی تر و بەدەست هینانی غیرەت، چووە لای پیانۆژەنەکەو بەدەنگی بەرز گوتی: "زۆر وەرزکەری و میشکی پیاو ورد دەکەیت. بۆچی بۆ دڵی خۆت ناژەنیت؟"

پیانۆژەن سەرسام ماو دەستی کرد بەژەنینی ئەو ئاوازانەی حەزی لییان بوو. لەماوەی چەند دەقیقەیەکدا هۆڵەکە بیدەنگ بوو. کاتی ئاهەنگەکە تەواو بوو، چەپلەیەکی بەجۆشیان بۆ لیدا.

---

١. Broadway

سانت فرانسيس ئاسيزی[1] كاتی لەبەرسەرقال بوون بەكاروباری ژیانەوە هەموو شتیكی خستە لاوە، پیاویكی گەنجی زۆر خۆشەویست بوو. سانت كلییەر[2] كاتی بریاری عیفەتو پاكیزەییدا، ژنە لاویكی زۆر جوان بوو. سانت رەیمۆندۆ لول[3] كەپیی نایە بیابانەوە شارەزای زۆریك لەزانستو زانیاریەكانی سەردەمەكەی خۆی بوو. خواست لەسەرو هەموو شتیكەوەیە. جۆریك بەربەرەكانی خوازی هەیە. كەسی كەبۆ هەلاتن لەكیشەو گرفتەكانی سوود لە عیرفان وەردەگری، ریگەیەكی دریژ ناروات. كەسی كەناتوانیت لەگەل خەلكانی تردا دەرگای دۆستی ئاوەلا بكات، ئاساییە لەدونیا دوورەپەریزی بكات. كاتی مرۆڤ نەتوانی دەرامەتیكی باش بەدەست بهینی، خیرو بیركردن لەپیناوی هەژاریدا چ مانایەكی هەیە؟ ئەگەر كەسی ترسنۆك بیت، بی فیزی نواندن كاریكی پوچانەیە. راست ئەوەیە شتیكت هەبیتو چاوی لی بپۆشی. جیاوازە لەگەل ئەوەی هیچت نەبیتو گالتە بەخەلكیتر بكەیت. بۆپیاوی دەرون نزم كاریكی سانایە بەم لاو ئەولادا بروات تەبلیغی هەژارییەكی رەها بكات. بەلام سوودی چیە؟

پیر دەلیت: "لەكاری خواوەند رازیبە و وەك چۆن رووبەرووی دنیا دەبیتەوە ئاواش بەسەر دەرونتدا زال بە."

---

[1]. Saint Francis of Assisi
[2]. Saint clare
[3]. Saint Raimundo Lull

٦٦

ڕەق بوون ئاسانە. تەنیا کاریك کەدەبیت ئەنجامی بدەین ئەوەیە کە بە خۆدوورگرتن لەخەلك لەئازارچیشتن خۆمان دووربخەینەوە. بەم جۆرە چیدی ناچار نین مەترسی ئەوین، نائومیدیو خەونە بی هودەکان قبول بکەین.

ڕەق بوون ئاسانە. ناچار نین لەپیناو تەلەفۆنگەلیکدا کەدەبوو بمانکردنایە، یان خەلکیك کەداوای یارمەتیان لی دەکردین‌و ئەو خیروخیراتانەی کەدەبوو بمانکردنایە، نیگەران بین.

ڕەق بوون ئاسانە. هیندە بەسە واخۆمان پیشان بدەین کە لەبورجی عاجدا دەژین‌و هەرگیز دلۆپە فرمیسکی ناریژین. بەلام دەبیت لەو باقی تەمەنەماندا ڕۆلی بگیرین.

ڕەق بوون ئاسانە. هیندە بەسە تەواوی ئەو شتە باشانە بخەینەلاوە کە ژیان دەیخاتە ئیختیارمانەوە،،

نەخۆشی بەدکتۆرەکەی گـوت: "دکتـۆر مـن زۆر بـەتوندی لـەژێر کاریگـەری ترسدامو ترس هیچ خۆشییەکی بۆ نەهیشتومەتەوە."

دکتۆر گوتی: "لیرە، لەعەیادەکەم، مشکیك هەیە کتیبەکانم ئەجوی. ئەگەر مـن ئـەو مەسـەلەیە بەسـەختی وەربگـرم، ئـەوا خۆیـم لیدەشـاریتەوە منیـش جگـە لەهەولدان بۆ راوکردنی ئەو چ کاریکی تر ناکەم. بەلام بەپیچەوانـەوە، مـن هـەموو کتیبە باشەکانم لەجییـەکی سـەلامەتدا دانـاوەو ریگـەم بەمشکەکە داوە دەسـتبەری بۆهەندی لەوانەی کە ماونەتەوە. بەم جۆرە مشکەکە وەك مشکی دەمینیتەوەو بـۆم نابیتـە میردەزمەیـەکی زەبـەلاح. لـە شـتگەلیکی کـەم بترسـەو هـەموو ترسـی خـۆت لەسـەر ئەوانــە کۆبکــەرەوە. بــەم شــیوەیە لەرووبەرووبوونــەوەی مەســەلەگەلیکی گرنگتردا، دەتوانی ئازایانە مامەلە بکەیت."

٦٨

پیر دەلی:

"زۆربەی جار خۆشویستن ساناترە لەوەی ببیت بە خۆشویستراو.

"ئیمە قبول کردنی یارمەتیو پشتیوانی خەلکانی دیمان دژوار دیتە بەرچاو. بۆئەوەی خودکەفایانە دەربکەوین، هەولەکانمان بواری دەربرینی ئەوین بەخەلکانی دی نادەن.

"زۆریك لەدایکانو باوکان، لەتەمەنی پیریدا، رۆلەکانیان لەقەرەبووکردنەوەی ئەو خۆشەویستیو پشتیوانییە مەحروم دەکەن کەلە منالیدا پییان دراوە. زۆر ژنومیرد، لەکاتی غەمبارییاندا لەپشت بەستن بەوی تریان هەست بەشەرم دەکەن. لەئەنجامدا، ئاوی ئەوین ری ناکاتو بلاو نابیتەوە.

"تۆ دەبیت رەفتاری سۆزئامیزانەی خەلکانی دی قبول بکەیت. دەبیت ریگە بەکەسانی دی بدەیت یارمەتیت بدەن، هیزی پیشوەچوونت بدەنی.

"ئەگەر ئەوینیکی وا بەدلسۆزیو بی فیزییەوە قبول بکەیت، ئەوکات بۆت دەردەکەویت ئەوین نەدەبەخشریتو نەوەردەگیریت. ئەوین بوونە هاوبەشی یەکترییە."

حەوا لەباغی عەدەندا پیاسەی دەکرد، ئیبلیس لەشیوەی ماردا لیی نزیك بووەوەو گوتی: "ئەم سیوە بخۆ."

حەوا، هەر بەو جۆرەی کەخودا فەرمانی پی کردبوو، بەقسەی نەکرد.

مارەکە پیی داگرت: "ئەم سیوە بخۆ. پیویستە بۆ میردەکەت جوانترو دلبەرتر بیت."

حەوا گوتی: "پیویست ناکات. ئەو جگە لەمن کەسی تری نییە."

مار دایە قاقای پیکەنینو گوتی: "هەلبەتە هەیەتی."

لەبەرئەوەی حەوا باوەری بەقسەی مارەکە نەکرد، مارەکە حەوای بۆسەر گردۆلکەیەك برد کە کانییەکی لی بوو.

مارەکە گوتی: "ئەو لەخوارەوەیە. ئادەم ئەوی لیرەدا شاردۆتەوە."

حەوا سەیری خوارەوەی کردو ژنیکی جوانی لەئاوەکەدا بینی، ئەوجا ئەو سیوەی خوارد کەمارەکە دابوویە.

هەلبژاردەگەلی لە" نامەیەك بۆدلم"؛

" دلەکەم، مـن هـەرگیز تـۆ سەرزەنشـت و سـەرکۆنە ناکـەم. لـەوەی کـەدەیلییت هەرگیز هەست بەشەرم ناکـەم. دەزانم تـۆ رۆلـەی خۆشەویستی خودایـتو ئـەو تـۆ لەپەنای پرشنگی ئەوینو جەلالی خۆیدا پەنا دەدات.

" دلەکـەم.. مـن بـاوەرم بـەتۆ هەیـە. مـن لایـەنگری تـۆم و بـەردەوام نـزات بـۆ دەکەم. دوعا دەکەم کە بگەیت بەو کۆمەكو پشتیوانییەی کەپیویستتە.

" دلەکەم، من باوەرم بەتۆ هەیە، لەسەر ئەو باوەرەم کـە ئـەوینی خـۆت لەگـەل هەرکەسـیکدا کەپیویستی پییـەتی یـان شایسـتەیەتی بـەش دەکـەیت. بـاوەرم وایـە ریگەی من ریگەی تۆیەو ئیمە پیکەوە بەرەو گیانی پیرۆز هەنگاو دەنیین.

" داوات لی دەکەم متمانەم پیبکـەیت. بزانـە کـە خۆشـم دەوییـتو هـەول دەدەم تەواوی ئەو ئازادییەت بتدەمی کەبۆ شادانە لیدان لەسنگمدا پیویستت پییەتی،.

" هەر کاری پیویست بیت ئـەنجامی دەدەم تاهـەرگیزاو هـەرگیز لـە بوونـی مـن لەچوار دەورتدا هەست بەدلتەنگی نەکەیت.

٧١

پیر دەلیت:

" کاتی بریار دەدەین دەست بۆکاریك ببەین، ئاساییە دەرگیریگەلیکی نەویستراو بینە پیشی. ئاساییە لەم دەرگیرییانە برینگەلیکمان ویکەوی. برینەکان چاك دەبنەوە، بەلام شوینەواریان دەمینیتەوە، ئەمەش خۆی بەهرەیەکە شوینەواری برینەکە تاکۆتایی تەمەن لەگەلمان دەمینیتەوە، ئەمە کۆمەکیکی گەورەیە بۆ ئیمە. ئەگەر سەردەمانیك، بەهەر هۆیەك بی، ئارەزوی گەرانەوە بۆ رابردوو لەئیمەدا بەهیزبیتەوە، ئەوەندە بەسە تەماشای شوینەواری برینەکانمان بکەین. شوینەواری برین، جیگەی کۆتو زنجیرنو دەمانخەنەوە یادی ترسی زیندانو بەم وەبیرهینانەوەیە، دووبارە بۆپیشەوە دەرۆین."

٧٣

سانت پاول[1] لەنامەیەکیدا پیمان دەلیت هیوری یەکیکە لەتایبەتمەندییە سەرەکیی‌یەکانی ئەوین.

وەرن باهەرگیز لەیادی نەکەین کە ئەوین یانی ناسکی، گیانی سەخت ریگە بەدەستانی خودا نادات بیتوینیتەوەو بەوشیوەیەی جیگەی خواستی خۆیەتی دروستی بکاتەوە.

نوسەر لەشەقامیکی باریکی باکوری ئیسپانیادا گەشتی دەکرد پیاویکی بینی لەسەر پیخەفێ لەگوڵو گولزار راکشابوو. لیی پرسی: "پیت وانی‌یە بەم کارەت گولەکان دەپلیشینیتەوە؟"

کابرا وەڵامی دایەوە: "نەخیر. تەنیا هەوڵ دەدەم تۆزقالێ لەناسکیەکەیان بۆ خۆم هەلبگرم."

---

[1]. Saint Paul

٧٣

پیر دەڵیت:

" هەموو ڕۆژی دوعـا بکـە، تەنانـەت ئەگـەر دوعاکـانت نارۆشـنیش بـن، لـە دوعاکـانتدا داوای هیـچ شـتیکیش نەکـەیت. خـۆت لەسـەر دوعـا کـردن رابینـە، خۆئەگەر ئەم کارە لەسەرەتادا دژوارە، ئەوا بەڵین بەخۆت بدە: (من ئەم هەفتەیە، هەموو ڕۆژی دوعا دەکەم.)و لـەکۆتایی هەفتـەدا، ئـەم بەڵینـە بـۆ حـەوت ڕۆژی تـر تازە بکەرەوە.

" بیرت نەچی بەم کارە، نەك هەر تەنها پەیوەندییەکی تونـدو تـۆڵ لەگـەل جیـهانی مانـادا دادەمـەزرینی، بـەڵکو لەسـەر راهینـانی ئـیرادەیش رادییت. لـەریی راهینانگـەلیکی وایيەوەيە کە لەشەری ژیاندا دیسپلینی پیویست لەخۆماندا دروست دەکەین.

" سـوودی نـابیت گـەر یـەك ڕۆژ بەڵینەکـەت فـەرامۆش بکـەیتو ڕۆژی دواتـر دوبارە دوعا بکەیتـەوە. یـان ئـەوەی یـەك ڕۆژ حـەوت جـار دوعـا بکـەیتو لەشـەش ڕۆژەکەی تردا دوعا نەکەیتو پیت وابیت ئەرکی خۆت ئەنجام داوە.

" هـەندی شـت دەبیـت بەهـەنگاوی هاوئاهـەنگو نـەزمیکی راسـتو دروسـت جیبەجی بکرین."

خراپەكاریك، لەكاتی مردندا فریشتەی دەرگاوانی دۆزەخی بینی.

فریشتە گوتی: "هیندە بەسە كەتەنیا یەك كاری چاكت كردبێ تاهەر ئەو كارە رزگارت بكات. باش بیر بكەرەوە."

كابرا بیری كەوتەوە جاریكیان لەدارستانیكدا پیاسەی دەكرد، لەسەر ریگەكەیدا جالجالۆكەیەكی بینیبوو، جا بۆ ئەوەی پێ بەجالجالۆكەدا نەنیت، لەریگەكەی خۆی لایدابوو.

فریشتە زەردەیەكی كردو لەم كاتەدا تالی لەتەونی جالجالۆكەیەك لەئاسمان هاتە خوارەوەو ریگەی بەكابرادا سەربكەویت بۆ بەهەشت. باقی حوكمدراوەكانی تریش سوودیان لەتەونەكە وەرگرتو دەستیان كرد بەسەركەوتن بەرەو سەرەوە. بەلام كابرا لەترسی پچرانی تەونەكە گەرایەوەو پالی بەوانەوەنا بۆ خوارەوە، لەهەمان ساتدا تەونەكە پچراو كابرا دووبارە گەرایەوە بۆ دۆزەخ. ئەو كات كابرا گویی لیبوو فریشتەكە دەلیت: "شەرمهینەرە. خۆپەرستییەكەت ئەو تاكە چاكەیەشتی كرد بە خراپە."

٧٥

پیر دەلیت:

"دووریان جیگەیەکی پیرۆزە. لەویدایە کەدەبیت زیارەتکەر بریاری خۆی بدات. هەر لەبەرئەوەیە خواکان لەدووریانەکاندا دەخۆنو دەخەون.

"جیگەیەك کەدوو ریگە بەیەکەوە ببەستێ، دوو هیزی مەزن تیایدا کۆدەبیتەوە؛ ریگەیەك هەلدەبژیردریتو ریگەیەك لەبەرچاو ناگیریت. دوو ریگە تەنیا بۆ ماوەیەکی کورت دەبن بەتاکە ریگەیەك.

"رەنگە زیارەتکەر لەویدا پشوو بدات، سەرخەوێ بشکینێو تەنانەت پرسو راویژیش بەخودایانی نیشتەجیێی دووریانەکە بکات، بەلام هیچ کەسێ ناتوانیت هەتاهەتایە لەویا بمینیتەوە. کاتێ بریار درا، ئەو دەبیت بەبێ بیرکردنەوە لەو ریگایەی کەخستویەتیە لاوە دریژە بە ریگاکەی بدات. جگە لەمە، دووریانەکە دەبیتە چەرمەسەری.

٧٦

مرۆڤایەتی، بەناوی راستی‌یەوە ژمارەیەك لەدرندانەترین تاوانەكانی خۆی ئەنجام داوە. پیاوو ژنگەلیك لەخەرمانی ئاگردا سوتاون. كەلتوری هەندی لەشارستانیەتەكان بەتەواوی فەوتاوە. ئەوانەی كەگوناهی خواردنی گۆشتیان ئەنجامدا دوور خرانەوە. ئەوانی بەدوی ریگەیەكی تر كەوتن، بەگشتی لەمافە مەدەنییەكان بیبەری كران.

مرۆڤیك، بەناوی راستی‌یەوە چوارمیخەی كیشرا. بەلام لەپیش مردنیدا، پیناسەیەكی هەمەلایەنەی بۆ راستی بەجی هیشت. راستی شتیك نییە دلنیایی بەئیمە ببەخشیت. شتیك نییە ئیمە والی بكات لە خەلكی رەشۆك باشتر بین. شتیك نییە كە لەزیندانی بیروباوەری دواكەوتووانەدا بەحەپسی بمینیتەوە. راستی ئەو شتەیە كە ئیمە دەگەیەنیت بەئازادی.

ئەو گوتی: "راستی بناسە. ئەوكات راستی تۆ ئازاد دەكات."

٧٧

یەکی لەراهیبەکانی پەرستگەی سیتا گوناهیکی گەورەی کرد، برایـان بـۆ داوەری کردن داوای ئاقلترین راهیبیان کـرد. راهیبـە ئاقلەکـە بـەم کـارە رازی نـەبوو، بـەلام کاتی پیداگری هەمووانی بینی، سەرئەنجام رازی بوو.

راهیبی هۆشمەند بەرلەوەی بکەویتـە ری، دۆلکەیـەکی هـەلگرتو بنەکـەی کـون کرد. پاشان دۆلکەکەی پرکرد لەوردە زیخو بـەرەو پەرسـتگەکە کەوتـەری. گـەورەی رۆحانیان دۆلکەکەی بینی؟ لەمانای ئەم کارەی پرسی.

راهب گوتـی: " مـن بـۆ داوەری کـردن لەسـەر کەسـیکی تـر هـاتووم. گونـاه لەسـەرورووم دەبـاری، وەك چۆن وردە زیـخ لـەم دۆلکەیـە دیتـە خـواری. بـەلام مـن لەبەرئەوەی تەنیا سەیری بەرامبەرەکەم دەکەمو گوناهەکانی خۆم نـابینم، دەتـوانم لەسەر کەسیکی تر داوەری بکەم.

بەبیسـتنی ئـەم قسـانە، راهیبـەکان بریاریـاندا، بـی سـیو دوو لیپرسینەوەکە رابگرن.

٧٨

لەسەر دیواری کلیسایەکی بچوك لەپیرنە نووسراوە:

"پەروەردگارا، بائەم مۆمەی کەئیستا دامگیرساند، بدرەوشیتەوە.

لەکاتیکیشدا کەدوچاری کیشەیەکمو عەزمی بریاریکم هەیە،

روناکم بکاتەوە

بائاگریك هەلبگیرسینیّ.

کەبتوانی بەهۆیەوە خۆپەرستیو غرورو ریابازی من بسوتینیّ.

باگریکی لی هەلسیّ

کەبتوانی بەهۆیەوە گەرمی بەدلم ببەخشیّو فیری خۆشەویستیم بکەیت.

من ناتوانم ماوەیەکی زۆر لیرە بمینمەوە.

بەلاّم بەدانانی ئەم مۆمە، گەردیك لەبوونی من لیرە دەمینیتەوە

یارمەتیم بدە کارەکانی ئەمرۆم عیبادەت بن.

ئامین.

٧٩

یەکێ لەهاوریکانی نوسەر بریاریدا چەند هەفتەیەك لەیەکێ لەپەرستگەکانی نیپاڵ بەسەر بەرێ. رۆژێ پاش نیوەرۆ چووە ناو یەکێ لەپەرستگە زۆرو زەوەندەکانی دیرەوەو راهیبیکی بینی کە زەردەخەنە لەسەر لیو لەمیحرابدا دانیشت بوو.

ئەو پرسی: "بۆچی پیدەکەنیت؟"

راهیب گوتی: "چونکە لەمانای مۆز تێ دەگەم." ئەوکات کیسەکەی کردەوەو مۆزیکی گەنیوی دەرهیناو گوتی: "ئەمە ئەو ژیانە روو لەکۆتاییەیە کە ماوەکەی بەسەرچووەو سوودیکی لی وەرنەگیراوە. ئیستاش زۆر درەنگ بووە." پاشان مۆزیکیتری لەکیسەکە دەرهینا کەهیشتا سەوز بوو. ئەو مۆزەی پیشانی کابراداو دووبارە خستیەوە نیو کیسەکەیەوە و گوتی: "ئەمە ئەو ژیانەیە کەهیشتا سەرەی نەهاتووەو چاوەروانی کاتی گونجاوە." دواجار مۆزیکی گەییوی دەرهینا، پاکی کردو لەگەڵ کابرادا نیوە بەشیان کردو گوتی: "ئەمە ساتەوەختی ئیستایە. فیربە چۆن بەبێترس تیایدا بژیت."

ژنیك، ریك بری ئەو پارەیەی هەلگرت كەپیویستی بوو كورەكەی پێ بەریت بۆ سینەما، لەمالّ چوو بووە دەرەوە. كوریژگە خرۆشا بوو تاوناتاوێ لەدایكی دەپرسی كەی دەگەنە ئەوێ.

كاتێ لەپشت چرای سووریترافیكلایتەكەوە وەستا بوو، سوالكەریكی بینی لەقەراغ شۆستەكە دانیشتووە. گویی لەدەنگێ بوو دەیگوت: "هەموو ئەو پارانەی پیتە بیدە بەو"

ژنە لەگەلّ دەنگەكەدا كەوتە قسەوباس، ئەو بەلینی بەكورەكەی دابوو كەبیبات بۆ سینەما.

دەنگەكە پیّی داگرت: "هەموو پارەكەی بدەری."

ئەو گوتی: "دەتوانم نیوەی پارەكەی بدەمێو كورەكەم بەتەنیا بنیرم بۆ سینەماو خۆشم لەدەرەوە چاوەروانی بم."

دەنگەكە نەیویست لەم بارەیەوە یەكو دوو بكات: "هەموو پارەكەی بدەرێ"

ژنە كاتی نەبوو بۆ كورەكەی رون بكاتەوە. ئوتومبیلەكەی راگرتو پارەكەی بۆ گەداكە راگرت.

سوالكەرەكە گوتی: "ئیوە بۆ منتان سەلماند كەخودا هەیە. ئەمرۆ رۆژی لەدایك بوونمە. من لەسوالكردن نارەحەتو شەرمەزار بووم. لەبەرئەوە بریارم دا سوالّ نەكەم. گوتم ئەگەر خوایەك هەبیت، خۆی دیارییەكم پیشكەش دەكات.

٨١

پیاویك لەژێر باراندا، بـەگوندیکی چکۆلـەدا تیدەپـەری. مـالیکی بینـی دەسـوتاو پیاویکی بینی لە ژوری دانیشتن لەناوەراستی ئاگرەکەدا دانیشتووە.

گەشتیار هاواری کرد: "هیی، مالەکەت ئاگری گرتووە!"

کابرا وەڵامی دایەوە:"دەزانم."

گەشتیار گوتی: "ئەی بۆ نایەیتە دەرێ؟"

کابرا گوتی: "ئاخر لەدەرەوەش باران دەبارێ. دایکم هەمیشە دەیگوت ئەگـەر بەباران برۆیتە دەرەوە، توشی کۆکە دەبیت."

زائوچی[1] لەبارەی ئەم چیرۆکەوە دەلیت: "ئاقڵ ئەو کەسەیە وەختێ ناچار بـوو، بتوانیت شوینەکەی بەجیبهیلیت."

[1]. Zao chi

٨٣

لەهەندێ لەسونەتەکانی جادوگەریدا، قوتابیان رۆژیکی ساڵ - یان ئەگەر پیویست بیت دواین رۆژی هەفتەیەك- رۆژیك بۆ پیاسە کردن بەنیو کەلوپەلەکانی مالدا تەرخان دەکەن. ئەوان دەست لەهەموو شتەکان دەدەنو بەدەنگی بەرز دەپرسن: "بەراست من پیویستم بەمە هەیە؟" کتیبەکان لەسەر رەفەکان هەلدەگرنو دەلین: "ئایا من جاریکیتر ئەم کتیبە دەخوینمەوە؟"و هەر یادگارییەك کە هەلیانگرتوە بەرزی دەکەنەوە و دەپرسن: "ئایا هیشتاش ئەو ساتەم بەلاوە گرنگە کەئەم شتە دەمخاتەوە یادی؟" دەرگای گەنجەکان دەکەنەوەو دەلین: "چەندیکە ئەمەم نەپۆشیوە؟ ئایا بەراستی پیویستم پییەتی؟"

پیر دەلیت: "شتەکان وزەی تایبەتی خۆیان هەیە. کاتێ سوودیك ناگەیەنن، دەبنە ئاویکی راوەستاو لەنیو مالدا: جیگەی گونجاو بۆ زەلکاوو میشولە. دەبیت وریا بیتو ریگا بدەیت وزە ئازادانە وەگەر بکەوێ. ئەگەر کەلوپەلی کۆنە هەلگری، ئەوا کەلوپەلە تازەکان بۆ نمایش کردنی خۆیان جیگەیان دەست ناکەویت."

٨٣

حەكایەتیكی كۆنی پیرۆیی، چیرۆكی شاریك دەگیریتەوە كەهەموو خەلكەكەی شاد دەژیان، هەر كاریكیان حەز لییبووایە دەیانكردو پیكەوە بەباشی دەسازان. بیجگە لەفەرمانرەواكە كەغەمگین بوو، ئەویش لەبەرئەوەی شتیك نەبوو فەرمانرەوایەتی بەسەردا بكات. زیندان خالی بوو. هیچ كاتێ دادگا بەكار نەهاتبوو و لەدیوانی دادنووسدا هیچ بەلگەنامەیەك نەدەنوسرا، لەبەرئەوەی قسەی مرۆڤ زیادتر لەو پەرە كاغەزانەی ئەو قسانەیان لەسەر تۆمار دەكرا، نرخیان هەبوو.

رۆژیك فەرمانرەوا چەند كریكاریكی لەناوچەیەكی دوورە دەستەوە بانگهیشت كرد تا لەناوەراستی مەیدانی سەرەكی شاردا سەكۆیەك دروست بكەن. هەفتەیەك دە نگی چەكوش‌و مشار دەبیسترا.

لەكۆتاییدا فەرمانرەوا هەموو خەلكی بۆ ئاهەنگی پەردەلادان بانگهیشت كرد. بەهەیبەتیكی تەواوەوە لەهەر چوار لای سەكۆیەكەوە پەردە خزیە خوارێ. لەوێ سیدارەیەك دەبینرا.

خەلكی لەیەكتریان دەپرسی سیدارە لەوێ چی دەكات. ئەوان بەترس‌و دلەراوكیوە بۆ لابردنی ناكۆكیگەلی كەپیشتر بەدانوستانی دوولایەنە چارە دەكرا بۆ دادگا رۆشتن. چوون بۆ دیوانی دادنووس تا ئەو بەلگەنامانە تۆمار بكەن كەپیشتر تەنیا بەشیوەی قسەی شەخسی بوون. هەروەها لەترسی یاسا دەستیان كرد بەگویگرتن لەقسەكانی فەرمانرەوا. ئەم ئەفسانەیە دەلیت هیچ كاتێ سیدارەدارەكە كەلكی لیوەرنەگیرا، بەلام بوونی ئەو هەموو شتیكی گۆری.

۸٤

پیر دەلیت:

"لەم ساتە بەدواوەو بۆ ماوەی چەند سالی، جیهان بەئاراستەی گۆشەگیرکردنی کەسانیکدا دەرواتــە پیشەوە کەبیرو بۆچوونی رزیویان هەیە. وزەی زەوی دەبیت تازە ببیتەوە. ئەندیشە تازەکان پیویستیان بەشوین هەیە. جەستەو رۆح خەباتی نوییان دەویّ. ئایندە لەدەرگا دەداتو هەموو ئەندیشەکان، جگە لەوانەی کەچنگ لەدەمارگیری توند دەکەن، بواری دەرکەوتن بەدەست دەهینن.

"ئەوەی گرنگە دەمینیتەوەو ئەوەشی بیّ سوودە مەحو دەبیتەوەو نامینیّ. بەلام ریگەبدە هەرکەس داوەری بیرورای خۆی بکات. ئیمە دادوەری خەونەکانی خەلکانیتر نین.

"بۆ باوەربوون بەو ریگەیەی کە گرتومانەتە بەر، پیویست بەسەلماندنی عەیباری ریگەیەکیتر ناکات. کەسیك کەوا دەکات، باوەری بەریگەکەی خۆشی نییە."

٨٥

ژیان لەپێشبڕکێیەکی گەورەی پاسکیل سواری دەچێت کەئامانج لێی ژیانە لەسەر بنچینەی ئەفسانەی شەخسی.

لەهێلی دەست پێکردن دا، هەموو بەیەکەوەین و هاورییەتیو شۆرو شەوقمان لەگەڵ یەکدا بەش دەکەین. بەڵام بەبەرەو پێشچوونی پێشبڕکێکە، شادمانییەکەی یەکەم جار جێگەی خۆی بەکێبەرکێ کردنەکە دەدات: ماندویتی، یەک ریتمیو متمانە بەخۆ نەکردن. دەبینین هەندێ هاورێ خۆیان لەهەوڵو کێبرکێیەکە دەبویرن. هێشتا لەپێشبرکێدان تەنیا لەبەرئەوەی کەناتوانن ئەم کارە لەنیوەیدا واز لێبینن. ئەم جۆرە خەلکانە زۆرن. ئەوانە لەقەراغی ئوتومبیلی تەداروکاتەکەدا پایدەر لێدەدەن و لەگەڵ یەکدا قسە دەکەنو درێژە بەکارەکەیان دەدەن.

ئێمە خۆمان لەحالیدا دەبینینەوە کەپێشیان دەکەوین؛ پاشان ناچارین رووبەرووی تەنیایی بینەوە. لۆفەو پێچە نامۆکانو کێشەکانی پاسکیلەکە گێژمان دەکات. دواجار لەخۆمان دەپرسین کەئایا ئەم کۆششە، بەهایەکی هەیە؟

بەلێ، بەهای هەیە. دەست لەکۆشش هەلمەگرە.

٨٦

پـیرو موریـدێ لـەبیابانی عەرەبسـتاندا بەئەسـپ غاریـان دەدا. پـیر سـوودی لەهەموو ساتەوەختێکی گەشتەکە وەردەگـرت تـا وانـەی بـاوەڕ فـێری قوتابییەکـەی بکات. دەیگوت: "پشت بەخوا ببەستە. ئەو هەرگیز بەندەکانی خۆی بەرەڵا ناکات."

شـەو لەجێیـەکدا هـەواریان خسـتو پـیر داوای لەموریدەکـەی کـرد ئەسـپەکان بەبەردێکەوە ببەستێتەوە.

مورید بەرەو لای تاویرەبەردێك ڕۆشـت. بـەڵام ئـەوەی پیرەکـەی فـێری کردبـوو بـیری کەوتـەوە. بـەخۆی گوت: "پـیر خەریکـە مـن تـاقی دەکاتـەوە. مـن دەبێـت ئەسـپەکان بـەخودا بسـپێرم." پاشـان بـەبێ ئـەوەی ئەسـپەکان ببەسـتێتەوە، بەئەمانەتی خوا بەرەڵای کردن.

سپێدە، مورید ئەسپەکانی نەبینی. شپرزەو تێکچوو هاتەلای پیرو سکاڵای کـرد: "تۆ سەبارەت بەخوا هیچ نـازانی. مـن ئەسـپەکانم بـەخودا سپارد، بـەڵام ئێسـتاکە دەبینم ئاژەڵەکان ڕۆیشتوون."

پـیر گوتـی: "خـوا دەیویست چاوەدێری ئەسـپەکان بێت، بـەڵام بـۆ ئـەم کـارە پێویستی بەدەستەکانی تۆ هەبوو تا ئەسپەکان ببەستێتەوە."

٨٧

جۆن گوتی: "دوور نییە عیسا بەمەبەستی رزگار کردنی گیانەکان ژمارەیەك لەحەوارییەکانی بۆ دۆزەخ نەناردبیت. تەنانەت لەدۆزەخیشدا هەموو شتێ کۆتایی نەهاتووە."

ئەم بۆچوونە نوسەری سەرسام کرد. جۆن کارمەندی ئاگر کوژانەوەیەو ئەو رۆژە رۆژی پشووی بوو.

نووسەر پرسی: "بۆچی ئەم قسانە دەکەیت؟"

جۆن گوتی: "چونکە من هەر لیرە، لەسەر زەوی، رۆشتوومەتە دۆزەخەوە. دەچمە ناو خانوو و بیناگەلیکی گرگرتووەوەو خەلکانیك دەبینم کەئومیدی رزگار بونیان لەدەست داوەو چەندجار بۆ رزگارکردنی ئەوانە گیانی خۆم خستۆتە مەترسییەوە. من لەم جیهانە گەورەیەدا، گەردیلەیەکم کە لەزۆریك لەشەرەکانم لەگەڵ ئاگردا ناچار بووم وەکو کەسیکی قارەمان رەفتار بکەم. ئەگەر من – هیچیك – بتوانم ئاوا بکەم، بینە بەرچاوی خۆت عیسا چی ناتوانیت بکات. من گومانم نییە ژمارەیەك لەحەوارییەکانی عیسا چونەتە ناو دۆزەخەوەو لەوێ خەریکی رزگارکردنی گیانەکانن.

پیر دەلیت:

(هەندیك لەكۆمەلگە سەرەتاییەكان نەریتیان وابوو مردوەكانیان بەشێوەی گرمۆلە (جنین)یی بنیژن. ئەوان دەیانگوت: (مردوو دوبارە پی دەنیتە ژیانیكی نویوە و ئیمە دەبیت بەهەمان حالەتەوە كەپێی نایە ئەم دنیایەوە بینیژین."

لەو كۆمەلگانەدا مردن تەنها هەنگاویكیتربوو لەریگەی پیوانی دنیادا.

"كەمە كەمە، جیهان قبولْ كردنی لەسەرخۆیی مردنی لەدەست دا. بەلام بایەخیكی نییە ئیمە چۆن چۆنی بیردەكەینەوە، چی دەكەینو باوەرمان بەچی هەیە. هەمووومان رۆژیك دەمرین."

(باشتر وایە وەكو یۆگاییە هندییەكان بكەین: مردن بكەینە راویژكاری خۆمان. بەردەوام بپرسین: "لەبەرئەوەی دەبیت رۆژێ بمرم، دەبیت لەئیستادا چی بكەم؟")

ژیان پەنددادانو پەندوەرگرتن نییە. ئەگەر پێویستمان بەهاوکاری هەیە، باشتر وایــە بزانــین کەســانی دی چــۆن چۆنــی توانیویانــە - یــان نــەیانتوانیوە - گیروگرفتەکانیان چارەسەر بکەن.

فریشتەی ئیمە هەمیشە ئامادەیـەو بـۆ گـەیاندنی مەسـەلەیەك بەئیمـە لـەلیوی کەسیکی دی کەلك وەردەگری. قسەکانی ئەو بەشـیوەیەکی تـەواو ئاسـاییو زۆربـەی جار ریك لەساتیکدا دەیبیستین کەسەرباری ئاگالیبوون و سـەرقالییەکانمان، نـاهیلن موعجیزەکانی ژیان ببینین.

ئیمە دەبیت ریگە بەفریشتەکەمان بدەین هەر کاتێ خۆی بەگونجاوی بینیو بە باشترین شیوە کەخۆی دەیزانیت، قسەمان لەگەلدا بکات.

پیر دەلیت: "پەند، تیۆرەیەکە لەمەر ژیان - راستی ژیان، زۆر جیاوازە."

٩٥

باوکێك لەئەندامانی بزوتنەوەی ژیاندنەوەی مەسیح لەریودوژانیرۆ[1]سواری ئوتوبوس بوو، گویی لەدەنگێ بوو داوای لی دەکرد لەهەمان ساتەوەختدا هەستێت و بانگەشە بۆ قسەکانی مەسیح بکات. باوکە کەوتە مشتو مر لەگەڵ دەنگەکەدا: "ئەوانە پێیان وایە من مرۆیەکی گاڵتەجارم. ئێرە شوێنی وەعز و وتاردان نییە." بەڵام دەنگەکە پێیداگرت کەهەر دەبێت قسە بکات. باوکە پارایەوە: "من پیاوێکی شەرمنم. تکایە داوای ئەمە لەمن مەکە." بەڵام هێزە دەرونیەکە هەروا پێیداگرت.

لەوکاتەدا بەلێنەکەی خۆی بیرکەوتەوە؛ ئەوەی کەتەواوی نەخشەکانی مەسیح بگریتە ئەستۆ. هەستاو بەپەشۆکاوییەوە لەبارەی مەسیحەوە دەستی کرد بەقسە کردن. گەشتیارەکان بەبێدەنگی گوێیان بۆ هەلخست. چاوی بڕییە تاکە تاکی گەشتیارەکان و هەموویان راستەوخۆ سەیری ئەویان دەکرد. هەموو ئەو شتانەی هەستی پێ دەکرد گوتنی و وەعزەکەی کۆتایی پێهێناو لەجێگەکەی خۆیدا دانیشتەوە.

ئەو باوکە تائەمرۆش نازانێت ئەو رۆژە، لەئوتوبوسدا چ ئەرکێکی بەئەنجام گەیاندووە. بەڵام هیچ گومانی نییە کەئەو رۆژە، مەئمورییەتێکی ئەنجامداوە.

[1]. Rio de janiro

جادوگەریکی ئەفریقی، لەدارستانیکدا، قوتابیە تازە دەست بەکارەکەی رینوینی دەکرد. جادوگەر هەرچەندە تەمەنی زۆر بوو، بەخیرایی بەریدا دەرۆشت، لەحالیکدا لاوەکە یەك لەسەر یەك دەخلیسکاو دەکەوت. لاوە هەلدەستایەوە، جوینی دەدا، تفی دەکردە زەوی‌و بەدوای پیرەکەیدا بەریدەکەوتەوە. لەپاش بەپێ رۆشتنیکی دوورو دریژ، گەشتنە شوینیکی پیرۆز. جادوگەر بێ ماتڵ بوون دەستی کرد بەگەرانەوە بۆ ئەو شوینەی کەلییەوە رۆشتنەکەیان دەست پیکرد بوو.

لاوە کەوت، لەحالیکدا کەهەلدەستایەوە گوتی: "ئەمرۆ هیچت فیر نەکردم."

جادوگەر گوتی: "من ئەمرۆ دەمویست شتیکت فیربکەم، بەلام تۆ نەتتوانی فیری بیت. دەمویست فیرت بکەم لەژیاندا چۆن چۆنی رووبەرووی هەلەکانت ببیتەوە."

لاوە پرسی: "دەبیت چۆن چۆنی رووبەروویان ببمەوە؟"

جادوگەر وەلامی دایەوە: "هەر بەو جۆرەی کەدەبوو لەگەڵ کەوتنەکانتدا مامەلەت بکردایە. لەبری نەفرەت کردنی ئەو جیگەیەی لیی کەوتبووی، دەبوو بگەرایتایەو دەرتخستایە کەچ شتیك بۆتە هۆی خزین‌و کەوتنەکانت.

٩٣

راهیبێ چوو بۆ دیداری باوکە گەورەی پەرستگەی سیتا.

راهیب گوتی: "پیرەکەی من نازانیت رینوینیم بکات. ئایا دەبیت وازی لێ بینم؟"

باوکە گەورە قسەیەکی نەکردو راهیبەکە گەرایەوە بۆ بیابان.

یەك هەفتە دوای ئەوە راهیبەکە سەرلەنوێ بۆلای باوکە گەورەی پەرستگە گەرایەوەو گوتی: "پیرەکەم نازانیت رینوینیم بکات منیش بریارم داوە وازی لێ بینم."

باوکە گەورەی پەرستگە گوتی: "کاریکی ئاقلانەیە. کاتێ مرۆڤ بۆی دەردەکەویت کەگیانی نارازیەیە، ناتوانیت پەند وەربگریت. بۆ دریژەدان بەجولەت لەژیاندا، ئەو بریارانەی پیویستن، بیاندە."

٩٣

ژنیکی گەنج بۆ بینینی نوسەر هاتو گوتی: "دەمەوێ مەسەلەیەکت لەگەلدا باسی بکەم. من هەمیشه بروام وابووه کەله بەهرەی شیفا بەخشیندا بەهرەمەندم، بەڵام هەرگیز جورئەتم نەبووه لەسەر کەسێ تاقی بکەمەوه. تائەوەی رۆژیکیان میردەکەم لەپیی چەپیدا هەستی بەئازاریکی زۆر کردو کەسیش لەبەردەستا نەبوو کۆمەکی بکات. من بەشەرمنییەوه بریارمدا دەستم بخەمه سەر پیی ئەو و داوابکەم ئازارەکه نەهیلم. من بەبێ ئەوەی باوەرم بەمه هەبیت کەدەتوانم یارمەتی ئەوبدەم، ئەم کارەم کرد کاتێ وام کرد گویم لی بوو میردەکەم دوعا دەکات: (پەروەردگارا، بهیله هاوسەرەکەم بەسەر پەیامهینی روناهیو تواناتدا توانادار بیت.) دەستم، دەستی کرد بەگەرم بوونو ئازارەکه نەما. دواتر لەوم پرسی کەبۆچی بەو جۆره دوعای کرد. ئەو وەڵامی دایەوه بۆ ئەوەی متمانه بەخۆمم بداتێ. ئەمرۆ من بەهۆی مەرحەمەتی ئەو وشانەوه توانام هەیه شیفا ببەخشم."

٩٤

ئاریستیپوسی[1] فەیلەسوف، سەر مەست لەتواناى خۆى لەبارەگاى دیونیسوس[2] فەرمانرەواى سەرکوتگەرى سیراکۆس، رۆژێ چاوى کەوت بە دیوژانس[3] کە شۆرباى نیسکى لەبەردەمیدا دانابوو.

ئاریستیپوس گوتی: "ئەگەر خزمەتی دیونیسوست بکردایە، ناچار نەبووى نسکین بخۆیت."

دیوژانس گوتی: "ئەگەر دەتزانی چۆن چۆنی بەنسکین خواردن رازى بیت، ناچار نەبووى کرنوش بەرى بۆ دیونیسوس."

پیر دەلیت: "راستە هەر شتەو نرخیکى هەیە، بەلام هەمیشە نرخ ریژەییە. کاتێ بەدواى خەونو ئامانجەکانماندا دەکەوین، رەنگە کەسانى دى پییان وابیت کەناشادو مایەى بەزەیی بین. بەلام ئەوەى کەسانى دى بیرى لى دەکەنەوە گرنگ نییە. ئەوەى گرنگە ئەوهەست بەخۆشی کردنەیە کەلەناو دلدا هەستی پیدەکەین."

---

[1]. **Aristipus**
[2]. **Dionysus**
[3]. **Diogenes**

هەواڵیان دابە پیاویکی تورك، کە لەئیران پیریکی گەورە دەژی. کابرا بێ کات بەفیڕۆدان هەرچی بوو فرۆشتی، ماڵئاوایی لەخیزانەکەی کردو بەدوای ئەقڵدا کەوتەرێ.

پاشی چەند ساڵ سەرگەردانی، سەرئەنجام گەیشتە بەردەم دەرگای سەرا چکۆلەکەی کابرای گەورە و بەترس‌و ریزەوە لەدەرگایدا.

پیری گەورە دەرگای کردەوە.

کابرا گوتی: "من خەلکی تورکیام. ئەم هەموو ریگایەم بریوە تاپرسیاریکت لی بکەم."

پیر، سەرسورماوانە گوتی: "زۆر باشە، دەتوانیت بپرسی."

کابرا گوتی: "دەمەویت لە پرسیارەکەمدا ورد بم. ئایا دەتوانم پرسیارەکەم بەتورکی بلیم؟"

پیاوە هۆشمەندە گوتی: "بەلێ، ئیستا وەڵامم دایتەوە. ئەگەر شتیکیتر هەیە کەدەتەویت بزانیت، لەدلت بپرسە، دلت وەڵامت دەداتەوە."

ودەرگاکەی داخست.

پیر دەلیت:

"وشە، توانایە. وشە جیهان دەگۆریت، هەر بەو شیوەیەی کەپیاویش دەگۆرێ. هەموومان بیستوومانە کەدەلین: "باسی ئەو روداوە باشانە نەکەین بەسەرماندا هاتووە نەبادا ئیرەیی کەسانی دی خۆشیو شادمانیەکانمان لی تیك بدەن."

"قەت وانییە. ئەوانەی سەرکەوتوون، لەخۆباییانە باسی موعجیزەکانی ژیانیان دەکەن. ئەگەر وزەیەکی ئیجابی لەبۆشاییدا بەرەلا بکەیت، ئەو وزەیە، وزەگەلیکی ئیجابی زیاتر کیش دەکات و لیيانەوە کەسانیك دینیتە ئاراوە کەشادمانی تۆیان دەوی.

"حەسوودانو شکستخواردوان تەنیا لەیەك حالەتدا دەتوانن زیانت پێ بگەیەنن، ئەویش کەخۆت توانای ئەو کارەیان پێ بدەیت.

"مەترسە. لەگەلْ هەر کەسیکیدا کەئامادەیە؛ لەمەر روداوە باشەکانی ژیانت بدوی. گیانی بوون پیویستیەکی زۆری بەشادمانی تۆ هەیە."

٩٧

پاشـایەك لەپاشـاكانی ئیسـپانیا زۆر شـانازی بەرەچەلـەكی خۆیـەوە دەكـردو لەرادەبـەدەر سـتەمی لـەبێ دەسـەڵاتان دەكـرد. رۆژێ لەگـەل كۆمـەلێ لـە دەسـتو پیوەندە بەرجەستەكانی لەبیابانیكدا پیاسەی دەكرد، كەساڵانیك لەوەو پیش باوكی لەشەریكدا تیایدا شكستی خواردبوو. گەشتنە پارسایەك كە گردۆلكەیـەكی گـەورەی لەئیسقان سەرو ژیر دەكرد.

پاشا پرسی: "لەویا چی دەكەیت؟"

پارسا گوتی: "شەوكەتی سولتان بەردەوام بیت. كاتێ بیستم كەپاشـای ئیسـپانیا دیـت بـۆ ئـیرە، بریـارم دا ئیسـكەكانی باوكتـان بدۆزمـەوەو بیدەمـەوە بەبـەریزتان. بەڵام هەرچی هەوڵ دەدەم نـاتوانم بیـان دۆزمـەوە. چـوون ئیسـكەكانی ئـەو لەگـەڵ ئیسكی جوتیاران، هەژاران، كۆیلەو گەدایاندا جیاوازییەكی نییە."

٩٨

شەرکەریك لەمامۆستاکەی پرسی: "باشترین شمشیروەشین کییە؟"

مامۆستا گوتی: "بچۆ بۆلای دەشتەکەی نزیکی پەرستگە. تاویرەبەردیکی لییە. دەمەویت سوکایەتی بەو تاویرەبەردە بکەیت."

قوتابی پرسی: "بۆچی دەبیت ئاوها بکەم؟ ئاخر بەردەکە وەلآم ناداتەوە."

مامۆستا گوتی: "زۆرباشە، بەشمشیرەکەتەوە هەلمەتی بۆ بەرە."

قوتابی گوتی: "ئەمەش ناکەم. شمشیرەکەم دەشکێ. خۆ ئەگەر بەدەستانم پەلاماری بدەم، بەبێ ئەوەی شوینەوارێ لەسەر ئەو بەجێ بهیلم، پەنجەکانم بریندار دەکەم. بەلآم من ئەمەم نەپرسی. من گوتم باشترین شمشیر وەشینە کییە؟"

مامۆستا گوتی: "چاکترین کەس ئەوەیە وەکو ئەو گابەردەیە. بێ شمشیر راکیشان دەیسەلمینیت هیچ کەس ناتوانیت بەسەریا سەر بکەویت."

نوسەر گەیشتە گوندی سان مارتین دوئونکس[1] لەناڤارا[2] و ئەو ژنەی دۆزییەوە کەکلیلی کلیسا ویرانەکەی رۆمی لەلابوو. ژنە بەمیهرەبانیەوە بەپلیکانەیەکی باریکدا سەرکەوتە سەرێ و دەرگاکەی کردەوە.

تاریکیو بێ دەنگی خانووە چاخناوەراستیەکە، کاریگەرییەکی راچلکینەرانەی لەسەرنوسەر دانا. نوسەر لەگەڵ ژنە کەوتە قسەو لەنیو قسەکانیدا گوتی هەرچەندە نیوەرۆیە بەلام ناتوانریت بەرهەمە هونەرییەکانی کلیسا بەباشی ببینرین.

ژنە وەلامی دایەوە: "وردەکاریەکان تەنیا لەکاتی خۆرهەلاتن دا دەبینرین. وادەگیرنەوە کەوەستاکانی ئەم بینایە بەم کارەیان ویستوویانە کە بلین خواوەند کاتیکی تایبەتی بۆ نمایش کردنی گەورەیی خۆی داناوە."

---

[1]. **San Martin de unx**
[2]. **Navarra**

١٠٠

پیر دەلیت:

"دوو خـودا هەیـە: خودایـەك کەمامۆسـتایانمان فیریـان کردویـن، خودایــەکیش کەئیمـە فـیر دەکـات؛ خودایــەك کەخــەلکی هەمیشـــە لەبارەیـــەوە قســـەدەکەن‌و خودایـەکیش کەقســەمان لەگــەلّ دەکــات؛ خودایــەك کــەفیرکراوین لیــی بترســین، خودایەکیش کەلەبارەی خۆشەویستیەوە لەگەلماندا دەدوێ.

"دوو خـودا هەیــە: خودایــەك کەلــەو ســەرەیەو خودایــەکیش کەلــەژیانی رۆژانەماندا بەشدارە؛ خودایەك کەسزامان دەدات خودایەکیش کەکەم‌وکوریـەکانمان دەبەخشـیت؛ خودایـەك کەبـەئاگری دۆزەخ هەرەشـەمان لی دەکـات، خودایــەکیش کەباشترین ریگامان پیشان دەدات.

"دوو خـودا هەیـە: خودایـەك کەلـەژیر بــاری گوناهــەکانماندا وردمــان دەکــات، خودایەکیش کەبەئەوینی خۆی رزگارمان دەکات."

١٠١

رۆژێك لەمایكڵ ئەنجیلۆ[1] یان پرسی چۆن دەتوانیت بەرهەمیكی واجوان دروست بكات.

پەیكەرساز وەڵامی دایەوە: "زۆر سادەیە. كاتێ تەماشای پارچە مەرمەریك دەكەم، پەیكەریك لەناویدا دەبینم. تەنیا كاریك كەدەبی بیكەم ئەوەیە ئەو شتانەی پەیوەندی بەپەیكەرەكەوە نیە لایبەمو دووری خەمەوە."

پیر دەلیت:

هەریەك لەئیمە بۆ ئەفراندنی كاریكی هونەری دەستنیشانكراوە. ئەمە خالی سەرەكی ژیانی ئیمەیەو هەرچەندیك هەوڵ بدەین خۆمان فریو بدەین، دەزانین كەئەو كارە چەندە لەشادمانی ئیمەدا كاریگەرە. زۆربەی كات ئەو كارە هونەرییە لەژیرەوەی سالانێ لەترس و هەست بەگوناهو بێ بریاریدا شاردراوەتەوە. بەلام ئەگەر بریار لەسەر نەهیشتن ولابردنی ئەو شتانە بدەین كەپەیوەندییان بەكارە هونەرییەكەوە نییەو هەروەها گومانمان لەلیوەشاوەییەكانی خۆمان نەبیت، ئەوا دەتوانین لەكاریكدا كەئەفسانەی تایبەتی ئیمەیە پیش بكەوین، ئەمەش تاقە ریگای ژیانی سەرفرازانەیە.

---

[1]. Michel Angelo

١٠٣

پـيره مـيردێ لەسـەر جيگـەی مـردن، لاويكـی بـانگكردە لای سـەرينەكەيەوە تاچيرۆكيكی حەماسی بۆ بخوينيتەوە: ئەو پيرەميردە لەرۆژگاری جەنگدا، يارمـەتی پياويكی دابوو لەمردن رزگاری ببيت. پەنای پياوەی دابوو خـواردنو ئەمنيـەتی بـۆ دابين كردبوو. كاتێ كابرا لەمەترسی رزگار بوو، بريياريدا كەرزگاركەرەكەی تەسـليم بەدوژمن بكات.

لاوە پرسی: "چۆن توانيت هەلبييت؟"

پـيرە گوتـی: "مـن هەلنـەهاتم. مـن ئـەو پيـاوە خائنـە بـووم، بـەلاّم بـەم شـيوە گيرانەوەيەی چيرۆكەكە؛ وەك ئەوەی مـن ئـەو جوامـيرە بـووبم، دەتـوانم لەهـەموو ئەو كارانە تيبگەم كەئەو بۆ منی كرد."

پیر دەلیت:

"هـەموومان پیویسـتمان بەئەوینــە. ئـەوین هینـدەی خـواردن، خواردنــەوەو خــەوتن بەشــیکە لەسروشــتی مــرۆڤ. هــەندیّ جــار لەتــەنیاییدا تەماشــای خۆرئـاوابوونی جـوان دەکـەین‌و بیردەکەینـەوە: (ئـەم جوانیـە چ بایـەخیکی هەیـە، لەکاتیکدا کەسیّ نییە لەگەلماندا سەیری بکات.

"لـەم کاتانـەدا دەبیـت لـەخۆمان بپرسـین چــەند جـار کەسـیك داوای ئــەوینی لەئیمە کردوەو ئیمە رومان وەرگیراوە؟ تائیستا چەندجار ترساوین لەکەسیّ نزیـك ببینەوەو بەدلنیاییەوە پیی بلیین کەخۆشمان دەویت؟

"لەتـەنیایی دووربکـەوەرەوە. تــەنیایی وەکـو خوگرتــن بەترسـناکترین مــادەی بیهۆشـکەر وایـە. ئەگـەر خۆرئـاوابوون چیـدی مانایـەکی بـۆت نییـە، شـوین ئــەوین بکەوە، بشزانە هەر وەکو ئەو بەهرە مەعنەوییانەیتر، هــەرچی بەخشـندەتر بیـت، زیاتر بەهرەمەند دەبیت."

مژده بەخشیکی مەسیحی ئیسپانی سەردانی دوورگەیەکی دەکرد، بەسێ پارسـای ئازتیکی[1] گەیشت.

باوکه پرسی: "چۆن چۆنی خوا پەرستی دەکەن؟"

یەکێ لەئازتیکەکان وەڵامی دایەوە: "ئیمه تەنیا یـەك دوعامـان هەیـە. دەڵیـین: خودایا، تۆ سیانیتو ئیمەش سیان. رەحممان پیبکه[2]."

مژده بەخشەکه گوتی: "من دوعایەکتان فیردەکەم کەخودا گویی لی رادەگـرێ." پاشان دوعایەکی کاسـۆلیکیانەی فـیرکردنو دریـژەی بەریگەکـەیدا. ماوەیـەکی کـەم لەپیش گەرانەوەیدا بۆ ئیسپانیا، دووباره لەهەمان دوورگەدا بارگەی خست.

کاتـێ کەشـتیەکەی لەکـەنار نزیـك بـووەوە، بینـی سـێ پارسـاکه بەسـەر روی ئاوەکەدا هەنگاو دەنینو لیی نزیك دەبنەوە.

یەکیك لەوان گوتی: "باوکە، دوباره ئەو دوعایەمان فیربکەرەوە کەخوا گویی لی دەگریت، ئیمە ئەو دوعایەمان لەبیر چۆتەوە."

قەشـه بـەبینینی کـەراماتی ئـەوان گوتـی: "زۆر گرنـگ نییـه." داوای لیبوردنـی لەخواوەند کرد، چونکه نەیدەزانی کەخواوەند بەهەموو زمانەکان قسه دەکات.

---

[1]. Aztec

2 .ئاماژەیە بە سیکۆچکەی مەسیحیەت_ م.

سانت جۆن[1] فیرمان دەكات كەلە ریبازی مەعنەوی خۆماندا نابیت چاوەروانی ئیلهام بین، یان ئەوەی باوەرمان بەكارسازبوونی بۆچوونی كەسانیكی دی ببی كەهەمان ریگە دەبرن، تاقە پشتیوانی ئیمە دەبیت باوەرەكەمان بیت، لەبەرئەوەی روونەو لەدەرونی ئیمەدا بەئەمانەت دانراوە. ناتوانریت لەگەڵ شتیكی‌تردا لیمان تیك بچێ.

نوسەرو قەشەیەك پیكەوە سەرقالی قسەوباس بوون. نوسەر لەقەشەی پرسی كەئەزمونی خودا لەچی دەچیت. قەشە وەڵامی دایەوە، "نازانم. تاكە ئەزمونیك كەتائیستا هەمبووە، ئەزموونی باوەرداریم بووە بەخودا."

ئەمەش لەهەموویان گرنگترە.

---

[1]. Saint john of the cross

پیر دەلیت:

" رابــردو شــەقامیکی دووســایدە. هــەر کــاتیك لەکەســی دەبوریــن، خۆشمـــان دەبەخشین. ئەگەر لەبەرامبەر کەسانی دیدا بەئارام بین، قبول کردنــی گوناهــەکانی خۆمان سادەتر دەبیت. بەم ریگەیە دەتوانین بەدوور لە هەلە و سەرزەنشــت، ژیـانی خۆمان چاك بکەین.

" کاتی بەهۆی لاوازیەوە، ریگـەی نـەفرەتو ئـیرەییو دەمارگیری دەدەیـن چـوار دەورمان بگرن. پاش کەمیکیتر خۆمان لەدیلیتی ئەوانەدا دەبینینەوە.

" پەترۆس لەمەسیحی پرسی: (گەورەم، رەوایە حەوت جار لەکەسی ببورین؟)

" مەسیح وەلامی دایەوە: (نەك حەوت جار، بەلکو هەفتا جار.) "

کردەی لیبووردن، زاتی بالا پاکژ دەکاتەوەو رونـاهی راسـتەقینەی خودایـەتیمان بۆ دەردەخات."

پیر دەلیت:

" پیرو مشایەخانی کۆن نەریتیان بوو، بۆ کۆمەك کردن بەرووبەرووبوونەوەی قوتابییەکانیان لەگەل بەشە تاریکەکانی کەسایەتییاندا، دەست بەرن بۆ دروست کردنی دەموچاوگەلیك. زۆریك لەو چیرۆکانەی پەیوەستن بەو کەسایەتیانەوە بوونەتە ئەفسانەگەلیکی بەناوبانگ.

" پرۆسەی دروست کردنی چیرۆکگەلیکی ئاوا زۆر سادەیە: هیندە بەسە شیواوی وترس و نائومیدییەکانت بدەیتە پال ئەو کەسە نەبینراوەی کەلای چەپتەوە دەوەستی، ئەو رۆلی مرۆڤیکی شەرانگیز دەگیری تۆهان دەدات بۆ کارگەلیك کەنابیت بیانکەیت، بەداخەوە دەشیانکەیت.

" کاتی کەسایەتییەکی ئاوا دروست بوو، وەلامنەدانەوەی هاندانەکانی ئەو ئاسانتر دەبیت.

" زۆر سادەیە. هەرلەبەر ئەمەیشە کە ئەمەندە کاریگەری هەیە."

موریدی لەپیرەکەی پرسی: " چۆن چۆنی دەتوانم باشترین ریگەی هەلس‌و کەوت کردن لەژیاندا بناسمەوە؟"

پیر داوای لەمورید کرد میزی دروست بکات. کاتی کەکاری میزەکە وەخت بوو بەکۆتایی دەگەیشت‌و تەنیا پیویست بوو بزمارەکانی روی میزەکە دابکوتریت، پیر هاتە لای مورید.

مورید هەر بزمارەی بەسی لیدانی ریکوپیك دادەکوتا. یەکی لەبزمارەکان بەد قەلەقی کردو مورید ناچار بوو لیدانیکی‌تری پیدا بکیشی. لیدانی چوارەم بزمارەکەی لەرادەبەدەر بەتەختەکەدا بردە خواری‌و تەختەکە قلیشا.

پیر گوتی: " دەستت بەسی لیدان راهاتبوو. هەر کاریك ببیتە خوو، مانای خۆی لەدەست دەداو رەنگە بەزیانکاری تەواو ببیت.

" هەموو کاریك، کاری تۆیە، بەلام رازیك هەیە: هەرگیز ریگە مەدە راهاتن فەرمانرەوایی بە سەر کردەوەکانتەوە بکات."

١٠٩

نزيك شاری سۆريا[1] لە ئيسپانيا، كونجيكی تەريك لەنيو گابەردەكاندا هەلكەنراوە. چەند سالی پيش ئيستا پياويك كەهەمموو شتيكی خستبووە لاوە تاخۆی بۆ بيركردنەوە تەرخان بكات، لەويا دەژيا.

پاش نيوەرۆيەكی پاييز، نوسەر بەدوای ئەو شوينەدا دەگەرا، كاتی ئەو شوينەی دۆزييەوە، راهب بەئاميزی والاوە پيشوازی ليكرد. لەپاش ئەوەی كەپيكەوە هەندەك نانيان خوارد، راهب داوای لەنوسەر كرد بۆ كۆكردنەوەی قارچكی خواردن لەگەلی بروات بۆ نزيك جۆگەيەكی بچوك كە لەو ناوەدا بوو.

هەر ئەوەندەی بەريكەوتن، كوريك لييان نزيك بووەوە. كورە گوتی: " پياوی پيرۆز: پييان گوتووم بۆ بەدەستهينانی دەرون روناكی، دەبيت خۆم لەخواردنی گۆشت بەدوور بگرم. ئايا ئەمە راستە؟"

راهيب گوتی: " هەرشتيك ژيان بەتۆی دەبەخشيت بەچيژەوە وەريبگرە. دژبە گيانت گوناە مەكە، بەلام بی حورمەتی بەدەستو دل فراوانی زەويش مەكە."

[1]. Soria

پیر دەلیت:

" ئەگەر گەشتەکەت دژوارە، گوی بۆ دلت رادیرە. هەول بدە تا دەتوانی لەگەل خۆتدا راستگۆ بیتو سەیرکە بزانە کەئایا بەراستی و بەدروستی سەرقالی شوینکەوتنی ریگاکەت و دانی نرخی خەونەکانتی، یان نا؟

" ئەگەر ئاوهات دەکردو هیشتاش ژیانت هەر دژوار بوو، ئەوا ساتی دیتە پیشی کەدەبیت سکالا بکەیت. لەگەل ئەوەدا، بەریزەوە سکالا بکە، هەروەك مندالیك کەلای باوکی سکالا دەکات. بەلام لە داواکردنی ئاورلیدانەوەو یارمەتی دەستمەگیرەوە. خواوەند باوكو دایکە. دایکانو باوکانیش باشترین شتیان بۆ رۆلەکانیان دەویت. رەنگە رەوەندی فیرکردن دژوار ببیت، بەلام داواکردنی وەستان و بریك نەوازش بەهایەکی نییە.

" بەلام زیادە رۆیی مەکە. ئەیوب لەکاتیکی گونجاودا زمانی گلەیی هەلهیناو تەواوی سەروەتو سامانەکەی بۆ گەرینرایەوە. ئالافید زۆرگلەیی کرد و خواوەند چیدی گویی بۆ قسەکانی هەلنەخست.

١١١

پیاویکی باوەردار، بەشیوەیەکی کتوپڕ هەموو سامانەکەی لەدەست دا. لەبەرئەوەی دەیزانی خواوەند بەجۆریك لەجۆرەکان کۆمەکی دەکات، دەستی کرد بە دوعا کردن: " پەروەردگارا! بهیلە لەتاقی کردنەوەی بەخت دا سەرکەوتووبم." چەندان سال دوعای کرد، بەلام هەروا هەژار مایەوە. سەرئەنجام ڕۆژیك مرد، لەبەر ئەوەی ئالەو کاتەدا زۆر باوەردار بوو، بی ڕاوەستان یەکسەر برا بۆ بەهەشت.

کاتی گەیشتە ئەوی، لەچوونە ژورەوە سەرپیچی کرد. ئەو گوتی هەموو تەمەنی بەپیی ڕیوشوینە ئاینیەکانی ژیاوە، بەلام خودا قەت ڕیگەی نەداوە لە پیشبرکیی تاقی کردنەوەی بەختدا سەرکەوتووبیت. بەوەرسییەوە گوتی: " هەر بەلینیکت بەمن دابوو، درۆ بوو."

خواوەند وەلامی دایەوە: " من هەمیشە بۆ یارمەتی دانی تۆ ئامادە بووم. بەلام ویرای ئەوەی کە دەمویست یارمەتیت بدەم، تۆ تەنانەت یەك بلیتی یانسیبیشت نەکری."

١١٣

چینییەکی بەسالا چووی ئاقل بەدەشتیکی پڕ لەبەفرا بەریدا دەڕۆیشت، بەژنیك گەیشت دەگریا. پرسی: بۆچی دەگریت؟"

ژنە گووتی: " بۆ ئەوە کەبیر لەژیانم دەکەمەوە، لەلاویتیم، لەو روخسارە جوانەی کەلەئاوینەدا دەمبینیو پیاوانیك کەخۆشم ویستوون. خودا زالمە، چونکە توانای بەبیرهینانەوەی بەخەلکی داوە. ئەو دەیزانی کەمن بەهاری ژیانم بەبیردینمەوەو فرمیسك دەریژم."

کابرای هۆشمەند وەستا، چاوی بریە خالیکی دوور و بەبیرکردنەوەدا قول رۆچوو. ژنە ساتی دواتر وازی لەگریان هیناو پرسی: " لەوی چی دەبینی؟"

کابرای هۆشمەند وەلامی دایەوە: " دەشتیکی پر لەگولی سوور. خودا لەهەقی مندا سەخی بووە کەتوانای بیرهینانەوەی پیبەخشیوم. ئەو دەیزانی کە من لەزستاندا هەمیشە دەتوانم بەهار بەبیر بهینمەوەو پیبکەنم."

١١٣

پیر دەڵیت:

" ئەفسانەی شەخسیی مرۆڤ رەنگە بەو سادەییە نەبێت کەدیتە بەرچاو. بەهیچ شیوەیەك. تەنانەت لەوانەیە پیویستی بەئەنجامدانی چەندان کاری ترسناك بیت. کاتی بریار لەسەر شتی دەدەین، وزەگەلیکی بەهیز بەگەر دەخەین‌و چیدی ناتوانین مانای واقیعی ژیان لەخۆمان بشارینەوە. کاتی بریاری شتی دەدەین، ئیختیاریك دەکەین‌و نرخەکەی دەدەین.

" بەدوادا چوونی خەون‌و ئامانجەکانمان نرخی خۆیان هەیە. دەشیت ناچارمان بکات واز لە خوو نەریتە کۆنەکان بینین، دەشیت مەسەلەگەلیکمان بۆ دروست بکات، رەنگە بشبیتە مایەی نائومیدی.

" بەلام نرخ هەر چەندیکیش بەرز بیت، هیندەی نرخی ژیان لەسەر بنچینەی ئەفسانەی شەخسی بەرز نییە. لەبەرئەوەی رۆژی دەروانینە رابردومان‌و ئەو کارانەی ئەنجامامان داوەو دەنگی دلی خۆمان گوی لی دەبیت، کە دەلیت":(تەمەنی خۆم بەفیرۆدا."

" باوەربکە، ئەمە خراپترین شتە کە لەوانەیە گویت لیی بیت."

١١٤

پیریك سەدان قوتابی هەبوو. هەر هەموویان بەردەوام لەکاتی خۆیدا ئەرکە ئایینییەکانیان بەجی دەهینا، جگە لە دانەیەکیان کەهەمیشە مەست بوو.

رۆژی پیر لەسەرەمەرگدا، قوتابیە هەمیشە مەستەکەی بانگ کردو هەموو نهینییە شاراوەکانی پی گوت.

قوتابیەکانیتر هەلچونو گوتیان: " شەرمەزارییە، ئیمە هەموو شتەکانمان فیدای پیری کرد کە لەپەی بردن بەتواناییەکانمان بی توانابوو."

پیر گوتی: " من دەبوو نهینییەکان بەکەسی بسپیرم کە بەباشی بیناسم. ئەوانەی پیاوچاك دینە بەرچاو، زۆربەی کات خۆپەرستیو غرورو دەمارگیری خۆیان دەشارنەوە. لەبەرئەوە من تەنها ئەو قوتابیەم هەلبژارد کەبەباشی دەمتوانی کەمو کورتیەکەی ببینم: هەمیشە مەستەکە."

١١٥

باوکە مارکۆس گارسیا[1] گوتویە: " هەندی جار، بۆ ئەوەی باشتر قەدری بەهرەیەك بزانین، خواوەند بەهرەکەمان لی دەسەنیتەوە. خواوەند دەزانی کەتا چ ئاستی دەتوانریت گیان لەژیر تاقی کردنەوەدا رابگیریتو هەرگیز ئەولاتر ناروات. " لەم کاتانەدا هەرگیز نابیت بگوتریت: (خواوەند بەجیی هیشتووم.) ئەگەر خواوەند تاقیمان دەکاتەوە، بەهرەگەلیکیش بەئەندازەی پیویست، رەنگە لەپیویست زیاتریش، بۆ سەربلندی لەتاقی کردنەوەکەدا دەخاتە ئیختیارمانەوە.

" کاتی هەست بەدووری ئەو دەکەین. دەبیت لەخۆمان بپرسین: (ئایا دەزانین چۆن چۆنی کەلك لەو شتانە وەربگرین کەئەو لەسەر ریگەی ئیمەدا دایناون؟)"

[1]. Marcos Garcia

١١٦

هەندێ جار چەندین ڕۆژو هەفتە تیدەپەریتو رەفتاریکی محبەتئامیزانە لەکەسی نابینین. قۆناغی ئاوا دژوارە؛ وادیتە بەرچاو کەسۆزو میحبەت لە نیوان مرۆڤەکاندا بارگەو بنەی خۆی پیچاوەتەوەو ژیان بۆتە زیندوومانەوەو بەس.

پیر دەلیت:

" دەبیت سەیریکی ئاگردانەکەی خۆمان بکەین، دەبیت داری زۆرتری تیبخەین و هەول بدەین کەسەرای تاریکی ژیانی خۆمان روناك بکەینەوە. کاتی دەنگی هەلبەزینەوەی داروچیلکەمان لەئاگردا بیستو ئەو چیرۆکەمان خویندەوە کەگرەکان دەیگیرنەوە، سەر لەنوی ئومیدمان بۆ دەگەریتەوە.

" ئەگەر توانای خۆشەویستی کردنمان هەبیت، دەشتوانین ببینە خۆشویستراویش. تەنیا بریك کات پیویستە."

کەسیك لەکاتی نانی نیـوەرۆدا، پەرداخەکەی شـکاند. کەسـیکی دی گوتـی ئەمـە نیشانەی بەختو نگینە."

هەموو ئەو کەسانەی لەسەرمیزەکە بوون ئەم باوەڕەیان بیست بوو.

بەلام حاخامی کەلەوی بوو پرسی: " بۆچی ئەمە نیشانەی بەختە؟"

هاوسەری نوسەر گوتی: " نازانم رەنگە ئەمە نەریتیکی دیرین بیت تاکو میـوان لەئەنجامی ئەو کارەی کردویەتی زۆر هەست بەنارەحەتی نەکات."

حاخـام گوتـی: " نـەخیر، ئـەوە نیــە. هــەندی لەدەســتەو گروپــە جولەکــەکان باوەڕیـان وایـە هـەر مرۆڤـەو بەشـیکی دیـاریکراوی لەبـەخت هەیـە کەلـەدریژەی ژیانیدا سەرفی دەکات. مرۆڤ دەتوانیت ئاگادار بیت بەختەکە تەنیا لـە کاتگـەلیکدا بەکار بهینی کەپیویستی پییەتی یـان ئـەوەی پیـش بـەوە بگریـت دەسـت بـلاوی لـە بەکارهینانی بەشەکەی خۆیدا بکات."

" ئیمەی جولەکەش هەرکاتی کەسی شوشەیەك دەشکینی دەلیین: (خۆش بەخت بیت.) بەلام ئەمە بـەو مانایەیـە: (بـاش بـوو کەبەختەکـەت بـۆ بـەرگرتن لەشـکاندنی شوشەیەك سەرف نەکرد. ئیستا دەتوانی لەشتی گرنگتردا سەرفی بکەیت.)"

١١٨

باوکە ئەبراهام دەیزانی کە لەنزیك پەرستگەی سیتادا، راهیبیك دەژی کە بەهۆشمەندی ناوبانگی دەرکردووە. بەدوای کابرادا رۆشتو لیی پرسی: " ئەگەر ئەمرۆ ژنیکی جوان لەنوینەکەتدا ببینی، ئایا دەتوانیت قەناعەت بە خۆت بینی کەئەوە، ژن نییە؟"

کابرای هۆشمەند وەلامی دایەوە: " نەخیر، بەلام دەتوانم خۆم کۆنترۆل بکەم."

باوکە دریژەی پیدا: " ئەی ئەگەر لەبیاباندا بریك دراوی زیر بدۆزیتەوە، دەتوانیت وافەرز بکەیت کەئەوانە بەردن؟"

هۆشمەند گوتی: " نەخیر، بەلام دەتوانم خۆم کۆنترۆل بکەمو لەهەمان شویندا بەجییان بهیلم."

باوکە پییداگرت: " ئەی باشە ئەگەر دووبرا کەیەکیکیان خۆشی دەوییتو ئەویتریان رقی لیتە، هەراکەیان هینایە لای تۆ، ئایا دەتوانیت وای دابنییت کەئەو دوانە لەگەل یەك یەکسانن؟"

راهیب وەلامی دایەوە: " ویرای ئەوەی لەناخەوە ئازار دەکیشم، بەلام لەگەل ئەوەیان کەرقی لیم بووە چۆن رەفتار دەکەم ئاواش رەفتار لەگەل ئەوەدا دەکەم کەخۆشیویستووم."

باوکە دواتر بەقوتابییەکانی گوت: " باپیتان بلیم هۆشمەند کییە. هۆشمەند ئەوەیە لەجیاتی ئەوەی ئارەزووەکانی بکوژیت کۆنترۆلیان دەکات."

١١٩

و. فراسیر[1] بەدریژایی هەموو ژیانی لەمەر خۆرئاوا شتی نوسیو کەیفخۆش بوو لەوەی فیلمنامەیەکی نوسیوە کە گری کوپەر رۆلی تیدا گیراوە. ئەو گوتوویە بەدریژایی هەموو ژیانی تەنیا لەساتەوەختگەلیکی کەمدا تورە بووە.

ئەو گوتویە: "من شتگەلیکی زۆر لەپیشینانەوە فیربووم. ئەوان لەگەڵ سوور پیستەکاندا شەریان کرد. بیابانەکانیان بری و بەدوای نانو ئاودا شوینگەلی دوورەدەست گەران. سەرجەمی نوسینەکانی ئەو قۆناغە، تایبەتمەندییەکی سەیر لەخۆ پیشان دەدەن: پیشینان تەنیا لەبارەی شتە باشەکانەوە قسەیان دەکردو دەیاننوسی. لەجیاتی گلەیی کردن، گۆرانیو نوکتەیان لەبارەی چەرمە سەریەکانیانەوە دروست دەکردو بەم شیوەیە لەترس دووردەکەوتنەوە. منیش ئەمرۆ لەهەشتاو هەشت سالیدا هەوڵ دەدەم وابکەم."

[1].W. Frasier

١٣٠

ئەم تیکستە لەشیعریکی جۆن مویرەوە[1] هەلبژیردراوە:

"دەمەویت رۆحم ئازاد بکەم تابتوانیت لەهەموو ئەو توانایانە بەهرەمەند بیت کەگیانەکان هەیانە. کەرۆحم ئـازاد بـوو، چیـدی نەهـەوڵ دەدەم چـاڵو چۆلیـەکانی مانگ بناسمو، نەبەدوای تیشکەکانی خۆردا تاسەرچاوەکەیان بـرۆم. نەهـەوڵ دەدەم پـەی بـەجوانی ئەسـتیرە بـەرم نەهـەولیش دەدەم پـەی بەشـیواوی دەسـتکردی مرۆڤ بەرم.

"کاتـێ فـیربووم رۆحـم ئـازاد بکـەم، بـەدوی کـازیوە دەکـەومو لەگـەلیدا دەگەریمەوە. کاتێ فیربووم گیانم ئازاد بکـەم، پەیوەسـت دەبم بـەو تەوژمانـەوە کـە بۆ ئۆقیانوس دەرۆن، تا گیانی جیهان پیك بهینن.

"کاتێ فیربووم گیانم ئـازاد بکـەم، هـەوڵ دەدەم نامـەی پـر لەشـکۆی ئـەفراندن، لەسەرەتاوە بخوینمەوە".

---

[1]. John Muir

یەكی لەنیشـانە پیرۆزەكـانی مەسـیحیەت، وینـەی ماسـیگرەیە. هۆكـەی سـادەیە: لەقاتو قری رەهای خواردندا، ماسیگرە دەنوكی لەلەشـی رۆ دەكـات تـا بیچووەكـانی بەگۆشتی لەشی خۆی تیر بكات.

پیر دەلیت:

" زۆربـەی كـات لەپـەی بــردن بــەو بەهرانــەی پیمـان دراوە دەستەوەســتانین. زۆربـەی كـات پـەی بـەوە نابــەین كەئــەو بەمەبەســتی پــەروەردە كردنــی لایــەنی مەعنـەوی ئیمـە ئـەنجامی دەدات. چـیرۆكیك دەربـارەی ماســیگرەیەك هەیــە كەلــە زستانیكی سەختدا لەپیناوی تیركردنی بیچووەكانی خۆی بەخت كرد. كاتی كەسەر ئەنجام لەلاوازیدا گیانی سپارد، یەكی لەبیچووەكان بەویتریانی گوت: (سـەرئەنجام ئاسوودە بووین! لـەوەی كـە هـەموو رۆژی ئـەو شـتە بۆگەنـەمان دەخـوارد، خـەریك بووم وەرەز دەبووم.)"

ئەگەر لەشتێك نارازیت - هەتا ئەگەر ئەو شتە ئەو كارە باشەش بێت كە حەزت لێیەتی، بەلام تائێستا نەتتوانیوە ئەنجامی بدەیت - دەست هەلگرە.

ئەگەر كارەكان بەباشی ناچنە پێشی، تەنیا دوو روونكردنەوە شـیاوە هـەبن: یـان توانـاو وزەت خراوەتە ژێر تاقی كردنەوەوە یان دەبێت گۆرانێك لەرێگاكەتدا پێك بهێنی.

بۆئەوەی دەرێخەیت كامە دانە لەم دوو هەلبژاردنـە – هەلبژاردنـە لێكدژەكـان - راستە، بی دەنگی بكەرە پێشەو دەستی نزا بەرز بكەرەوە. كەم كەم بارودۆخەكـە وا روناك دەبێتەوە كەدەتوانیت یەكی لەئیختیارەكان هەلبژێریت.

كاتی بریاری خۆتدا، ئیختیارەكەیتر بەتەواوی بەفەرامۆشی بسپێرە. بۆپێشەوە برۆو بزانە كەخواوەند خودای ئازایانە.

دومینگـوس سـابینۆ[١] گوتویـە:" هـەموو شـتی روو لـەباش بوونـە. ئەگـەر بارودۆخەكان باشتر نابێت، هۆكەی ئەوەیە تۆ هێشتا بە ئامانجەكەت نەگەیشتوویت."

[١]. Domingos Sabino

١٢٣

مۆسیقاری بەرازیلی، نیلسۆن مۆتا[1]، لەباهیا[2] بوو کە بریاریدا بروات بۆ سەردانی دایە مینینها[3]. تەکسی بەکری گرتو لەریگە ستۆپی ئوتومبیلەکـە پچـرا. ئوتومبیـل لەناوەراسـتی شـەقامدا سـورا، بـەلام جگـە لـە پیکـهینانی تـرس، روداویکـی گرنگیتر روینەدا.

کاتی چاوی بەدایکە مینینها کەوت، یەکەمین شتی کە بەوی گوت، کارەساتی ئوتومبیلەکە بوو لەناوەراستی شەقامەکەدا.

دایکە گوتی: " شتگەلیك هەن کە لەپیشەوە نوسراون. بەلام خواوەند ریگەیەك دەخاتـە بـەر دەممـان تـابی گرفتیکـی وا لـەو روداوە تیپـەرین. بۆنمونـە بەشـی لەچارەنوسی تۆ ئـەوە بوو کەلەم ساتەی ژیانت دا سەر نشینی ئوتومبیلی بیت کەدوچاری روداوی دەبیت. بەلام هەر بەو جۆرەی کەدەبینیت، هەموو شتیك رویدا و هیچ شتیکیش روینەدا."

---

[1]. Nelson Motta
[2]. Bahia
[3]. Mother Meniniha de Gantois

ژنیکـی زیارەتکـەر، کـاتی لەگـەل نوســـەردا کۆنفرانســـەکەی بەجیدەهیشـــت، بەنوسەری گوت: " لەفسەکانتدا لەبارەی ریگای سانتیاگۆوە[1] شتیکت لەبیر کرد.

" من هەستم کرد زۆربەی زیارەتکـەران، چ لەریگـەی سـانتیاگۆداو چ لـە رەوتـی ژیانی خۆیاندا، هەول دەدەن هاوهەنگاو لەگەل خەلکیدا ریبکەن.

"لەسـەرەتای گەشـتە سـەردانیکمدا، هـەولم دەدا هاوهـەنگاو لەگـەل گروپەکـەدا بڕۆم. ماندوو بووم. لەوەندەی لەشم دەیتوانی، زیاترم لیی دەویست. زۆرم بۆهاتبوو لە دەزووولە زەردەکانی قاچی چەپمدا توشی نارەحەتی هاتم، بۆمن ئەستەم بـوو دوو رۆژ بی راوەستانو بەردەوام بەپی بـڕۆم، زانیـم تەنـها بەشـیوەیەك دەتـوانم بگەمـە سانتیاگۆ ئەویش بەوەی ریگەکە بەپیی خۆم ببرم.

" گەشتەکەی من ماوەیەکی زیاتر لەوانی دی دریـژەی خایـاند، ماوەگـەلیکی زۆر تەنها بووم. بەلام تەنیا لەبەرئەوەی ریزم بۆ هەنگاوەکانی خۆم دانا، توانیم هـەموو ریگەکـە بـبرم. لـەوە بـەدوا، مـن ئـەو وانەیـەم لەهـەموو ئـەو کارانـەدا بـەکارهیناوە کەلەژیانمدا ئەنجامیان دەدەم.

[1] .بگەرینەوە بۆ کتیبی گەشت بۆ دەشتی ئەستیران، کە بەرهەمی هەمان نووسەرە.

١٢٥

کرۆسیوس[1]، پاشای لیدیا[2]، بڕیاری دابوو هێرش بکاتـە سـەر ئێرانیـەکان. لەگـەڵ ئەوەشدا ویستی ڕاوێژ بەپێشبیژەکانی پەرستگەی دەلفی یۆنان بکات.

پێشبیژ گوتی: " مقەدەرە ئیمپراتۆریەتێکی گەورە بەدەستی تۆ ویران ببێت."

کرۆسیوس بەشادمانییەوە جەنگی ڕاگەیاند. لەپاش دوو ڕۆژ شەڕ، لیدیا کەوتـە دەسـت ئێرانیـەکان، پایتەختەکـەی ویـران کـراو کرۆسیۆسـیش بـەدیل گـیرا. ئـەو بەتورەییـەوە داوای لەکۆنسـۆلەکەی کـرد کـە بچێـت بـۆ یۆنـان و بەکاهینەکـەی پەرستگەی دەلفی بڵێت لەپێشبینیەکەیدا چەندە بەهەڵەدا چووە.

کاهین بەکۆنسۆلەکەی گوت" نـەخێر. ئـەوەی هەڵـەی کـرد تـۆ بوویـت. تـۆ ئیمپراتۆریەتێکی گەورەت لەناو برد: لیدیا."

پیر دەڵێت:

" زمانی نیشانەکان لەبەرامبەر ئێمەدان، تـا باشـترین ڕێگامـان فێربکـەن، بـەلام زۆربەی کات هەوڵ دەدەین نیشانەکان وەها ئاوەژوو بکەینەوە کە لەگەڵ ئەو شـتەدا بگونجێن کەپێشتر دەمانویست بیکەین."

---

[1]. croesus
[2]. Lydia

بوسـکالیا[1] چیرۆکێ دەگیریتــەوە کەلــەبارەی چوارەمـــین ماگۆســیکەوە، کـــە درەوشانەوەی ئەستیرەیەکی بەسەر" بیت اللحم"ەوە بینی.

ئەو هەمیشە درەنگ دەگەیشتە ئـەو شـوینەی کـەدەبوو عیسای لی بیت، لەبـەر ئەوەی لەریگەدا هەژارانو موحتاجان بۆ داواکردنی کۆمەك رایاندەگرت.

لـەپاش سی سـال گـەران بـەدوای عیسادا لەمیسرو جـەلیلو بتـانی[2]، مـاگۆسی" زەردەشتی"یەکە گەیشتە ئۆرشـەلیم، بـەلام دیسان درەنـگ ببـوو، عیسای چکۆلــە ئیســتا ئیــدی ببــووە پیــاویك، ماگۆســیەکە ریــك لــە رۆژی لــەخاچدانی عیسادا گەیشتە ئەوی.

ماگۆسیەکە چەند دانە دوریکی لەگـەل خۆیـدا هینـابوو تاپیشکەش بەعیسای بکات، بەلام هەموو شتیکی فرۆشت بـوو تاکۆمـەکی ئـەو کەسانە بکات کەلـەریگادا بینیبوونی. تەنها یەك دانـە دوری بـۆ مـابووەوە. بـەلام رزگارکـەر بەسـەر خاچـەوە گیانی سپارد بوو.

ماگۆســیەکە بــیری کــردەوە: " مــن لەبــەجی هینــانی ئــەرکی ژیــانمدا شکستم خوارد."

1. Buscaglia
2. Bethany

ئالەو کاتـــەدا گوێـی لـەدەنگێك بـوو: " بەپێچەوانــەوەی ئــەوەی تـۆ گومـانی دەکەیت. تۆ لە هەموو ژیانتدا لەگەڵ مندا boowیت. روت بـووم، پۆشـتەت کردمـەوە. برسـی بـووم تـێرت کـردم. دیـل بـووم هاتیتـە دیدەنیـم. مـن لـەگیانی هـەموو ئـــەو بیچارانـــەدا بـــووم کەلـــە ڕێگـــەدا بینیـــتن. لەبـــەر ئـــەم هـــــەموو دیاریـــە ئەویندارانەیە سوپاسگوزارم."

لەچیرۆکیکی خەیالی زانستیدا، باس لە کۆمەلگەیەك کراوە کە نزیکەی هەموو ئەندامەکانی لەکاتی لەدایك بوونیانەوە، پسپۆرییەکی تایبەتیان هەیە: فیرخواز، ئەندازیار، فیتەر، تەنیا ژمارەیەکی کەم نەبیت کەبی لیهاتووییەکی تایبەتی لەدایك دەبن. ئەم ژمارەکەمە دەنیردرین بۆ شیتخانە، لەبەرئەوەی تەنها مرۆڤە تەمەلو گەلۆرەکان ناتوانن لەکاروبارەکانی کۆمەلگەدا بەشداری بکەن.

یەکی لەشیتەکان یاخی دەبیت. شیتخانەکە کتیبخانەیەکی هەیە، شیتەکە هەول دەدات لەوی هەرچی بۆ فیربوون لەبارەی زانستو هونەرەوە هەیە فیری ببیت. کاتی کە پیی وایە بەئەندازەی پیویست فیربووە، بریاری هەلاتن دەدات، بەلام دەستگیر دەکریتو دەنیردریت بۆسەنتەری تویژینەوە لەدەرەوەی شار.

یەکی لەبەرپرسانی سەنتەرەکە دەلیت: " بەخیرهاتی. ئیمە ئافەرینی ئەوانە دەکەین کەخۆیان ریگەی خۆیان هەلبژاردووە. لەئیستا بەدواوە دەتوانیت هەرکاری حەزت لییەتی ئەنجامی بدەیت، لەبەرئەوەی بەهۆی بەرەکەتی کەسانی وەکو تۆوەیە کەجیهان دەتوانیت پیشبکەویت[١].

[١]. ئۆلەمپیکی ئوتومبیلان، بەرهەمی ئیزاك ئاسیمۆف.

١٢٨

بازرگانی لەپیش گەشتیکی دوور و دریژیدا، خوا حافیزی لەهاوسەرەکەی دەکرد.

ژنە گوتی: " تائیستا دیارییەکت بۆ نەهیناوم نرخی خۆمی هەبیت."

کابرا گوتی: " ئەی ئافرەتی پینەزان، هەرچیم بۆ هیناویت، بەنرخی سالەهای سالّ کارو هەولدانم بووە. دەتوانم چ شتیکیترت بدەمی؟"

ژنە گوتی: " شتیك کەهیندەی من جوان بیت."

دووسالی تەواو، ژنە چاوەروانی دیارییەکەی بوو. سەرئەنجام میردەکەی گەرایەوە.

کابرا گوتی: " توانیم ئەو شتە پەیدا بکەم کەهیندەی تۆ جوان بیت، من بۆ سپلەیی تۆ زۆر گریام، بەلام سەرئەنجام بریارمدا ئەوەی تۆ داوات کردوە ئەنجامی بدەم. لەتەواوی ئەم ماوەیەدا پیم وابوو شتیك نییە هیندەی تۆ جوان بیت بەلام شتیکم دۆزیەوە."

و ئاوینەیەکی دا بەهاوسەرەکەی.

١٣٩

فەیلەسوفی ئـەلمانی، ف. نیچە[١]، گوتویـە: " کـات سـەرفکردن بـۆ بـاس‌و خـواس دەربارەی هەرشتی، کاریکی بی نرخە. ئەوە بەشیکە لەسروشتی مـرۆڤ کەبـەردەوام سەهو بکات."

پـیر دەلیـت: " خـەلکیك هـەن لەسـەر ئـەو خالـە پیدادەگـرن کەلەهـەموو مەسەلەیەکدا، تەنانەت لە وردەکارییەکانیشدا، ئەوان لەسەر هەقن. ئەوانە زۆربـەی جار ریگە بەخۆیان نادەن هەلە بکەن. تەنها شتیك کەئەمانە بەم جۆرە کردارەیـان بەدەستی دەهینن.ترسانە لە بەرەو پیشەوە چوون.

"ترس لەهەلە کردن دەرگایەکە ئیمە لەقەلای میانحـالیدا زیندانـی دەکـات. گـەر توانـای سـەرکەوتن بەسـەر ئەوترسـەمان هـەبیت، هـەنگاویکی گرنگمـان لەریگـەی ئازادیدا ناوە."

---

[١]. F. Nietzsche

کەسی کەتازە باوەری هینابوو، لەپەرستگەی سیتا، لەباوکی گەورە نیستروسی[١] پرسی: " ئەو کارانەی کەدەبیت بۆ شادمان بوونی خودا بیانکەم چین؟"

باوکە وەلامی دایەوە: " ئیبراهیم پیشوازی لەغەریبان کردو خودا شادمان بوو، ئەلیاسیش غەریبانی خۆش نەدەویست خودا کامەران بوو. داود بەو شتەی کەئەنجامی دابوو مەغرور بوو و خودا شادمان بوو. کار بەدەستیکی رۆمی لەبەرامبەر میحرابدا لەوکارەی کردبووی خەجالەت بوو کەچی خواوەند کامەران بوو. یەحیای تەعمیددەر[٢] چوو بۆ بیابانو خودا شادمان بوو. یونس چوو بۆ شاری گەورەی نەینەواو خودا شادمان بوو.

" لەرۆحت بپرسە دەیەویت چی بکات. کاتی رۆحت لەگەل خەونەکانتدا بگونجیت، خواوەند شادمان دەبیت."

---

١. Nisteros
٢. John the Baptist

پیریکی بودایی لەگەڵ قوتابیەکانیدا بەپێی گەشتی دەکرد. لەپڕ هەستی کرد قسەوباسی لەنێوان قوتابییەکانیدا لەسەر ئەوەی باشترین کەس کێیە، سەریهەڵداوە.

یەکێ گوتی: " من پانزدە ساڵە مەشقی چاودێری دەکەم."

یەکێکیتر گوتی: " من لەو کاتەوەی ماڵی باوك‌و دایکم جێهێشتووە، لەپەیوەند بەموحتاجانەوە دەستودڵ سەخی بووم."

سێهەمیان گوتی: " من هەمیشە ملکەچی فەرمانەکانی بودا بووم."

کاتێ نیوەڕۆ، بۆپشودان لەژێر دارسێویکدا باریان خست. لقەکانی درەختەکە لەژێرباری ئەو میوانەی کەپێوەی بوون واچەمابوونەوە کەلە زەوی دەخشان.

پیر گوتی: " کاتێك درەختێك بەری زۆرە، لقەکانی بەرەو زەوی شۆڕ دەبنەوە، ئاقڵی راستەقینە ئەوەیە بێفیز بێت.

" کاتێك درەختی هیچ بەری نەهێنێ، لقەکانی لەخۆباییی‌و سەرکەشن. پیاوی بێ ئەقڵ پێیوایە کەلەکەسانی دی باشتریکە."

١٣٣

ئەنتۆنیۆ ماخادۆ[1] دەلیت:

" هەناسە بەهەناسە، هەنگاو بەهەنگاو،

ئەی ریپیشاندەر، رییەك نییە،

ریگە بۆ هاتو چۆ دروست کراوە

بەهاتو چۆ ریگە دروست دەبیت.

ئەگەر ئاور بدەیتەوە، ئەوەی دەیبینی شوینپیکانی تۆیە،

کەرۆژیك، دووبارە پییەکانت ئەوانە تەی دەکاتەوە

ئەی ریپیشاندەر، رییەك نییە،

ریگە بۆ هاتو چۆ دروست کراوە."

[1]. Antonio Machado

لەدوا شیودا، عیسا دووان لەحەوارییەکانی خۆی تۆمەت بار کرد – بەتوندی وبە دەربرینی وەك یەك. هەر دووکیان گوناهگەلیکیان کرد بوو کە عیسا پیشبینی کردبوو.

یەهودای ئەسخریۆتی هاتەوە هۆش خۆیو خۆی مەحکوم کرد. پەترۆسیش هاتەوە هۆش خۆی، بەلام لەپاش ئەوەی کەسی جار نکولی لەتەواوی ئەو شتانە کرد کە بروای پییان هەبوو.

بەلام لەدواین ساتدا، پەترۆس واتای راستەقینەی پەیامەکەی عیسا تیگەیشت. داوای بەخشینی کردو بەخۆ کەم گرتنەوە دریژەی پیدا.

ئەو دەیتوانی دەرونکوژی هەلبژیریت، بەلام بەپیچەوانەوە روی کردە حەوارییەکانی ترو گوتی: " زۆر باشە، با تا ئەو کاتەی رەگەزی مرۆڤ هەیە، باس لە گوناهەکەی من بکەن، بەلام ریگە بدەن تاوانەکەم قەرەبوو بکەمەوە."

پەترۆس دەیزانی کە ئەوین لەگوناه خۆش دەبی، بەلام یەهودا پەی بە هیچ نەبرد.

١٣٤

نوسەریکی بەناوبانگ لەگەل هاورییەکیدا لەسەر جادە پیاسەیان دەکرد کاتی لەپر کوریکی بینی پەرییە بەردەم کامیۆنیك. نوسەر لەکەمتر لەچرکەیەکدا خۆی گەیاندە بەردەمی کامیۆنەکەو توانی کورە رزگار بکات. بەلام لەپیش ئەوەی کەسی فرسەت بینیو بەبۆنەی ئەم کارە قارەمانانەیەوە ستایشی بکات، زلەیەکی توندی سرەواندە پەناگویی کوریژگەکە.

نوسەر گوتی: " بەروالەت مەخەلەتی کوری خۆم. من تەنیا بۆئەوە رزگارم کردیت تا نەتوانیت شان لەژیرباری ئەو کارانەدا خالی بکەیتەوە کەلە گەورەییدا دەکەویتە ئەستۆت."

پیر دەلیت:

" هەندی کات لەئەنجام دانی کاری چاکە دەترسین. کاتی کاریکی مەزن ئەنجام دەدەین، هەستی گوناهی ئیمە هەول دەدات پیمان بلی تەنیا بۆ کاریگەری دانان لەسەر کەسانی دی دەستمان بۆ ئەم کارە بردوە. دژوارە قبولی بکەین کەسیکی باشین. کارە چاکەکانمان بەتانەو بی گوینەدان دادەپۆشین، وەك ئەوەی بلییت ژیان هاوتای لاوازیە."

عیسا سەیری میزەکەی بەردەمی کـردو قـول بەبیرکردنـەوەدا رۆچـوو کـە کامـە شـت دەتوانیـت باشـترین نیشـانەی پەیامەکـەی بیـت لەسـەر زەوی. لەسـەر میزەکـە، هـەناری ناوچـەی جـەلیل، بـەهاراتی بیابـانی باشـور، میـوە وشـکەکانی سـووریاو خورمای میسر هەبوو.

دەسـتی دریژکـرد تـا یـەکیکیان تەبـەروك بکـات. بـیری کەوتـەوە ئـەو پەیامـەی هیناویـەتی بـۆ هـەموو مرۆڤەکانـە لەهـەر کوییـەك هـەن، رەنگـە هـەنارو خورمـا لەهەموو شوینی بەرهەم نەیەن.

سـەیری چواردەوری خۆی کـردو بـیریکیتری بەمیشکدا هات. لـە هـەنارو خورمـاو میوەکاندا، موعجیزەی ئەفراندن بەبی خۆتیهەلقورتاندنی مرۆڤ خۆی نمایش دەکات.

پاشان نانەکەی هەلگرتو سوپاسگوزاری کرد، لەتی کـردو دای بەقوتابییـەکانیو گوتی: " هەمووتان، وەریبگرنو بیخۆن، ئەمە جەستەی منە."

لەبەرئـەوەی نـان لەهـەموو شـوینیك هەیـە. نـان لەبەرامبـەر خورمـاو هـەنارو میوەکـانی سـوریادا، باشـترین نیشـانەی ریگـە بـەرەو خودایــە. نــان، میـوەی زەویو رەنجی مرۆڤە."

شـەعوەزەبازیك لەناوەراستی بـازاری مـەکارەدا(هەفتـە بـازار) راوەسـتاو سـی پرتـەقالی لـەگیرفانی دەرهینـاو دەسـتی کـرد بـەیارییپیکردنیان. خـەلکی سەرسـام لەناسکیو خۆشی جولەکانی ئەو، لەدەوری ئالان.

پیاویك کە لەنزیکی نوسەرەوە وەستابوو گوتـی: " ئەمـە ئـەو شـتەیە کـە ژیـان کـەمو زۆر ویـی دەچیت. ئیمـە هەمیشـە دووپرتـەقالمان بـە هـەردوو دەسـتەوەیەو پرتـەقالیکیتر بـە ئاسمانەوەیـە. بـەلام ئـەو پرتەقالـەی بەئاسمانەوەیـە هـەموو مەسـەلەکە دەگۆریـت. بـەلیزانییو دەستسـوکیەوە فریـدەدری، بـەلام ریگەی خۆی دەبری.

" ئیمـەش، وەکو ئـەم دەستسوکە، خـەونیك لەجیهاندا بـەرەلا دەکـەین، بـەلام هەمیشە دەسەلاتمان بەسەریا نییە. لەکاتو سـاتیکی ئاوهـادا، دەبیت بزانیـت چۆن چۆنـی خـۆت بـەخودا بسپیریتو بتـەویت خەونەکـەت لـەکاتی گونجـاودا ریگاکـەی خۆی بەریکی ببریتو کاتی کەپیگەیشت، دووبارە بگەریتەوە بۆناو دەستەکانت."

یەكی لەكاریگەرترین راهینانەكان بۆ هەلدان و پیگەیشتنی دەرونیی، سەرنج دانە لەو كارانەی كەئیمە بەشیوەیەكی خۆبەخۆ ئەنجامی دەدەین - وەكو هەناسە هەلكیشان، چاوتروكاندنو تەماشاكردنی دەوروبەر.

كاتیك واهی دەكەین، ریگە بەمیشكی خۆمان دەدەین بەئازادییەكی زیاترو بەبی خۆتیهەلقورتاندنی تكاكانمان كاربكات. هەندی مەسەلە كەواهی دینە پیش چاو چارەسەر ناكرین، چارەسەر دەبنو، هەندی ئازار كەهەرگیز پیمان وانەبووە بتوانین بەسەریا زال بین، بەبی هیچ هەولیكی تایبەتی پەرشو بلاو دەبنەوە.

پیر دەلیت:

" لەكاتگەلیكدا كەدەبیت رووبەرووی هەلو مەرجگەلیكی دژوار ببیتەوە، لەم فیلە كەلك وەربگرە. تەنیا تۆزقالیك دیسپلین پیویستە - بەلام ئاكامەكان دەتوانن سەرسورهینەر بن.

١٣٨

پیاویك لەپیشانگایەكدا گولدانی دەفرۆشت. ژنیك نزیك بووەوەو لەشتەكانی ورد بووەوە. هەندیكیان سادەو بی جوانكاری بوون، بەلام هەندیكیشیان زۆر ناسك بوون.

ژنە نرخی گولدانەكانی پرسی، كە زانی نرخی هەموویان وەك یەكە، سەریسورما.

ئەو پرسی: " بۆچی گولدانە نەخش دارەكانو گولدانە سادەكان یەك نرخیان هەیە؟ بۆچی بۆ ئەو گولدانانەی كەكاتو زەحمەتیكی زیاتریان بردوە، هەمان پارەی گولدانیكی سادە وەردەگری؟"

فرۆشیار گوتی: " من هونەرمەندم. نرخی ئەو گولدانە وەردەگرم كە دروستم كردوە. جوانیی بەخۆراییە."

نوسەر لەبۆنەیەکدا بەتەنیا دانیشت بوو لەپر دۆستی لیی نزیك بووەوەو گوتی: " دەبیت لەگەل تۆدا قسە بکەم."

نوسەر لەم چاوپیکەوتنەدا نیشانەیەکی بینیو دەستی کرد بەقسەکردن دەربارەی ئەوەی خۆی بەگرنگی دەزانی، ئەو لەبارەی بەهرەکانی خواوەندەوە قسەی کرد، لەئەوینو لەو هەقیقەتەی کەلەگەیشتنە جیی هاوریکەی نیشانەیەکی لە فریشتەکەیەوە پیگەیشتووە، لەبەرئەوەی چەند ساتی پیشتر بەتەنها بەرەلاکرا بوو، بەلام ئیستا هاورییەکی هەبوو.

هاوریکەی، بەبی ئەوەی یەك قسەبکات گویی لە قسەکانی نوسەر گرتو، سوپاسی کردو لییدا رۆشت.

نوسەر لەجیاتی خۆشحالی، لەپیشتر زۆرتر هەستی بەتەنهایی کرد. پاشان بۆی دەرکەوت لەو حالەتی شۆروشەوقەدا، هیچ گرنگییەکی بەو شتە نەداوە کەدۆستەکەی دەیویست لەبارەیەوە قسە بکات.

سەیریکی خوارەوەی کردو بینی وشەکانی کەوتونەتە سەر زەوی. لەبەرئەوەی کەجیهان لەو ساتەدا دەیویست شتیکیتر روبدات.

سی پەری بۆ ریورەسمی تەعمیددانی شـازادەیەك بانگهیشـتكران. یەكـەمین پـەری، دیـاری بەدەسـتهینانی عەشـقی بەشـازادەدا. دووەمیـان ئـەوەندەی پارەدایـە كـەبتوانیت هەركاریك كەدەیەویت، بیكات. سیهەمین پەری جوانی پیشكەش بەشازادە كرد.

بەلام، وەكو هەموو ئەفسانەیەكی پەرییان، ژنە جادوگەریك لەریوە گەیشت.

ژنـەی جادوگـەر زۆر لـەوە تـورە بـوو كـەبۆ ریورەسمەكـە بانگهیشــت نــەكرابوو، دەستی كرد بەدوعا كـردن لـە شـازادە: "دەبینـم كـەتۆ پیـش وەخـت هەمووشـتیكت هەیە. لەبەرئەوە دەمەویت لەوە زیاترت پی ببەخشم. تۆ تواناى هـەركاریكت دەبـی كەهەول بدەیت ئەنجامی بدەیت.

شازادە گەورە بوو پیگەیشت، جوانو سامانداربوو و ئەوینەكەیشـی دۆزییـەوە. بەلام هـەرگیز نـەیدەتوانی ئـەو كارانـەی پیـی دەسـپیردرا لەسـەر زەوی بەئـەنجامی بگەیـەنی. ئـەو لەوینەكیشـان، پەیكەرسـازی، موزیـكو بیركـاریدا قـول بـوو بـــووەوە، بەلام هیچ كـاتی نـەیدەتوانی كـاریك تاكۆتاییەكـەی ئـەنجام بـدات. چونكـە زۆر زوو بیرورای دەگۆریو كەمەندكیشی كاریتر دەبوو.

پیر دەلیت:

" هــەموو ریگاكــان بەیــەك شــوین كۆتاییــان دیــت، بــەلام تــۆ ریگــەی خــۆت هەلبژیرەو تاكۆتاییەكەی بیبرە. هەول مەدە بەهەموو ریگاكاندا برۆیت."

١٤١

نوسینی نوسەریکی ناشی چەرخی هەژدە، دەربارەی راهیبیکی روسی دەدویت کە بەدوای پیریکی مەعنەویدا گەرابوو.

رۆژی پییان گوت لەفلان گوند پارسایەك دەژی شەوو رۆژی خۆی بۆ رزگارکردنی رۆحی خۆی تەرخان کردوە. راهیب چووە شوین کابرای پارسا.

کاتی پارسای دۆزییەوە، پیی گوت: " دەمەویت بەدریژایی ریگای رۆح، رینماییم بکەیت."

پارسا وەلامی دایەوە: " گیان ریبازی خۆی هەیەو فریشتەکەت رینماییت دەکات. بی وەستان بەخواپەرستیەوە سەرقالبە."

کابرا گوتی: " نازانم چۆن چۆنی خواپەرستی بکەم. تۆ ئەو خواپەرستییەم فیر دەکەیت؟"

پارسا گوتی: " ئەگەر نازانیت چۆنچۆنی خواپەرستی بکەیت، ئەوا داوا لەخواوەند بکە فیرت بکات."

کابرا گوتی: " تۆهیچم فیرناکەیت."

پارسا گوتی: " شتیك بۆ فیربوون بوونی نییە؛ لەبەرئەوەی کەناتوانری باوەر وەکو ماتماتیك کەدەگویزریتەوە، بگویزریتەوە. رازی باوەر قبول بکە. جیهان خۆی ئەو رازەت بۆ ئاشکرا دەکات.

پیر دەلیت:

" بنوسە! هەرچیت دەویت بینوسە؛ نامە، بیرەوەری رۆژانە، یان تەنانەت ئەو یاداشتانەی کەلە وتوویژی تەلەفۆنیکەوە کەهەلیدەگریت بینوسە - تەنها بنوسە!

" بەنوسین، لەخواو لەخەلکی نزیك دەبینەوە. گەر دەتەویت بگەیت بەدرکیکی باشتر لەمەر پیگەی خۆت لە جیهاندا، بنوسە. هەولبدە حەزت لەنوسین بیت، تەنانەت ئەگەر هیچ کەسی وشەکانیشت نەخوینیتەوە - یان لەوە خراپتر، ئەوشتانەی کەنەتدەویست بخویندرینەوە، کەسیك بیخوینیتەوە.

" نوسین یاریدەمان دەدات سەروسامان بەبیرو بۆچوونەکانمان بدەین. ئەوشتانەی لەچواردەورمانن بەرونییەکی زیاترەوە ببینین.

" پینوسو کاغەز موعجیزە دەکەن. ئازارەکان سوك دەکەن، بەرگی کردەوە دەکەن بەبەری خەونەکانمانداو ئومیدە لەدەست چووەکان زیندوو دەکەنەوە. وشە دەسەلاتی هەیە."

راهیبانی بیابان باوەریان وابوو کەدەبیت ریگە بەدەستی فریشتەکان بدریت بینە نیو کارەوە. ئەوان بۆ بەدیهینانی ئەم باوەرە، دەستیان دەدایە کردنی کارگەلیکی بەروالەت بیهودە- وەکو قسەکردن لەگەل گولان‌و پیکەنین بەبی هۆ. کیمیاگەران بەدوای نیشانەکانی خودادا دەکەون، ئەوسەرە دەزوانەی بی بایەخ دینە بەرچاو، سەرئەنجام مرۆڤ بۆ جیگەیەك رینوینی دەکەن.

پیر دەلیت:

" نیگەران مەبە لەوەی کەسانی دی بەشیتت بزانن. ئەمرۆ کاریك بکە کە بەهیچ جۆری لەگەل ئەو لۆژیکەدا ناگونجی کەفیری بووی، بەجۆریك رەفتار بکە کەپیچەوانەی ئەو کردەوە پیگەیشتوانەیە بیت کەفیریان کردویت. ئەم کارە بچوکە، بەبی لەبەرچاوگرتنی بچوکییەکەی، دەتوانیت دەرگایەك بە روی روداویکی گەورەدا بکاتەوە - مرۆڤ‌و مەعنەویەت."

١٤٤

تازەپیاکەوتوویەك سواری مارسیدسیکی جوان بوو، لەپڕ یەکی لە تایەکانی مارسیدسەکە پەنچەر بوو. کاتی ویستی تایەی ئوتومبیلەکەی بگۆڕی، سەیری کرد جەکی پی نیە. بیری کردەوە: " گرنگ نیە. دەچم بۆ نزیکترین ماڵو داوا لەخاوەن ماڵەکە دەکەم جەکیکم بەقەرز بداتی."، بەدوای کۆمەکدا کەوتە ڕی.

لەریگە بەخۆی گوت: " ئەو کەسەی کەدەمەویت بەقەرز جەکی لی وەربگرم، ڕەنگە بەبینینی ئوتومبیلیکی ئاواو من کەبەدوای یارمەتی دا دەگەریم بکەویتە بیری ئەوەی دە دۆلارم لی دابتەکینی، ڕەنگە داوای پەنجا دۆلار بکات. ئاخر ئەو دەزانیت کەمن بەراستی پیویستم بەجەك هەیە ڕەنگیشە لەبارودۆخەکە کەلکی خراپ وەربگریتو سەد دۆلارم لی بسەنی."

هەروا کەریگەی دەبری، نرخەکە بەرزدەبووەوە. کاتی گەیشتە نزیکترین ماڵو خاوەن ماڵەکە دەرگای کردەوە، کابرا هاواری کرد: " تۆ دزیت. جەکی ئەوەندە ناهینی. جەکەکەت هەلگرە بۆخۆت."

کی لەئیمە ئەتوانیت لافی ئەوە لیبدات کەتائیستا یەکجاریش بەم شیوەیە ڕەفتاری نەکردوە؟

میلتۆن ئەریکسۆن[١]، داهینەری ریبازیکی نویی چارەسەرکردنە کە حالی حازر لەولاتە یەکگرتووەکاندا هەزاران پەیرەوی هەیە. کاتی دوازدە سالان بوو، دوچاری ئیفلیجی منداڵان بوو. دە مانگ دواتر، گویی لی بوو پزیشکەکە بەدایكو باوکی دەگوت: " کورەکەتان ئەمشەو ناگاتە بەیانی."، هەروەها گویی لی بوو دایکی دەگریا.

لەدلی خۆیدا بیری کردەوە: " کی دەزانیت، رەنگە ئەگەر من بتوانم ئەمشەو زیندو بمینمەوە، دایکم ئەوەندە نارەحەت نەبیت.". بریاریدا تا بەیانی نەخەوی. کاتی خۆر هەلات، بەهاوارکردنەوە بەدایکی گوت: " هەی، من هیشتا زیندووم!" خۆشیو شادی لەمالەکەدا بەرادەیەك زۆر بوو کە بریاریدا هەموو رۆژی هەول بدات شەویکیتریش بەزیندویتی بمینیتەوە، تالەم ریگەیەوە یەك رۆژیتریش ئازارو رەنجی خیزانەکەی دوابخات.

ئەو لەسالی ١٩٩٠دا، ئەو کاتەی کە ٧٥سال تەمەنی بوو چاوەکانی لیکنا، لەحالیکدا لەپاش خۆی ژمارەیەك کتیبی بەنرخی لە بواری توانای سەرسوورهینەری مرۆڤ لەسەرکەوتن بەسەر سنورداریەکانیدا، بەجی هیشت.

---

[١]. Milton Ericsson

پارسایەك بەباوکە گەورەی گوت: " ئەی پیاوی خودا، دلم لیوان لیوە لەئەوینی جیهانو بی گەردە لەوەسوەسە شەیتانیەکان. هەنگاوی دواتری من چییە؟"

باوکە داوای لیکرد لەگەلیا بچیت بۆ ریورەسمی دان پیانانی پیاویك کە گیانی دەدا.

لەپاش دلنیا کردنی خیزانەکە، باوکە سەرنجی‌دا، بۆفییەکی لەگۆشەیەکدا بینی، پرسی: " ئەو بۆفییە چی تیایە؟"

برازایەکی کابرای سەر گیانەلا وەلامی دایەوە: " ئەو جلانەی تیایە کەمامم هەرگیز لەبەرینەکردن. ئەو پیی وابوو کەدەبیت ئەوجلانە لەکاتو ساتیکی تایبەتدا بپۆشی، بەلام ئەوەندە لەبەرینەکردن تالە بۆفییەکەدا رزین.

کاتی ئەوییان بەجی دەهیشت، باوکە بەپارسای گوت: " ئەو بۆفییە لەیادمەکە. ئەگەر گەنجینەگەلیکی مەعنەویت لەدلتا حەشارداوە، ئەوا هەر لەئیستەوە بیانخەرەکار، ئەگەرنا لەناو دەچن."

عارفان دەڵین: " کاتی ڕێگەی مەعنەوی دەگرینە بەر، دەمانەوێت زۆربەی کاتی خۆمان بەقسە کردن لەگەڵ خودادا تێپەڕێنین. سەرئەنجام، گوێ بۆ ئەو شتانە ڕانادێرین کەئەو دەبێت بیانڵێت.

پیر دەڵێت:

" تۆزێك ئارام بگرە. ئاسان نییە. ئێمە پێویستیەکی سروشتیمان بەوە هەیە کارەکان بەدروستی ئەنجام بدەین و پێمان وایە کەبە کارکردنی بەردەوام دەتوانین بەم ئامانجە بگەین.

" هەوڵدان، کەوتن، هەستانەوەو دوبارە هەوڵ دانەوە گرنگە، بەڵام با ڕێگە بەخواوەند بدەین یارمەتیمان بدات. با لەنێو هەوڵێکی گەورەدا سەیری خۆمان بکەین و ڕێگە بەو بدەین خۆی ئاشکرا بکات و ئێمە ڕێنوێنی بکات.

" وەرن باریگەی بدەین ماوەیەك لەئامێزمان بگرێت"

کوره لاویك دەیویست ریگەی مەعنەوی ببریت، بەدوای رۆحانییەکدا رۆشت کە لەپەرستگەی سیتا بوو.

باوکە گوتی: " بۆ ماوەی یەك سال، هەرکەسی خراپ لەگەلتدا جولایەوە پارەی بدەری."

دوازده مانگی تەواو، لاوە هەر کاتی سوکایەتی پیدەکرا، پارەی دەدا. لەکۆتایی سالدا، لاوە بۆ فیربوونی وانەی دواتر هاتە لای باوکە.

باوکە گوتی: " بچۆ بۆ شارو هەندیك گۆشتم بۆ بکرە."

هەرئەوەندەی لاوە ئەویی جیهیشت، باوکە خۆی بەشیوەی سوالکەریك لی کردو لەو لارییەوە کەشارەزای بوو خۆی گەیاندە دەروازەی شار. کاتی لاوەکە گەیشت، باوکە دەستی کرد بەسوکایەتی پیکردنی.

لاوە بەسوالکەرە درۆینەکەی گوت: " زۆرچاکە! سالیکی تەواو ناچار بووم لەبەرامبەر سوکایەتی پیکردنمدا بری پارە بدەم بەو کەسەی سوکایەتیم پیدەکا. بەلام ئیستا دەتوانم بەخۆرایی‌و بەبی خەرج کردنی تەنانەت یەك پاپاسیش، سوکایەتیم پیبکری."

باوکە بەبیستنی ئەم رستەیە، جلە سوالکەرییەکانی لەبەریا داکەندو گوتی: " تۆ بۆ هەنگاوی دواتر ئامادەیت، لەبەرئەوەی فیربوویت بەروی کیشەو گرفتەکانتەوە پیبکەنیت.

١٤٩

نوسەرو دووان لەهاوریکانی لەشەقامەکانی نیویۆرك دا پیاسەیان دەکرد. لەپر لەنیو قسەوباسیکی بی بایەخ دا، دوانەکە دەستیان کرد بە دەمەقالەو سوکایەتی کردن بەیەکتر. ماوەیەك دواتر کەمەسەلەکە هیور بووەوە، لەچیشتخانەیەکدا لەدەوری یەك دانیشت بوون، یەکی لەو دوانە داوای لیبوردنی لەویتریان کردو گوتی: "هەستم کرد ئازار گەیاندن بەدۆستو ئاشنایان زۆر سادەیە. ئەگەر تۆغەریبە بویتایە. من زۆر زیاتر خۆم کۆنترۆل دەکرد. بەلام چوون تۆ دۆستی من بوویتو منت لەهەر کەسیکیتر باشتر دەناسی تورەو تۆسنانە رەفتارم کرد."

رەنگە ئەمە سروشتی مرۆڤ بیت، بەلام دەبیت لەدژی خەبات بکەین.

ساتگەلیك هەن زۆر حەز دەكەین یارمەتی كەسی بدەین، بەلام هیچمان لەدەست نایەت. یان ئەوەی هەلومەرجەكە بەجۆریكە ریگە بەپیشنیاری یارمەتی نادات یان كەسەكە لەپەیوەند بەهاوپشتیو پشتیوانی كردنەوە هیچ قسەیەك قبول ناكات.

پیر دەلیت:

" ئەوین هەمیشە هەیە. تەنانەت ئەو كاتەیشی كەزۆر هەست بەبیهودەیی دەكەین، دەتوانین خۆشەویستی بكەین - بەبی چاوەروانی پاداشتو سوپاسو كردەوەی بەرامبەر.

" ئەگەر بتوانین بەو شیوەیە رەفتاربكەین، لیهاتوویی و توانای ئەوین دەست دەكاتە گۆرینی جیهانی چواردەوری ئیمە. كە ئەم لیهاتووییە دەردەكەویت، هەمیشە دەتوانی كارەكەی بەئەنجام بگەیەنیت."

پازده سال لەمەوپیش، لەقۆناغی ئەوپەری رەتکردنەوەی باوەردا، نوسەرو هاوسەرەکەی و یەکی لەدۆستەکانیان لەریۆدوژانیرۆ بوون. کاتی بەیەکەوە دەیانخواردەوە، یەکی لەهاوری زۆر کۆنەکانی نوسەر کەلەدەیەی٦٠ و٧٠ دا پیکەوە دەستیان دابووە سەرشیتییەکی زۆر، هاتەبارەکەوە.

نوسەر لیی پرسی: " کاروبارت چۆنە؟ چی دەکەیت؟"

هاوریکەی گوتی: " بوومەتە قەشە."

کاتی لەوی هاتنە دەری، نوسەر ئاماژەی بۆمندالیک کرد لەکەناری شۆستەکەدا نوستبوو و گوتی: " دەبینی عیسا چەند گرنگی بەبارودۆخی دنیا دەدات؟"

قەشە گوتی: " هەلبەتە دەیبینم، ئەو؛ ئەم مندالەی ریك لەبەردەمی تۆدا دانا، تادلنیا بیت تۆ دەیبینیو کاریك دەکەیت."

١٥٦

دەستەیەك لەزانایانی جولەكە لەدەوری یەك كۆبوونەوە هەتا كورتترین دەستوری رەوشتیی بۆ دنیا داریژن. ریسای كۆبوونەوەكە وابوو هەر كەسێ بتوانێ لەو ماوەیەدا كەلەسەر یەك پێ راوەستاوە، ئەو یاسایانە پیناسە بكات كەدەبیت بەسەر رەفتاری مرۆڤەوە فەرمانرەوا بیت، بەداناترینیان دەناسریت.

یەكێ لەوان گوتی: "خواوەند تاوانباران سزا بدات."

ئەوانیتر باسیان كرد كەئەمە یاسا نییە، بەلكو هەرەشەیە. سەرئەنجام رستەكەی ئەو قبوڵ نەكرا. لەم ساتەدا حاخام هیلل[١] هاتە كۆرەكەوەو لەحالیكدا كەلەسەر یەك پێ وەستا بوو گوتی: "لەگەڵ كەسدا وارەفتار مەكە كەلات پەسەند نییە ئەو وا رەفتار لەگەڵ تۆ بكات. ئەمە یاسایە، ئەوانی دی لیكدانەوەی شەرعیین."

حاخام هیلل بەهۆشمەندترین كەسی ئەو كۆرە هەلبژیردرا.

---

١. Rabbi Hillel

١٥٣

(جـۆرج بیرناردشـۆ)[1]ی نوسـەری ئینگلـیزی، ڕۆژێـك لـەماڵی هاوڕییـەكی پەیكەرتاشی(ج. ئیپشتاین)[2] پارچە بەردیكی گەورەی دی. لـەوی پرسـی: "دەتـەویت چی لەم بەردە بكەیت؟"

ئیپشتاین وەڵامی دایەوە: "هیشتا نازانم. خەریكم بیری لی دەكەمەوە."

شۆ سەرسامانە گوتی: "یانی تۆ نەخشە بۆ ئیلهامـەكانت دەكیشی؟ پیـت وانییـە هونەرمەند دەبیت ئازاد بیت تاهەر كاتێ كە ویستی رای بگۆڕیت؟"

ئیپشـتاین گوتـی: "بۆچوونەكـەی تـۆ كاتـێ بەكـەڵك دێ كەهـەموو ئـەو كـارەی هونەرمەند، پاشی راگۆڕین دەبیـت ئـەنجامی بـدات، لـول كـردنو پلیشانەوەی پـەرە كاغەزیكی پینج گرامی بیـت: بـەڵام كاتـێ لەگـەڵ چوار تـەن بـەرددا ڕووبـەڕوویت، دەبیت جۆریكی دی بیر بكەیتەوە.

پیر دەلیت:

"هەر یەك لەئیمە باشترین ریگە بۆ ئەنجامدانی كارەكـەی خـۆی دەزانـێ. تـەنیا ئەو كەسەی لەگەڵ كاردا بەرەوروو دەبیت، دەزانیت چ مەسائیلی لەپیشە."

---

[1]. George Bernard Show
[2]. J. Epstein

١٥٤

کاکە جۆن بیری دەکردەوە: "من دەبیت وەکو فریشتەکانم لی بیت. ئەوان جگە لەقوڵ بوونەوە لەشکۆداری خواوەند هیچ کاریکی دی ناکەن." هەر ئەو شەوە پەرستگەی سیتای بەرەو بیابان بەجیٚ هیشت.

هەفتەیەك تیپەریی و دووبارە گەرایەوە بۆ پەرستگە. برای دەرگاوان گویی لەدەنگی تەقولبابی ئەو بوو، پرسی: کیٚیە؟

کاکە جۆن وەڵامی دایەوە: "منم، کاکە جۆنم. برسیمە."

کاکی دەرگاوان گوتی: "ئەستەمە. کاکە جۆن لەبیابانەو لەحالی ئەوەدایە خۆی بکات بەفریشتە. ئەو چیدی هەستی برسیتی نییەو ناچار نییە بۆ ژیانی خۆی کاربکات."

کاکە جۆن گوتی: "لەغرورم ببورە. فریشتەکان هاوەلی مرۆڤن. ئەمە ئیشی ئەوانەو هەر لەبەر ئەوەشە بیر لەشکۆداری خواوەند دەکەنەوە. منیش دەتوانم لەکاتی کاری رۆژانەمدا بیر لەو شکۆو گەورەییە بکەمەوە."

بەوتنی ئەو قسە بیٚ فیزانە، کاکی دەرگاوان دەرگای بەروی جۆندا کردەوە.

لـەنیو هـەموو ئـەو ئـامیرە ویرانکەرانــەی کــەمرۆڤ دایــهیناون، ترســناکترین‌و –ترسۆنۆکترین - چەکیان، وشەیە.

بۆکس‌و چەکە گەرمەکان، سەرئەنجام هەندیك خوین بـەجیدەهیلن. بۆمباکـان، ماڵ‌و شەقامەکان ویران دەکەن. ژەهرەکانیش دەتوانریت بناسرینەوە.

پیر دەلیت:

"وشـە دەتوانیـت بـەبێ بـەجێ هیشـتنی هیـچ سـەرە هەودایــەك ویــران بکـات. باوکـان‌و دایکـان سـالهای ســاڵ منالــەکانیان شــەرتی دەکــەن. پیــاوان بەشــیوەیەکی خوانەناسـانە سەرزەنشـت دەکریـن. ژنـان بەتــەرزیکی بەرنامــەریژ کــراو بەقســەی میردەکانیان سەرکوت دەکرین. کەسانیکیش کـەخۆیان بەشیکەرەوەی قسـەی خـودا دەزانن، باوەرداران لەئایین دوور دەخەنەوە.

"سـەیربکە بزانـە تۆیـش ئـەم چەکـە بــەکاردینیت؟ یــان کــەس ئــەم چەکــەی لەبەرامبەر تۆدا بەدەستەوە گرتووە؟

"بەر بە بەردەوام بوونی هەردوکیان بگرە."

١٥٦

چیرۆکیکی کۆن لەبیابان، باسی پیاویك دەکات کەدەیویست میرگەکەی خۆی جیبهیلیتو روبکاتە میرگیکیتر. کابرا دەستی کردە بارکردنی وشترەکەی. سەرەتا قالیچەکانی لەسەر پشتی ئاژەلەکە دانا، پاشان قاپ و قاچاغ و بۆفی جلەکانی، ئاژەلەکە بەهیورییەوە هەمووی قبولٚ کرد. ئالەو کاتەدا کەدەیانویست بجولین، کابرا ئەو پەرە شینە جوانەی کەوتەوە بیر کەباوکی پیی دابوو. پەرەکەی دۆزییەوەو خستیە سەر پشتی وشترەکە. بەم کارە، ئاژەلەکە هاتە سەرچۆكو گیانی سپارد.

کابرا لەدلی خۆیدا گوتی: "وشترەکەی من تەنانەت توانای کیشی یەك پەریشی نەبوو."

جاروبار بەم چەشنە لەبارەی خەلکانی دییەوە بیر دەکەینەوەو بەبیٚ ئەوەی بیر بکەینەوە کەلەوانەیە گالتە بچوکەکەی ئیمە دلۆپیك بیت جامی غەمەکانی ئەو پر بکات.

کەسیك بەنوسەری گوت: "هەندێ کات خەلکی واخوو بەو شتانەوە دەگرن کەلەفیلمەکاندا دەیانبینن؛ چیرۆکە راستییەکە لەبیر دەبەنەوە. فلیمی دە فرمانت بیرماوە؟"

نوسەر وەڵامی دایەوە: "هەلبەتە. موسا- چارلتون هستون[١] - گۆچانەکەی بەرز دەکاتەوەو ئاوەکان دولەت دەبن‌و بەنی ئیسرائیل دەتوانن لەدەریای سوور بپەرنەوە."

کەسەکە گوتی: "بەڵام لەئینجیل دا بەم شیوەیە نییە. خواوەند فەرمان بەموسا دەکات: (بەبەنی ئیسرائیل "یەعقوب" بلێ هەنگاو هەلینن.)و تەنیا ئەو کاتەی کەئەوان بەری کەوتن، موسا گۆچانەکەی بەرز کردەوەو ئاوەکان لیك جیابوونەوە. لەبەر ئەوەی تەنیاجورئەتی هەنگاونانە کەدەبیتە هۆی ئەوەی ریگەی خۆیان بدۆزنەوە.

١. Charlton Heston

١٥٨

ئەم نوسینە، پابلۆ کاسالزی[1] ڤیلۆنژەنی سۆڵ نوسیویەتی:

"من هەمیشە لەحالی ئـەفراندنی نویـدام. هـەموو بەیانییـەك کـاتی سـەرلەنوێ دەست پیکردنەوەی ژیانە. هەشـتا سـاڵ لەمـەوپیش، رۆژی خۆمـم وادەسـت پیکـرد. بـەڵام ئەمـە بەومانایـە نـیـە کەئـەم شـیوازو رەوتـە میکـانیکی بیـت. ئـەم کـارە بـۆ شادمانی من پیویستە.

"لەخـەو هەلدەسـتم. دەچمـە لای پیانۆکـەو دوو پارچـە لەمەقتوعـەکانی بـاخ دەژەنم. ئەم پارچانە وەك بلیی مالەکەم پیرۆزو تەبەروك دەکـەن. بـەڵام ئـەم کـارە لەهـەمان کـاتدا ریگایەکـە بـۆ بەرقـەراری پەیوەندییـەکی تـازە لەگـەڵ رازی ژیـانو موعجیزەی مرۆڤبووندا.

"ئەگەر چی من هەشتا ساڵ ئەم شیوازو رەوتەم دووبارە کردۆتەوە، بـەڵام هیـچ کاتێ مۆسیقاکە دووبارە نەبوو- بەردەوام شتیکی نوێ و خەونیکی باوەر پینەکراوی فیر دەکردم."

[1]. Pablo Casals

پیر دەلیت:

لەلایەکەوە دەزانین گرنگە بەدوای خودادا بگەریین. لەلایەکیترەوە، ژیان لەنیوان ئیمەو ئەودا رادەوستێ. هەست دەکەین لەلای خواوەندیتیەوە پشت گوی خراوین، یان ئەوەی کارە رۆژانەییەکان ئیمەیان بەخۆیانەوە سەرقاڵ دەکەن. ئەمە، هەستی گوناه لەئیمەدا پیکدەهینی: یان لەپیناوی خودادا لەرادەبەدەر نکۆلی لەژیان دەکەین، یان ئەوەی هەست دەکەین لەبەر ژیان خوامان لەبیرچۆتەوە.

"ئەم لیکدژیە ئاشکرایە، لەخەون و خەیالێ زیاتر نییە: خودا لەژیاندایەو ژیانیش لەخودادایە. هیندە بەسە کەسێ لەم مەسەلەیە ئاگادار بیت تاباشتر بتوانیت پەی بەچارەنوس بەریت.

"ئەگەر بتوانین نفوز بکەینە نیو هاوئاهەنگی پیرۆزیی ژیانی رۆژانەوە، ئەوا هەمیشە لەسەر ریگەی راست دەبین و دەتوانین کاری خۆمان بەئەنجام بگەیەنین."

ئەم رستەیە هی پابلۆ پیکاسۆیە[١]:

"خواوەند هونەرمەندە. ئەو زەرافەو فیلو میرولەی داهیناوە، راستییەکەی ئەو هەرگیز بەدوای یەك شیوەوە نەبووە - ئەو هەرچی دەویست کردی."

پیر دەلیت:

"کاتێ ریگەکەمان دەست پێ دەکەین،ترسیکی گەورە دامانده‌گرێ. هەست دەکەین لەسەرمانە هەموو کاریك بەریکی ئەنجام بدەین، چونکە تەنیا یەك تەمەنمان بۆ ژیان هەیە. ئەوەی کەستانداردی (هەموو کاریك دەبیت دروستو تەواو بیت)ی دانا، کێ بوو؟ خواوەند، زەرافەو فیلو میرولەی خەلق کرد – ئیمە بۆ دەبیت بەدوای ستانداردادا بگەریین؟"

ستاندارد تەنیا بەکەلکی ئەوە دیت کەپیمان بلیت کەسانی دی راستییەکانی خۆیان چۆن چۆنی پیناسە دەکەن. زۆربەی جار کاری کەسانیترمان بەدلە. بەلام زۆر جاریش دەتوانین لەو هەلانەی کەکەسانی دی کردوویانە خۆمان بەدوور بگرین.

"بەلام لەپیناوی باش ژیان بەسەر بردندا، ئیمە تەنیا خۆمان دەزانین چ شیوەیەك بۆ خۆمان هەلببژیرین."

---

[١]. Pablo Picasso

١٦١

چەند پارسایەکی جولەکە لەکەنیسەیەکدا سەرقالی خواپەرستی بوون، گوییان لەدەنگی منداليك بوو دەيگوت: "ئـەلف، ب، پ..." هـەولیاندا بیرکردنـەوەی خۆیـان لەسەر تەورات چربکەنەوە، بەلام دەنگەکە بەردەوام دووبارە دەبووەوە: "ئـەلف، ب، پ...." مەراسـیمەکەیان راوەسـتاندو سـەیری ئەملاوئـەولایان کـرد. منداليـك بەهەمان ئاوازەوە پیتەکانی دوبارە دەکردەوە.

حاخام بەکورەی گوت: "بۆچی وا دەکەیت؟"

کوریژگـە گوتـی: "مـن ئايەتـە پيرۆزەکـان نـازانم، لەبەرئـەوە ئوميـدەوار بـووم کەئەگەر پیتەکان بەدەنگی بەرز بخوینمەوە، ئەوا خـودا بـۆ دروسـت کردنـی وشـەی راست سوود لەو پیتانە وەربگریت."

حاخـام گوتـی: "لـەو وانەيـەی کـەفیرت کـردم سوپاسـگوزارمو دەبيـت منيـش، وەکچۆن تـۆ پیتـەکانت بـەخودا سـپارد، ئـاوا رۆژانـی ژیـانم لـەم دنيايـەدا بـەخودا بسپیرم."

پیر دەلیت:

"دەتوانریت گیانی خواوەند کە لەبوونی هەمووماندا ئامادەیە، بەپەردەی سینەما بچوینریت. لەسەر پەردەکە، روداوو پیشهاتی جۆراوجۆر رودەدات- خەلکیك ئاشق دەبن، خەلکی لەیەك جیادەبنەوە، گەنجو خەزنەگەلیکی زۆر دەدۆزرینەوەو ولآتو سەرزەمینیکی دووریش ئاشکرا دەکرین.

"هەر فیلمێ نمایش بکریت، پەردەکە هەمان پەردەیە. ئەگەر فرمیسكو ئەشك دەریژریو خوین دەرژینرێ گرنگ نین، لەبەرئەوەی هیچ کامیکیان ناتوانن سپیتی پەردەکە لەکەدار بکەن.

"هەروەکو پەردەی سینەما، خواوەند لەپشت هەموو رەنجو شادمانییەکی مرۆڤەکانەوە هەیە. کاتێ فیلمەکە تەواو دەبیت، دەتوانین بیبینین."

١٦٣

تیر هاویژیك كەبـە راهینانـە دژوارەكـان بـەناوبانگ بـوو، بەدارسـتانیكی نزیكـی پەرستگەیەكی هندۆسـیدا تیدەپـەری. لەدارسـتانەكەدا، راهیبـەكانی بینـی سـەرقالی خواردنەوەو سەماكردن بوون.

بەدەنگی بەرز گوتـی: "ئەوانـەی بەریگـەی خـوادا دەرۆن چـەند بیركردنـەوەیان هەلەیە. باسی دیسپلین دەكەن، كەچی كە بەتەنهاش دەبن خۆیان مەست دەكەن."

پیرترین راهیب پرسی: "ئەگەر بەتیرو كەوانەكەت سەد دانـە تـیر یـەك بـەدوای یەكدا بهاویت، كەوانەكەت چی بەسەر دیت؟"

كەوان بەدەست گوتی: "كەوانەكەم دەشكیت."

راهیب گوتی: "ئەگەر كەسێ بگاتـە لوتكـەی توانايیـەكانی، ئـیرادەی تیكدەشـكێ. كەسێ كەناتوانیت لەنیوان كارو پشودانیدا هاوسەنگییەك دامـەزرینی، حـەزو تاسـە لەدەست دەداتو بێگومان زۆر دوور ناروات."

١٦٤

پاشایەك بالویزیكی بۆ وڵاتیكی دوور ناردو ئیمزاكردنی پەیماننامەیەكی ئاشـتی پـێ سـپارد كـەدەبوو ببەسـترایە. بـالویز كەدەیویسـت لەگەشـتەكەی سـوودیكیش وەربگرێ، هاوریكانی خۆی، كەئیشوكارگەلی بازرگانی گرنگیان لـەو وڵاتـەدا هـەبوو، ئاگادار كردەوە. ئەوان داوایان لیكرد گەشتەكەی دوابخات، جا لەبەرئەوەی بریار بوو پـــەیمانی ئاشـــتی ببەســـتریت، راســـپاردەگەلیكی نوییـــان نوســـیو سیاســـەتە بازرگانییەكانی خۆیان گۆری.

كاتـێ بـالویز بـۆ گەشـتەكەی بەریكـەوت، كـات بـۆ تەسـلیم كردنـی پەیماننامـەی ئاشـتی زۆر درەنـگ بووبـوو. جـەنگ هەلگیرسـاو نەخشـەكانی شـاو ئـەو پەیوەندیـە بازرگانیانەی كەئەو پیاوانەی گەشتەكەی بالویزیان وەدوا خستبوو، لەناو چوو.

پیر دەلیت:

"تەنیا یەك شتی گرنگ لەژیانی ئیمەدا هەیە: ژیان لەسەر بنچینەی ئەفسـانەی شەخسی - ئەو كـارەی بـۆ بەجیـهینانی دیـاریكراوین. بـەڵام ئیمـە ئـەوەندە خۆمـان بەحەزو ئارەزوی بێ سوودەوە سەرقال دەكەین كە خەونەكانمان لەناو دەبەین."

نوسەر لەبەندەری سیدنی بوو و تەماشای ئەو پەردەی دەکرد کەهەر دوو لای شاری بەیەکەوە دەبەستەوە. کەسیکی ئوستڕالی لیی نزیك بووەوەو داوای لیکرد ئاگادارییەکی نیو رۆژنامەیەکی بۆ بخوینیتەوە. ئەو گوتی: "پیتەکان زۆر وردن‌و منیش چاویلکەکەم لەمالەوە جیهیشتووە. ناتوانم پیتەکان لیکجیابکەمەوە."

نوسەریش چاویلکەی خویندنەوەکەی پێ نەبووو داوای لیبوردنی لیکرد.

ئوستڕالییەکە گوتی: "زۆرباشە، وای بۆ دەچم ئاگاداریەکە فەرامۆش بکەم."و لەحالیکدا تامەزرۆ بوو دریژە بەوتوویژەکە بدات گوتی: "هەر ئیمە نین کەباش نابینین. خوداش بەرچاوی تاریکە. نەك لەبەرئەوەی پیر بووە، بەلکو لەبەرئەوەی خۆی وایدەویت. لەم حالەتەدا، کاتێ کەسێ لەنزیکی ئەوەوە گوناهیك دەکات، ناتوانیت بەرۆشنی بیبینیت، بەبێ ئەوەی کەبێ ویژدانی کردبیت، دیت‌و لیی خۆش دەبیت.

پرسیم: "ئەی سەبارەت بەکارە باشەکان چی؟

لەحالیکدا کەکابرا پیدەکەنی‌و دوور دەکەوتەوە، گوتی: "باشە، هەلبەتە ئەو هیچ کاتێ چاویلکەکەی لەمالەوە بەجێ ناهیلیت."

١٦٦

موریدێ لەپیرەکەی پرسی: "ئایا شتێك هەیە لەخواپەرستی گرنگتر بێت؟"

پیر بەقوتابییەکەی گوت، لەو بنچکەدارەی کەلەو ناوە بوو لقێك لێبکاتەوە.

مورید بەقسەی کرد.

پیر پرسی: "ئایا بنچکەکە هێشتا زیندوە؟"

مورید وەڵامی دایەوە: "بەهەمان ئەندازەی جاران زیندووە."

پیر گوتی: "ئێستا برۆ رەگەکانی بقرتێنە."

مورید گوتی: "ئەگەر وابکەم، بنچکەکە وشك دەبێت."

پیر گوتی: "خواپەرستی لقی درەختێکە کەباوەر رەگەکەیەتی. رەنگە باوەری بێ خواپەرستی هەبێت، بەڵام خواپەرستی بێ باوەر مەحالە هەبێت."

١٦٧

سەنتتریزا داڤیلا[١] دەلیت: "بیرت بێ، خواوەند هەموومانی بانگکردووە، لەبەرئەوەی ئەو حەقیقەتی رەهایە، ناتوانین گومان لەبانگەوازەکەی بکەین. ئەو گوتویە: "هەموو ئەوانەی تینوویانە با بەرەو لای من بین، من تیرئاویان دەکەم."

"گەر بانگەوازی ئەو بۆ هەموومانو یەك بەیەکی ئیمە نەبووایە، دەیگوت: (هەر کامیکتان دەتانەویت، بەرەو لای من وەرن، لەبەرئەوەی هیچتان نییە لەدەستی بدەن. بەلاّم من تەنها ئەوانە تیر ئاو دەکەم کەشایستەن."

"ئەو هیچ مەرجیك دانانیت. هیندە بەسە هەنگاو بنییتو بتەویت، لەئەوینی ئەو ئاوی ژیان دەنۆشی."

١. Saint Teresa d' Avila

کاتێ راهیبانی زن دەیانەویت سەرقالی مەشقی چاوەدیری بن، لەبەردەم تاویرە بەردیکدا دادەنیشنو دەلین: "ئیستا من ئارام دەگرم تائەم بەردە بریک گەورەتر ببیت."

پیر دەلیت:

"هەموو شتێ لەچوار دەوری ئیمەدا لەگۆرانی بەردەوامدایە. هەموو رۆژێ، خۆر روناکی بەسەر جیهانیکی نویدا پەخش دەکاتەوە. ئەوشتەی ئیمە بەدوبارەو سواوو بێ گۆرانکاری دەزانین، پرە لەپیلانو پیگەی نوێ. بەلام ئیمە پەی بەوە نابەین کەهەموو رۆژەکان لەگەل یەکتردا جیاوازن.

"ئەمرۆ، لەشوینیك، خەزنەیەك چاوەروانی تۆیە. رەنگە زەردەخەنەیەکی تیژ تیپەر بیت یان سەرکەوتنیکی گەورە بێ. فەرق ناکات.

"ژیان پرە لەموعجیزەی بچوكو گەورە. هیچ شتێ ماندوو کەر نییە. لەبەرئەوەی هەموو شتێ لەگۆرانی بەردەوامدایە. یەك جۆریی هی ئەم دنیایە نیە.

"تی. سی. ئەلیەتی شاعیر دەلیت: "بەریگەو بانی هەمەچەشن دا برۆو بۆ مالەکەت بگەریرەوە، وا تەماشای هەموو شتێ بکە وەك بلیی یەکەمین جارە دەیبینیت.)"